

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3030/2020. (II. 24.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	230
3031/2020. (II. 24.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	243
3032/2020. (II. 24.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	248
3033/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	254
3034/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	258
3035/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	262
3036/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	265
3037/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	269
3038/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	272
3039/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	278
3040/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	282
3041/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	286
3042/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	290
3043/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	295
3044/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	297
3045/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	300
3046/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	303
3047/2020. (II. 24.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	306

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3030/2020. (II. 24.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Salamon László és dr. Sulyok Tamás* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Beüf.10.467/2015/5. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 26.B.1751/2014/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Budapest Főváros VI. Kerület Terézváros Önkormányzata (a továbbiakban: indítványozó) képviselőjében eljárva dr. Gila Pál ügyvéd alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1. Az indítványozó önkormányzat az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, kérve a Fővárosi Törvényszék 2015. január 29-én meghozott 26.B.1751/2014/4. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla 2015. május 11-én meghozott 2.Beüf.10.467/2015/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított törvény előtti egyenlőséget, mivel ők mint sértettet elzárják attól a lehetőségtől, hogy – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 53. §-a szerint – pótmagánvádlóként lépjen fel.
- [3] Az indítványozó – mint sértett – hűtlen kezelés büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 319. § (1) bekezdése] miatt feljelentést tett. A Fővárosi Főügyészség Kiemelt és Gazdasági Ügyek Osztálya KÜO 23.683/2010/193-II-XX. számok alatt hozott határozataival a nyomozást megszüntette, arra figyelemmel, hogy a nyomozás adatai alapján nem volt megállapítható a bűncselekmény elkövetése és az eljárás folytatásától sem volt várható eredmény. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya KF.9194/2010/120. számú határozatában a Fővárosi Főügyészség Kiemelt és Gazdasági Ügyek Osztálya által hozott nyomozást megszüntető határozatok elleni panaszokat – mint alaptalanokat – elutasította.
- [4] Ezt követően terjesztett elő az indítványozó pótmagánvádat az I-XIX. rendű vádlottakkal szemben.
- [5] A Fővárosi Törvényszék 26.B.1751/2014/4. számú végzésével a vádindítványt arra hivatkozva utasította el, hogy azt nem jogosult terjesztette elő. A bíróság álláspontja szerint, mivel az indítványozó önkormányzat közhatalmat gyakorol, így nem léphet fel pótmagánvádlóként. A törvényszék álláspontját alapvetően a 42/2005. (XI. 14.) AB határozatra (a továbbiakban: Abh.) alapozta, amelyben az Alkotmánybíróság megsemmisítette a pótmagánvádról az állami vagyon sérelmével járó bűncselekmények miatt indított büntetőeljárásokban szóló

- 3/2004. Büntető jogegységi határozatot (a továbbiakban: BJE), amely szerint az állam vagyoni sérelmével járó bűncselekmények miatt indított büntetőeljárársban helye volt pótmagánvádnak.
- [6] A törvényszék hivatkozott az Alaptörvény 31. cikkének (1) bekezdésre, amely az ÁLLAM című fejezetben szabályozva mondja ki, hogy „Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek” és a 32. cikk (6) bekezdésére, amely kimondja, hogy „a helyi önkormányzatok tulajdona köztulajdon, amely feladataik ellátását szolgálja”, továbbá a 38. cikk (1) bekezdése tartalmazza, hogy az „állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon”.
- [7] A törvényszék utalt továbbá a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényre (a továbbiakban: Möt.), amelynek bevezetője és egyes rendelkezései is megállapítják, hogy a helyi önkormányzatok az egységes állami szervezetrendszer részeként hozzájárulnak az Alaptörvényben foglalt államcélök megvalósításához, elősegítik a jogszabályi kötelezettségek teljesítését. Az európai értelemben vett jogállam demokratikus helyi közigazgatása a törvényeknek alárendelt szabad önkormányzás révén valósul meg. Az állam egyik legerősebb jogosítványa a közhatalom gyakorlása, ez a jog pedig az államszervezet részeként a helyi önkormányzatot is megilleti.
- [8] A törvényszék szerint mindezekből az következik, hogy a helyi önkormányzatok közhatalmat gyakorolnak, így pedig nem jogosultak pótmagánvád előterjesztésére.
- [9] A végzés ellen az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, amelyet a Fővárosi Ítéltábla bírált el a 2.Beüf.10.467/2015/5. számú végzésével. Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta, megerősítve, hogy a törvényszék helyesen állapította meg a jogosultság hiányát a pótmagánvád előterjesztésére. Az ítéltábla ugyanakkor e körben kiegészítette a törvényszéki végzés indokolását, megállapítva, hogy az indítványozó azon felvetése, amely szerint az Abh. az Alaptörvény 4. módosításából fakadó hatályvesztése nyomán nem hivatkozható, önmagában nem állja meg a helyét. Az ítéltábla – hivatkozva az alaptörvény-módosításához fűzött jogalkotói indoklásra – kifejtette, hogy az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott alkotmánybíróági határozatok hatályvesztése nem zárja ki, hogy az Alkotmánybíróág az Alaptörvény rendelkezéseinek értelmezésekor a korábbi határozataival megegyező következtetésekre jusson, ahogy azt a lehetőséget is nyitva hagyja, hogy azokkal ellentétes döntést hozzon. A hivatkozott módosítás tehát épphogy nem korlátozza, hanem kiszélesíti az Alkotmánybíróág szabadságát az Alaptörvény értelmezése tekintetében.
- [10] 2. Az indítványozó álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok helytelenül értelmezték a régi Be. vonatkozó rendelkezéseit, illetve az Abh. megállapításait is. A régi Be. kommentárjára, valamint a pótmagánvadás eljárás tapasztalatai alapján felmerült egyes jogértelmezést igénylő kérdésekről szóló 90/2011. BK véleményre hivatkozva az indítványozó szerint egyértelmű, hogy sértettként jogosult volt pótmagánvád előterjesztésére, hiszen a hűtlen kezelés olyan bűncselekmény, amelynek pontosan beazonosítható a sértettje, és a törvényi tényállás alapján pedig eredménye is van.
- [11] Az Abh.-val kapcsolatban az alkotmányjogi panaszban is felmerült az az érv, hogy annak az Alaptörvény hatálybalépése miatt megszűnt a kötőereje. Ennek ellenére az indítványozó kifejtette, hogy a bíróságok kiterjesztően értelmezték az Abh.-t, így olyan „téves analógiával” éltek, amely „alapjaiban csorbította az önkormányzatot magánjogi [...] jogviszony keretei között megillető” büntetőeljárási jogosultságokat.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint tehát őt mint jogi személyt nem hatósági jogkörében eljárva, hanem magánjogi jogalanyként – tulajdonosként – érte jogsérelem, ti. az, hogy annak ellenére, hogy az adott bűncselekmény az ő tulajdonában okozott sérelmet, mégsem léphetett fel pótmagánvádlóként.
- [13] Véleménye szerint az Alkotmánybíróág az Abh.-ban egyértelműen csak az állami vagyon sérelmével járó bűncselekmények sértettjének büntető eljárásjogi pozíciójával foglalkozott, és e körben tett megállapításokat. Az indítványozó viszont arra hivatkozik, hogy az önkormányzati vagyon nem állami vagyon, azaz két jól elhatárolható vagyontömegről van szó. Ennek igazolásaként hivatkozott az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének e) és g) pontjaira, 34. és 38. cikkeire, a Möt. VI. fejezetére, a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 4. és 5. §-aira, az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 1. § (2) bekezdésére, és végezetül az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonba adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvényre.
- [14] Az indítványozó álláspontját alátámasztandóan felvázolta a tanácsrendszer és az önkormányzati rendszer közti különbségeket, kiemelve azt a lényegi eltérést, hogy amíg a tanácsok csak az állami tulajdon kezelői voltak, addig az önkormányzatok önálló tulajdonnal rendelkeznek. Ezzel összefüggésben az indítványozó kitért a vagyonátadás folyamatára is, utalva – de pontosan meg nem jelölve – az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonba adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvényre. Az indítványozó felhívta

az Alkotmánybíróságnak az – Alkotmány 12. § (2) bekezdésén és a 44/A. § (2) bekezdésén alapuló – önkormányzati tulajdon védelmére vonatkozó gyakorlatát is.

- [15] Az Abh. bíróság általi értelmezésére reagálva az indítványozó kifejtette, hogy – a fentiekben foglaltak alapján – egyrészt az önkormányzati tulajdon és az állami tulajdon közé nem tehető egyenlőségjel, másrészt az önkormányzat csak helyi – azaz térben és hatókörében korlátozott – közhatalmat gyakorol, így fel sem merülhet annak veszélye, hogy az ügyészség vádfunkcióját közhatalomként eljárva vegye át.
- [16] Az indítványozó felhívta továbbá az Alaptörvény 34. cikk (1) bekezdését is, amely rögzíti, hogy a helyi önkormányzat és az állami szervek a közösségi célok elérése érdekében együttműködnek. Álláspontja szerint tehát az Alaptörvényből is az következik, hogy a helyi önkormányzatok és az állami szervek elkülönülnek.

II.

- [17] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

III.

- [18] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság a panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével – érdemben bírálta el.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, illetve határozott kérelmet is megfogalmazott. Az indítványozó félként járt el a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéletábrla előtt folyamatban volt eljárásokban, ezért az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint érintettsége is megállapítható. Mindezekon túl, az Abtv. 29. §-a értelmében a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia, amely feltétel alternatív jellegű {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. Jelen ügyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősül, hogy a helyi önkormányzat pótmagánvádlói jogosultságának megtagadása sérti-e az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított törvény előtti egyenlőséget, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt befogadta.
- [20] 2. Az indítványozói jogosultság Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti vizsgálata az ügy érdemi vizsgálatának előkérdése. Az Alkotmánybíróság a 3149/2016. (VII. 22.) AB végzésben megállapította, hogy az „önkormányzat is élhet az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal, feltéve, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvita ügyben mellérendelt jogalanyként és nem a közhatalom gyakorlójaként járt el. Az indítványozói jogosultság szempontjából tehát nem az önkormányzat (egyébként különleges) jogi státuszának, hanem annak van relevanciája, hogy az önkormányzat az alapul fekvő ügyben, hierarchikus viszonyban, a közhatalmi jogosítványokkal élve, avagy a vagyoni forgalom mellérendelt alanyaként járt-e el. Az Alkotmánybíróság álláspontja ugyanis változatlan a tekintetben, hogy az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz – szervezet esetében is –, az egyedi ügyben bekövetkezett, Alaptörvényben biztosított, egyéni jogsérelem orvoslásának eszköze, amely nem az önkormányzat *sui generis*, vagy állam által átruházott hatáskörben hozott közhatalmi döntéseinek kikényszerítésére szolgáló intézmény.” (Indokolás [18])
- [21] További szempont, hogy az Alkotmánybíróság egy alapjog tekintetében már megállapította, hogy az minden indítványozót megillet: az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdéséből – miszerint a magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik – következően az önkormányzatokat, amennyiben bírósági eljárásban félként vesznek részt, a jogviszony és a jogvita jellegétől függetlenül megilleti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog {3158/2018. (V. 16.) AB végzésben, Indokolás [22]}. Hasonlóképpen értelmezte a tisztességes eljáráshoz való jogot a Magyar Nemzeti Bank tekintetében {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [15], [28]}. Ugyanezt más alapjogok tekintetében is vizsgálni kell.

- [22] 3. Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) módosította az Abtv. indítványozói jogosultság (és az érintettség) szempontjából releváns szabályait, mely módosítás 2019. december 20-tól hatályos. Az Abtv. módosított 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed. Közhatalmat gyakorló indítványozó esetén vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e.
- [23] Mivel a Módtv.-nyel módosított Abtv. 27. §-ának alkalmazhatósága a törvény hatálybalépését követően először merül fel, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a rendelkezés a folyamatban levő ügyekben is alkalmazható, mivel az eddig is követett gyakorlattal egyező rendelkezést tartalmaz. Ezt támasztja alá továbbá az is, hogy a Módtv. 55. §-hoz fűzött indokolás maga is egyértelműen utal arra, hogy a módosítás az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján pontosítja az alkotmányjogi panaszjog gyakorlására vonatkozó rendelkezéseket: az Alkotmánybíróság gyakorlata alakította ki, hogy ki minősül érintettnek, panasz benyújtására jogosultnak, a jogalkotó az Alkotmánybíróság értelmezését vette át a törvény szövegébe, ezért tették lehetővé a közhatalmat gyakorló szervek számára a panasz benyújtását. Hasonlóképpen azt, hogy egy alapjog megilleti-e a jogállása szerint közhatalmat gyakorló indítványozó szervet, az Alkotmánybíróság eddig is minden esetben vizsgálta. A Módtv. tehát nem fogalmazott meg tartalmi értelemben véve új követelményt az érintettséggel és az indítványozói jogosultsággal összefüggésben, hanem az Alkotmánybíróság által kimunkált és követett gyakorlatot fogalmazta meg normatív erővel. Az indítvány befogadásának tehát az önkormányzat közjogi jogállása nem volt akadálya.

IV.

- [24] Az indítvány nem megalapozott.
- [25] 1. Az alapul fekvő jogviszonyban az indítványozó tehát tulajdonával összefüggésben, pótmagánvádlóként kívánt fellépni, azonban a bíróság ezt elutasította. Az önkormányzati tulajdon vonatkozásában figyelembe kell venni, hogy az önkormányzat közfeladataira tekintettel rendelkezik tulajdonnal, amely körülmény kihatással bír a jogviszony jellegére is, másrészt pedig azt, hogy a büntetőeljárás célja alapvetően nem a tulajdonhoz való jog védelme, hanem az állami büntetőigény érvényesítése. Az önkormányzati tulajdon védelmének terjedelmét illetően (vagyis hogy az önkormányzat akár büntetőeljárásban, pótmagánvádlóként is felléphet-e a vagyona védelmében) pedig az állami büntetőigény érvényesítésének ügyészégi monopóliumára és az az alóli kivételek rendszerére is tekintettel kell lenni. Mindezeket együttesen figyelembe véve állapítható meg – de nem az alkotmányjogi panasz előterjesztéséhez való joggal, hanem immár az ügy érdemében, a pótmagánvádlói jogosultság vonatkozásában –, hogy az indítványozó önkormányzat közhatalmi szerv-e az adott jogviszonyban. Ettől függ ugyanis, hogy a pótmagánvádlói jogosultságra igényt tarthatott-e, és pótmagánvádlói fellépésének elutasítása a bíróságok részéről megsértette-e az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított jogát.
- [26] Az indítványozó által hivatkozott Abh.-ban az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy alkotmányosan összeegyeztethető-e a hatalmi ágak elválasztására, az állam büntetőhatalmára, az ügyészség alkotmányos jogállására és az államra mint tulajdonosra vonatkozó alkotmányos tételekkel az állam vagyoni sérelmét okozó bűncselekmény sértettjének felhatalmazása a pótmagánvádra.
- [27] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban megállapította, hogy az állam büntetőjogi igényének érvényesítésében az Alkotmány, a szervezeti törvények és a büntetőeljárásról szóló törvény a közvádlói jogkört az ügyészre bízta, ezért az Alkotmányból eredő követelmény annak kizárása, hogy az ügyészén kívül más közhatalmi szervezet pótmagánvádlóként a vádló közhatalmi pozíciójába kerülhessen (ABH 2005, 504, 525–526).

- [28] Az Alkotmánybíróságnak azonban nem az Abh.-ra kell alapoznia a döntését, még annak megerősítése mellett sem, mert az Alaptörvény 29. cikk első mondata kifejezetten kimondja, hogy a legfőbb ügyész és az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közvádlo az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 787. § (3) bekezdés *d*) pontja ennek megfelelően kizárja, hogy az állam vagy közhatalmat gyakorló szerv pótmagánvádlóként lépjen.
- [29] Az állam magánjogi jogviszonyokban önálló, és minden más jogalannyal azonos jogokat élvező jogalany, mivel, elfogadva a csak jogszabályon alapuló jogi személyi minőséget, kifejezetten lemondott arról, hogy ezekben a jogviszonyokban a közhatalmára tekintettel külön jogai legyenek. Az állam a közigazgatási jogi jogviszonyokban mint „állam” eleve nem jelenik meg, a hatalmát gyakorló intézményeket viszont kifejezetten alávetette a bírói kontrollnak, megfosztva azokat közhatalmi jogaik gyakorlásától, ezért a magánszemély (magánintézmény) felperessel azonos eljárási jogosultságokat gyakorló alperesei a pernek. Ezzel szemben az állam a természeténél, léténél fogva rendelkezik büntető hatalommal (ezért állam). Ennél a hatalmánál fogva monopolizálta a sértettől eredő, de tőle elvont büntetőjogi igény érvényesítését. Erről csak arra az esetre vonatkozóan mondott le, amikor azt nem kívánja (magánvád) vagy nem tudja (pótmagánvád) érvényesíteni. Az államnak tehát a büntető jogviszonyokban nincs „kétféle arca”, mivel a büntetőhatalom mint az állam legerősebb eszköze ezt kívánja meg.
- [30] A bűncselekményeket az állam hivatalból üldözi (officialitás elve), melyből következően az ügyészség mint vádhatóság köteles vádat emelni, ha a bűnvádi eljárás törvényes feltételei megállapíthatók (legalitás elve). Az ügyész a vádemelés, a vádképviselőt során a közérdeket képviseli és közvádloi funkciójának gyakorlása során az ügyészi szakmai felelősség követelményeit is szem előtt tartva köteles eljárni. Azok az esetek, amikor a jogalkotó a sértettre bízta (visszaadja neki) annak eldöntését, hogy induljon-e eljárás, kivételes. Ennek megfelelően a jogalkotónak széles a mérlegelési szabadsága abban, hogy milyen sértetti kör számára teszi lehetővé a magánérdek érvényesítését, és az eljárás megindításához milyen perjogi feltételek meglétét tekinti szükségesnek. A közérdek képviselője az állam büntetőigényének érvényesítése során tehát kizárólag a közvádlo feladata. A legfőbb ügyész és az ügyészség mint közvádlo az Alaptörvény szerint az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője. Tehát alanyi oldalon maga az Alaptörvény zárja ki, hogy más állami szervek is vádlóként léphessenek fel, függetlenül a bűncselekmény, illetve az őket ért sérelem jellegétől. A fentiekre, különösen az Alaptörvény 29. cikkére tekintettel az Alkotmánybíróság az Abh. érvelését továbbra is alkalmazhatónak tartja.
- [31] 2. Az önkormányzatok sérelmére elkövetett vagyon elleni bűncselekmények miatt indított büntetőeljárásban tehát az Alaptörvény kifejezett rendelkezése miatt nem lehet helye pótmagánvádnak. Nem azért, mert az önkormányzati vagyon azonos lenne a Magyar Állam (mint magánjogi jogalany) vagyonával, hanem azért, mert az önkormányzat jogállása szerint az állam része, ugyanabból az állami közhatalomból részesül, mint a központi állami szervezetek, ezért büntetőigénye az egységes állami büntetőigény részeként csak az ügyészség által érvényesíthető.
- [32] Jelen esetben az indítványozó a törvény előtti egyenlőség követelményére hivatkozott, melynek ugyan vannak eljárásjogi hozadékai is, ezek közé tartozik a perbeli felek eljárási egyenlősége, az azonban, hogy minden sértett képviselhesse a vádat, nem következik belőle. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése csak a törvényben biztosított jogosultságokra és kötelezettségekre vonatkozik, de nyilvánvalóan nem akadályozza olyan különbségtételeket, amelyek nem törvényen (vagy más jogszabályon), hanem közvetlenül az Alaptörvényen alapulnak. A konkrét ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a sértettnek nincs Alaptörvényben biztosított joga ahhoz, hogy az állam büntetőhatalmának gyakorlását kikényszerítse (és az eljárás eredményeként a terheltet elítéljék), illetve arra sincs alanyi joga, hogy pótmagánvádlóként lépjen fel {pl. 3014/2013. (I. 28.) AB végzés; 3207/2016. (X. 17.) AB végzés; 14/2015. (V. 26.) AB határozat; 11/2017. (V. 26.) AB határozat}. Pótmagánvádlóként fellépése nem az Alaptörvényen, hanem a büntető anyagi- és eljárási törvényeken alapul, ezért az Alaptörvényre hivatkozva senki nem tarthat igényt arra, hogy pótmagánvádlóként lépjen fel. Vonatkozik ez természetes személyekre, jogi személyekre egyaránt. Az állami közhatalmat gyakorló intézményeket pedig az Alaptörvény zárja ki a lehetséges pótmagánvádlók köréből. Ezzel összhangban – a Be. 787. § (3) bekezdés *d*) pontja alkalmazásával – rendelkeztek a bíróságok a vizsgált ügyben. A pótmagánváddal összefüggésben az egyes sértettek, így egyfelől a természetes személyek, és egyes jogi személyek, másfelől a közhatalmat gyakorló szervek közötti különbségtétel miatt nem merülhet fel az Alaptörvény XV. cikkének sérelme sem, mivel a különbségtétel éppen az Alaptörvényen alapul.

- [33] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügyben eljáró bíróságok nem sértették meg az indítványozónak az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított törvény előtti egyenlőségét, ezért az indítványt elutasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó párhuzamos indokolása

- [34] A határozat rendelkező részével egyetérttek. Nem látok ellentmondást abban az alaptörvényi rendelkezésben, amely szerint az ügyész közvádlóként – a közhatalmat gyakorló állami szervek között egyedülként – az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője, ugyanakkor törvényben meghatározott esetekben, amikor a köz érdeke a vád képviselőt nem indokolja, a szubjektív jogvédelem keretei között ezt a funkciót más személyek is gyakorolhatják. A határozat indokolását azonban szükségesnek tartom kiegészíteni az alábbi gondolatokkal.
- [35] 1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja úgy szól, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Ezt a hatáskört részletezi sarkalatos törvényi szinten az Abtv. 27. §-a. A jelen ügy az első, amelyben az Alkotmánybíróság az Abtv. 2019. december 20-ától hatályos 27. §-át alkalmazta közhatalmat gyakorló indítványozó által benyújtott valódi alkotmányjogi panasz alapján. A módosított szabály számos, alapvető fontosságú, mondhatni koncepcionális kérdést vet fel. Ezekre a testületnek meg kell találnia a helyes válaszokat és azokat a jövőben következetes rendszerbe kell foglalnia a joggyakorlat kiszámíthatósága érdekében.
- [36] 2. Mindenekelőtt az merülhet fel, hogy mely időszakban kell alkalmazni az Abtv. módosított 27. §-át? Csak azokban, amelyekben az alkotmányjogi panaszindítványt a Módtv. hatálybalépését (2019. december 20.) követően nyújtották be, vagy a hatálybalépéskor folyamatban volt ügyekben is? A törvényalkotó átmeneti szabállyal nem tisztázta a helyzetet. Egy norma időbeli hatálya meghatározásának előfeltétele, hogy a szóban forgó normát tartalma alapján minősítsük.
- [37] A válasz a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) alapján adható meg. A Jat. 15. §-a a szabályozási átmenetről szól. Ennek sommás rendelkezései következetesen alkalmazhatók az anyagi és az eljárási normákra nézve. Előbbi az anyagi jogokat és kötelezettségeket állapítja meg. Utóbbi azokat a szabályokat tartalmazza, amelyek az anyagi jogok és kötelezettségek érvényesítésének módját rendezik. Ebben a dualista szemléletben nehéz elhelyezni az Abtv. módosított 27. §-ának hatásköri és ekként akár szervezeti tartalmának is minősíthető rendelkezéseit.
- [38] Leegyszerűsítve, a szervezeti norma a szervezet jogállását, felépítését és nem utolsósorban hatásköreit, valamint illetékességét rendezi. Az eddigi gyakorlat értelmében az Abtv. 27. §-a – hasonlóan a 26. § (1) és (2) bekezdéséhez – az Alkotmánybíróság hatáskörét adja meg, tehát a fenti kérdés úgy is megválaszolható, hogy azt a szabályt kell alkalmazni, amelyik a hatáskörgyakorlás pillanatában hatályos. Ez az okfejtés sem vezet tehát a többségi indokolásban foglaltaktól eltérő eredményre, ugyanakkor meglátásom szerint pontosabban írja körül a módosított törvényhely tartalmát.

- [39] A jelen ügyben mindez azt jelenti, hogy azért kellett az Abtv. 2019. december 20-ától hatályos 27. §-át alkalmazni, mert az Alkotmánybíróság a törvénymódosítást követően döntött az önkormányzat valódi alkotmányjogi panaszáról. Az nem befolyásolja a választ, hogy az Abtv. Módtv.-vel megállapított 27. §-a az eddig követett alkotmánybírói gyakorlattal egyezik-e vagy attól eltér.
- [40] 3. Az alkalmazhatóság tisztázását követő kérdés azonban pontosan az, hogy tartalmilag vajon új-e az Abtv. 27. §-a? Azt gondolom, hogy cizellálni kell a választ. Úgy tűnik számomra, hogy az Alkotmánybíróság eddigi többségi gyakorlatának nem volt a része a közhatalmat gyakorló szervek Alaptörvényben biztosított jogainak, alapjogainak és hatásköreinek a védelme valódi alkotmányjogi panasz eljárásban. Egy döntés, amelynek a kivételességét maga a testületi többség is hangsúlyozta, nem tekinthető gyakorlatnak. A hatósági jogkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank ügyén [23/2018. (XII. 28.) AB határozat] kívül nem volt több olyan határozat, amelyben hatósági hatáskörben eljáró közhatalmi szervet részesített alapjogi védelemben az Alkotmánybíróság. E tekintetben tehát új tartalmat hordoz az Abtv. jelenleg hatályos szabálya a korábbihoz képest.
- [41] Bár eddig nem tisztázta a testület azt, hogy a közhatalmi szervek esetében mi a viszonya az Alaptörvényben biztosított jogoknak az alapjogokhoz, mégis tagadhatatlan, hogy már több alkalommal elismerte a *fair* bírósági eljárásból való jogukat [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], az Abtv. módosítást megelőző szabályai alapján is. Ezt azonban alapvetően azokban az esetekben tette, amelyekben az eljárás alapját magánjogi jogviszony képezte. E körben védhetőnek tűnik azt állítani, hogy a Módtv. – legalábbis részben – nem fogalmazott meg új követelményt.
- [42] 4. Végül feltétlenül tisztázást igényel, új dogmatikai alapok kidolgozását teszi szükségessé az Alkotmánybíróságtól a részben új hatásköri szabály. Azt gondolom, hogy többek között egyértelművé kell tenni az alapjogok, alkotmányos jogok, alkotmányos értékek, az Alaptörvényben biztosított jogok és a hatáskörök tartalmát, egymáshoz való viszonyát. Rögzíteni kell érintettjeik körét, valamint azt is, hogy melyik miként korlátozható, és hogy mennyire erős védelemben részesül az egyik a másikkal szemben.
- [43] Válthat-e az Alkotmánybíróság az Alaptörvény értelmezése és védelme címén, a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának a felülvizsgálatára irányuló hatáskörében a közhatalom védelmezőjévé? A kérdés másképpen is megfogalmazható: elrugaszkozik-e a testület, és ha igen, milyen okból és mennyiben attól a klasszikus megközelítési módtól, miszerint az Abtv. 27. §-a szerinti panasz eljárásban – éppen úgy, ahogyan az Abtv. 26. § (1) és (2) bekezdése szerinti panasz eljárásokban is – a hivatása a magánszféra alanyainak az oltalmazása a közhatalommal, avagy ahogy az egyes európai államokban előfordul, a globális vállalkozásokkal szemben? Gyakorolható-e a három alkotmányjogi panasz-hatáskör egymástól eltérő alapjogi megközelítésben? Ilyen és ehhez hasonló fajsúlyú kérdések várnak válaszra véleményem szerint az Abtv. 27. §-a szerinti megújított hatáskör kapcsán.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [44] A határozat rendelkező részével egyetértek, indokaim azonban a határozatban foglaltakhoz képest részben eltérők.
- [45] 1. Egyetértek azzal, hogy a határozat elismeri az állami, a közhatalmat gyakorló szervek, így a helyi önkormányzatok jogát az alkotmányjogi panasz intézményének igénybevételéhez. Ez olyan széles módon, ahogy azt az Abtv. 27. §-a a Módtv. elfogadása után tartalmazza, korábban nem képezte az Alkotmánybíróság gyakorlatát, számomra azonban ennek a jelen ügy szempontjából azért nincs jelentősége, mert korábban is – a kisebbséghez tartozóan – mindig azt az álláspontot képviseltem, hogy a perben szereplő feleknek biztosítandó egyenlő jogvédelem elvére tekintettel az állami, illetve a közhatalmat gyakorló szervektől sem tagadható meg Alaptörvényben biztosított jogaik sérelme esetében az alkotmányjogi panasszal élés eszköze [lásd például a 3055/2018. (II. 20.) AB végzéshez csatolt párhuzamos indokolásomat].

- [46] Ebből következően az Abtv. 27. § hatályos szövegétől függetlenül – melyben egyébként eddigi álláspontom lényegi megerősítését látom – már korábbi jogértelmezésem alapján is megalapozottnak tartom az indítványozó alkotmányjogi panaszhoz való jogának elismerését.
- [47] 2. Az Alkotmánybírósághoz való fordulás lehetőségétől különálló, a jelen ügy lényegét képező kérdés az, hogy megillette-e (megilleti-e) az indítványozót a pótmagánvádlóként való fellépés joga, illetve sértette-e az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított törvény előtti egyenlőségét az eljáró bíróságok jogértelmezése, melyek őt a pótmagánvád igénybevételétől elzárták.
- [48] 2.1. Egyetértek a határozat – indítványozó által sem vitatott – azon álláspontjával, hogy a pótmagánvád előterjesztésének joga nem alapvető jog, és Alaptörvényben biztosított egyéb jognak sem minősül. Amint azt a határozat indokolása is tartalmazza, a sértetteknek a pótmagánvádlói fellépése büntető anyagi és eljárási törvényeken alapul. A törvényalkotónak szabad belátásán múlik magának ennek az intézménynek jogrendbe történő beépítése, illetve az, hogy ezt milyen feltételekkel és milyen körben biztosítja a sértettek számára. A törvényalkotó eme döntéseinek határait az Alaptörvény rendelkezései, így a jogegyenlőség követelményének tiszteletben tartása képezi.
- [49] 2.2. A Módtv. megalkotásáig az állam, illetve a közhatalmat gyakorló szerv pótmagánvádlói jogosultságával kapcsolatosan kifejezett, tételes jogi szabály nem rendelkezett. Az eljáró bíróságok ilyen jogi környezetben a régi Be., illetve a helyi önkormányzatokról szóló törvény, valamint az Alaptörvény helyi önkormányzatokra és az ügyészségre vonatkozó egyes rendelkezéseinek értelmezésével alakították ki a kérdés eldöntésével kapcsolatos álláspontjukat. Jogértelmezésük során értékelésük körébe vonták az Alaptörvény negyedik módosítása következtében hatályát veszített Abh.-t.
- [50] Miután a pótmagánvádlóként való fellépés nem alapvető jog, az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint a bírói ítéleteknek az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe ütköző, jogegyenlőséget sértő diszkriminatív jellege akkor állapítható meg, ha a vizsgált megkülönböztetésnek (különbségtételnek) nincs tárgyilagossá mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis önkényes [9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [22]].
- [51] Ebből következően az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az a különbségtétel, mely a pótmagánvádlóként való fellépés lehetősége tekintetében az indítványozó és a közhatalommal nem rendelkező természetes és jogi személyek vonatkozásában a bírói döntésekben megjelenik, önkényes-e; sérti-e a tárgyilagossá mérlegelés szerinti észszerű indok követelményét.
- [52] 2.3. A határozat indokolása az ügyészségnek az Alaptörvény 29. cikkében biztosított közvádemelési és közvád képviselői monopóliumból vezeti le az indítványozó mint közhatalmat gyakorló szerv pótmagánvádlóként történő fellépésének akadályát. Nem vitatva az ügyészség közvádloői monopóliumát, a határozat ezen érvelését nem osztom.
- [53] A pótmagánvád intézményének léte, a pótmagánvádlói minőségben történő eljárás nézetem szerint nem jelenti a közvád „átvételét”, és ezért az az ügyész közvádloői monopóliumát nem is érintheti. (Ha nem így lenne, vagyis ha az Alaptörvény 29. cikkéből önmagából következne a közhatalmat gyakorló szervek kizárása a pótmagánvádlóként történő fellépés lehetőségéből, akkor az Alaptörvény 29. cikke okszerűen mások pótmagánvád benyújtására való jogosultságát is kizárná. A közvád-monopólium nyilván nem szolgálhat csupán a vádlói közhatalom közhatalmat gyakorló szervek általi megkettőzésének akadályául, hanem az abszolút érvényű. Mellette a pótmagánvádlói intézmény csak akkor áll meg, ha az fogalmilag nem jelenti a közvádloői hatalom átvételét.)
- [54] Nézetem szerint a pótmagánvád intézményesítése azon alapszik, hogy ha a közvádloői monopólium jogosultja (az ügyészség) nem lát lehetőséget (alapot, illetve indokot) a kizárólagosan rábízott állami büntetőigény adott ügyben történő fennállásának megállapítására és érvényesítésére, akkor mint a közvádloői monopólium jogosultja „félreáll”, miközben a törvény megadja a lehetőséget a sértettnek, hogy nem közvádloői jelleggel, a szerinte mégis érvényesíthető, sértetti minőségéből fakadó büntetőigényét bíróság elé vihesse.
- [55] 2.4. A fentiekből következően a közhatalmat gyakorló intézményeket nézetem szerint nem az Alaptörvény zárja ki a pótmagánvádlók lehetséges köréből, hanem – ez idő szerint egyértelműen – a Be. 787. § (3) bekezdése d) pontjának rendelkezése. Az indítványozó pótmagánvádlóként történő fellépésekor ezen igényét az eljáró

bíróságok a jelen párhuzamos indokolás 2. pontjában részletezett jogi környezet értelmezésével találta jogosulatlanoknak.

- [56] Az elsőfokú bíróság hangsúlyosan hivatkozott a már nem hatályos Abh. érvelésére, kiemelve abból azt az okfejtést, miszerint „[m]egengedhetetlen, hogy a büntető felelősségre vonás vádemelési és vádképviselési pozíciójába magánvádlóként olyan állami szervezet lépjen, amely az állami hatalom része, de amelyet nem korlátoznak az ügyészség közjogi és büntetőeljárás jogállásának a büntetőeljárás magánszemélyeinek alkotmányos és garanciális eljárási jogaival kapcsolatos kötöttségei”. Ez a helyzet – amit a bíróság a vádlói közhatalom megkettőzésének nevez – „az állam túlhatalmának veszélyével jár, amivel olyan közhatalmi szervek válnak pótmagánvádlóvá, amelyeket nem terhel az Ügyészség alkotmányon alapuló szakmai felelőssége a büntető igény alkotmányos feltételek szerinti érvényesítéséért”.
- [57] Az elsőfokú bíróság utalt arra a tényszerű helyzetre, hogy a helyi önkormányzat az egységes állami szervezetrendszer része, amely helyi közhatalmat gyakorol. Egyetértek a határozat előbbi tényszerű körülményekből levont azon következtetésével, miszerint a helyi önkormányzatok közhatalmat gyakorló szervek.
- [58] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság jogértelmezésével, további indokokkal egészítve ki az elsőfokú bíróság indokolását. Ezek sorában hivatkozásként említésre került az ügyészség közvádlói monopóliumát tartalmazó alaptörvényi rendelkezés, mint olyan, amely álláspontja szerint megerősítette („alaptörvényi szintre emelte”) a hatályon kívül került Abh.-t.
- [59] Végül a másodfokú bíróság az önkormányzati és nemzeti vagyon fogalmi struktúrájából arra a következtetésre jutott, hogy a jelen eljárás tárgya állami vagyonnak tekinthető.
- [60] 2.5. Az Abh.-val kapcsolatosan külön kérdést vet fel, hogy az Alaptörvény megalkotása előtti alkotmánybírósági határozatok az Alaptörvény negyedik módosítása következtében hatályukat veszítették. Ezzel az indítványozói felvetéssel a másodfokú bíróság is foglalkozott, rámutatva arra, hogy ez a körülmény nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az Alkotmánybíróság a korábbival megegyező következtetésre jusson. A másodfokú bíróság ezen véleményével egyetértve ehhez annyit tesz hozzá, hogy az említett AB határozatok hatályon kívül helyezése azok *erga omnes* kötelező erejének megszűnését jelenti, ebből következően nem tekinthetők jogi konzekvenciákkal járó, illetve ilyen konzekvenciák alátámasztására szolgáló hivatkozási alapoknak, de hatályvesztésük nem jelenti az abban foglalt okfejtések *ab ovo* tévesnek minősítését. Hatályvesztésük nem járt együtt joghatásuk megszűnésével. Így az Abh. hatályvesztése nem eredményezte az Abh.-val megsemmisített 3/2004. BJE határozat újbóli hatálybalépését. Az eljáró bíróságok ítéletei azt tükrözik, hogy a bíróságok az Abh. okfejtésével tartalmilag lényegében azonosultak.
- [61] 2.6. Az indítványozó igényével összefüggésben felvethetők vitára érdekes kérdések. Ilyen lehet például, hogy az Abh. valóban csak az állami vagyont érintő összefüggésben született-e meg. Ilyen utalást az Abh. tartalmazott is, ugyanakkor a jelen párhuzamos indokolás 2.3. pontjában (Indokolás [52] és köv.) idézett megállapításai ezen túlmutató olyan általánosan megfogalmazott követelményeket tartalmaznak, amelyek logikailag nem korlátozhatók a csak szűk értelemben vett állami vagyonnal rendelkező közhatalmi szervek szerepére.
- [62] Az is kérdéses lehet, hogy ha egyszer az Abh. már nem hatályos, indokolt-e a szövegét a maga teljességében kvázi normaként értelmezni és kezelni. Van-e akadálya a már nem hatályos Abh. pótmagánvádat korlátozó tartalmának más, jellegét illetően hasonló esetekre történő kiterjesztésének.
- [63] A pótmagánvád megengedhetősége szempontjából van-e jelentősége annak, hogy az állami vagyon, a közvagyon, a nemzeti vagyon, illetve a helyi önkormányzatok köztulajdon jellegű tulajdona fogalmának mi az egymáshoz való pontos viszonya.
- [64] Lehetséges, hogy a fenti kérdések mindegyikére nem adható olyan válasz, amely teljes egyetértést élvez, és az sem zárható ki, hogy a bíróságok által adott válaszok nem mindenben tökéletesek.
- [65] Nézetem szerint a jogegyenlőség sérelmét önmagában nem valósítja meg az, ha a különbségtételt eredményező jogértelmezés valamennyi elemével nem tudunk azonosulni. Ha akár a jogalkotó, akár a jogalkalmazó a maga – egyébként nem alaptörvény-ellenes – szempontrendszerén keresztül el tudott jutni egy adott, jöllehet különbségtételt eredményező, de szempontrendszere szerint észszerűnek tekinthető indokkal alátámasztható jogi megoldáshoz, aligha minősíthető a különbségtétel diszkriminatívnak. Ahhoz, hogy a bírói jogértelmezés

diszkriminatív legyen, ennek az értelmezésnek – a fentebb már idézett 9/2016. (IV. 6.) AB határozat értelmében – önkényesnek, azaz a különbségtétel indokainak nyilvánvalóan elfogadhatatlannak kell lennie.

- [66] Ennek megállapítására az eljáró bíróságok jogértelmezését illetően – melynek középpontjában megítélésem szerint a vádlói közhatalom megkettőzése elhárításának lényegében az Abh.-ban kifejtett indokai állnak – nem látok kellő alapot.
- [67] 3. Feltéve, de meg nem engedve, hogy az eljáró bíróságok jogértelmezése a bírói döntések megszületése időpontjában diszkriminatív lett volna, utalnom kell arra, hogy a Be. 787. § (3) bekezdés *d*) pontjára figyelemmel egy új eljárásban a jogszabály *expressis verbis* zárná ki az indítványozó pótmagánvádlóként történő fellépésének lehetőségét.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [68] A határozat rendelkező részével egyetértek, az indokolás egyes megállapításaival összefüggésben párhuzamos indokolásomban az alábbiakra kívánok rámutatni.
- [69] 1. A többségi határozat indokolása értelmében: „Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény [...] módosította az Abtv. indítványozói jogosultság (és az érintettség) szempontjából releváns szabályait, mely módosítás 2019. december 20-ától hatályos. Az Abtv. módosított 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed. Közhatalmat gyakorló indítványozó esetén vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e.”
- [70] Ezzel összefüggésben az alábbiakat tartom fontosnak megjegyezni. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában meghatározott feltételek megléte esetén a helyi közhatalmat gyakorló önkormányzat az Abtv. hivatkozott módosítását megelőzően is jogosult volt alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Az Alkotmánybíróság ezen esetekben az indítványozói jogosultság megállapíthatósága körében elsődlegesen a panaszt benyújtó önkormányzat alkotmányos szerepét vizsgálta, és jelentőséget tulajdonított annak, hogy az önkormányzat az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvitás ügyben mellérendelt jogalanyként vagy a közhatalom gyakorlójaként járt el. A módosítást követően az alapul fekvő jogviszonyban elfoglalt közhatalmi jelleg már nem jelenik meg jogosultsági feltételként, és azt nem kell vizsgálni az érintettség körében sem, vagyis a helyi közhatalmat gyakorló önkormányzat a módosításra tekintettel „jogállásától függetlenül” érintettnek minősül, amennyiben az Abtv. 27. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek valamelyike fennáll.
- [71] 2. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi elem elutasításának az indokolása körében az alábbiakra szeretnék rámutatni.
- [72] A többségi határozat indokolása szerint: „az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése csak a törvényben biztosított jogosultságokra és kötelezettségekre vonatkozik, de nyilvánvalóan nem akadályozza olyan különbségtételeknek, amelyek nem törvényen (vagy más jogszabályon), hanem közvetlenül az Alaptörvényen alapulnak. A vizsgált ügyben az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy: »[...] a sértettnek nincs Alaptörvényben biztosított joga ahhoz, hogy az állam büntető hatalmának gyakorlását kikényszerítse (és az eljárás eredményeként a terheltet elítéljék), illetve arra sincs alanyi joga, hogy pótmagánvádlóként lépjen fel {pl. 3014/2013. (I. 28.) AB végzés, 3207/2016. (X. 17.) AB végzés, 14/2015. (V. 26.) AB határozat, 11/2017. (V. 26.) AB határozat}. Pótmagánvádlóként fellépése

nem az Alaptörvényen, hanem a büntető anyagi- és eljárási törvényeken alapul, ezért az Alaptörvényre hivatkozva senki nem tarthat igényt arra, hogy pótmagánvádlóként fellépessen. Vonatkozik ez természetes személyekre, jogi személyekre egyaránt. Az állami közhatalmat gyakorló intézményeket pedig az Alaptörvény zárja ki a lehetséges pótmagánvádlók köréből.« (Indokolás [32])

- [73] Félreérthetőnek tartom az idézett indokolási szövegrészben szereplő „csak a törvényben biztosított jogosultságokra és kötelezettségekre” megfogalmazást, mivel az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában szélesebben, „az egyéb” (nem az Alaptörvényben foglalt) jogok tekintetében alkalmazta a másodlagos alapjogi tesztet (az ún. „ésszerűségi tesztet”). Ugyanakkor a többségi határozat indokolása nem foglalt állást a homogén csoportképzés tekintetében. Ha elfogadjuk, hogy a pótmagánvád büntetőeljárási törvényben szabályozott, és nem alaptörvényi jogintézmény, és a büntetőeljárási törvényben szabályozott jogosulti kör eleve nem homogén, mert abból az Alaptörvény „kiveszi” a közhatalmi szervezeteket, akkor véleményem szerint fel sem merülhet a jogegyenlőség sérelme. Az indokolásban tehát ki kellett volna térni a homogén csoportképzés vizsgálatára, mivel az Alaptörvény XV. cikkének állított sérelmére való hivatkozás – az irányadó alkotmánybírói gyakorlat alapján – csak homogén csoporton belül képzelhető el. Az egymástól eltérő jogállások a csoport homogenitást eleve „feltörik”, kizárják annak a megállapíthatóságát. Így ebből a szempontból nem csak annak van jelentősége, hogy milyen bűncselekmény az eljárás tárgya (tehát a pótmagánvádló milyen bűncselekmény sértettje), hanem annak is, hogy a sértettnek mi a jogállása.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [74] Nem értek egyet a határozat rendelkező részével, sem a pótmagánvádló fellépésének, sem az önkormányzat jogérvényesítési lehetőségeinek a megítélésében. Álláspontomat az alábbi indokokra figyelemmel alakítottam ki.
- [75] 1. Az Alkotmánybíróság a határozat indokolásának a IV. rész 2. pontjában (Indokolás [31] és köv.) kifejtette, hogy az önkormányzatok sérelmére elkövetett vagyon elleni bűncselekmények miatt indított büntetőeljárásban sem dogmatikai okból, sem normatív okból – az Alaptörvény 29. cikke első mondata alapján – nem lehet helye pótmagánvádnak. „Nem azért, mert az önkormányzati vagyon azonos lenne a Magyar Állam (mint magánjogi jogalany) vagyonával, hanem azért, mert az önkormányzat jogállása szerint az állam része, ugyanabból az állami közhatalomból részesül, mint a központi állami szervezetek, ezért büntető igénye az egységes állami büntető igény részeként csak az ügyészség által érvényesíthető.”
- [76] Ezekkel a megállapításokkal, és az ezen alapuló döntéssel az alábbi indokok miatt nem értek egyet.
- [77] 2. Véleményem szerint a többségi határozat figyelmen kívül hagyta az Alkotmánybíróság azon következetes gyakorlatát, amelyet az önkormányzatok jogállásának megítélését érintően az alábbiak szerint alakított ki.
- [78] Az önkormányzatok jogállásával összefüggésben az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott, hogy az Alaptörvény számos rendelkezése összefüggésben áll az önkormányzatok működésével. Ekként az önkormányzatok működésének és tevékenységének egyes aspektusait, így például az önkormányzatok tulajdonát érintő szabályozás Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata során ezen rendelkezések összessége – és nem pedig csupán annak egyetlen eleme – az irányadó. Az Alkotmánybíróság kiemelte ezért, hogy az Alaptörvény 32. cikk (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzatok tulajdona köztulajdon, amely feladataik ellátását szolgálja, a 38. cikk (1) bekezdése értelmében pedig az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon, mely nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja (egyebek között) a közérdek szolgálata [3180/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [21]].
- [79] Az önkormányzatok tulajdona tehát nem vitásan nemzeti vagyon, de elkülönül az állami vagyontól. Ennek oka részben az, hogy az önkormányzatok tulajdona az egyik legfontosabb biztosítéka annak, hogy Alaptörvényen alapuló feladataikat el tudják látni. Ezt a megközelítést támasztja alá a 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés indokolása és a korábbi alkotmánybírói gyakorlat is.

- [80] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában ugyanis hangsúlyozta, hogy az önkormányzati tulajdon elkülönült az állami vagyontól, és e vagyontömeget alapjogi védelem illette meg. A 64/1993. (XII. 22.) AB határozat rámutatott, hogy „az állam tiszteletben tartja az önkormányzatok tulajdonát. Az Alkotmány alapján nem merülhet fel a kérdés, hogy a helyi önkormányzatok, mint a közhatalom gyakorlói, alapjogi védelemben részesülnek-e az állami közhatalommal szemben.” Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy „az alapjogvédelem az általános, illetve az Ötv. felhatalmazása alapján hozott törvények keretében érvényesül; a 44/A. §-ban megjelölt alapjogok valójában az önkormányzatok önállóságát szolgáló hatáskörcsoportok; az önkormányzati tulajdon, mint ekképpen értelmezett alapjog az önkormányzat tulajdonosi jogállásának sérthetlenségét biztosítja” {ABH 1993, 373, 382–383, lásd még: 4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 71–72}.
- [81] Az Alkotmánybíróság a fenti gyakorlatát az Alaptörvény alapján megerősítette, és kiemelte, hogy „a helyi önkormányzatok által ellátott, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésében rögzített feladat- és hatáskörök jogszerű gyakorlása alkotmánybírói és bírósági védelemben részesül” {3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [82] Álláspontom szerint ezért az Alkotmánybíróság gyakorlatból egyrészt az következik, hogy az állami és az önkormányzati vagyon külön vagyontömegnek minősül, másrészt az, hogy a helyi önkormányzatokat – tulajdonosi minőségükben – alapjogi védelem illeti meg az állami közhatalommal szemben.
- [83] 3. A fentiek alapján úgy vélem, hogy a határozatnak az Alaptörvény 29. cikke mellett az önkormányzatokra irányadó egyéb alaptörvényi rendelkezéseket is be kellett volna vonnia az alkotmányossági vizsgálatba. Ilyen módon mérlegelhetne volna az Alkotmánybíróság az Alaptörvényből fakadó valamennyi követelmény figyelembe vételével a konkrét alkotmányossági problémát, és találhatta volna meg az Alaptörvény valamennyi releváns rendelkezésével összhangban álló megoldást. Ennek hiányában ugyanakkor a vizsgálat részleges maradt, a levont következtetés pedig nem kellően megalapozott.
- [84] 4. Amennyiben pedig az Alkotmánybíróság a helyi önkormányzat szerepét és jogérvényesítési lehetőségeit érintően helyes következtetésre jutott volna, úgy a pótmagánvádló alkotmányossági vizsgálat kezdeményezésére vonatkozó lehetőségeit illetően álláspontom szerint az alábbi következtetés gyakorlata szerint kellett volna a vizsgálatát tovább folytatnia.
- [85] Az Alkotmánybíróság által a 14/2015. (V. 26.) AB határozatban kidolgozott megközelítés értelmében a büntetőeljárásban részt vevő személyek – így a sértettek – indítvánnyal fordulhatnak az Alkotmánybírósághoz, „ha az általuk állított sérelem olyan Alaptörvényben garantált joggal kapcsolatban merült fel, amelyet a jogalkotó a Be. meghatározott rendelkezései közvetítésével is biztosítani kívánt számukra” (lásd: Indokolás [17]–[18]).
- [86] Kétségtelen, hogy ezen jogosítványok többsége alapjogi szinten a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, valamint a jogorvoslathoz való joggal hozható összefüggésbe. Nem zárható ki ugyanakkor, hogy valamely Be.-ben biztosított jog sérelmét az indítványozó olyan módon és összefüggésben tudja megindokolni, hogy valamely egyéb alapjog megsértését alappal valószínűsíti. Így például miért ne valósulhatna meg a sértett személyes adatok védelméhez való jogának a sérelme olyan módon, hogy az az ítélet alaptörvény-ellenességét is felvesse. De előfordulhat az is, hogy a nem magyar anyanyelvű sértettet olyan hátrányos megkülönböztetés éri jogainak érvényesítése során, amely az ítéletre is kihat.
- [87] Ezt a megközelítést erősítette meg és fejtette ki részletesen az Alkotmánybíróság a 3384/2018. (XII. 14.) AB határozatban. Ennek lényege szerint az Alkotmánybíróság „már a 40/1993. (VI. 30.) AB határozatban kifejtette »demokratikus jogállamban a büntetőhatalom az állam alkotmányosan korlátozott közhatalmi jogosítványa a bűncselekmény elkövetőinek felelősségre vonására« (ABH 1993, 288, 289). A 14/2004. (V. 7.) AB határozatában ezt azzal egészítette ki a testület, hogy »[a] bűncselekmények a társadalom jogi rendjének sérelmét jelentik és a büntetés joga kizárólag az államot mint közhatalmat illeti« (ABH 2004, 241, 253).” (Indokolás [27])
- [88] A büntetőeljárásban részt vevő személyek – így a sértettek – tehát akkor fordulhatnak indítvánnyal az Alkotmánybírósághoz, ha az általuk állított sérelem olyan Alaptörvényben garantált joggal kapcsolatban merült fel, amelyet a jogalkotó a büntetőeljárásról szóló törvény meghatározott rendelkezései közvetítésével is biztosítani kívánt számukra. A fentiekből következően tehát a pótmagánvádló is csak valamely Alaptörvényben biztosított és a büntetőeljárás törvény meghatározott rendelkezéseivel közvetített jog sérelme esetén jogosult arra, hogy alkotmányjogi panasszal forduljon az Alkotmánybírósághoz. Nincs helye alkotmányjogi panasznak, ha az indítványozó célja nem valamely Alaptörvényben biztosított jog, hanem – kizárólag – az állami büntetőigény érvényesítése {3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, Indokolás [28]–[31]}.

- [89] A fentiekkel összhangban továbbá a 15/2016. (IX. 21.) AB határozatban az ügyész és a pótmagánvádló viszonyát az Alkotmánybíróság a következőkkel jellemezte. „A büntetőeljárásban a pótmagánvádló és az ügyész helyzete közötti egyik fő különbséget a hatósági jogkör hiánya jelenti (BH2010. 204), amelynek következtében például a pótmagánvádló eljárási cselekményei az elévülést nem szakítják félbe (EBH2009. 2032). [...] A pótmagánvádló alkotmányos helyzetének egy másik fontos eleme az, hogy fellépése esetén nem az állami büntetőigényt érvényesíti, arról ugyanis az államot képviselő ügyészség már lemondott. Ilyen értelemben a pótmagánvádló fellépése járulékos jellegű, mert csak akkor lehetséges, ha a közvádás eljárás »*dominus litise*«, vagyis az ügyész abban nem vesz részt. Tükörképnek is nevezik az eljárását, mert ahogyan a vádlottat megilleti, hogy az ellene emelt vádról a bíróság döntsön, úgy illeti meg a sértettet e jognak a tükörképe, a jog arra, hogy sérelméről is a bíróság hozzon döntést. Az Alaptörvény 29. cikke értelmében a legfőbb ügyész és az ügyészség független, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként, mint közvádló az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője. Ez a kizárólagosság az állam »elsőbbségét« fejezi ki a büntetőigény érvényesítése tekintetében. Ez azt jelenti, hogy más állami szerv közvádlói jogosítványokat nem gyakorolhat az ügyészségen kívül {3113/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [16]–[17]; 3112/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [17]}. Ha az állam e joggal nem kíván élni, úgy ez a kizárólagosság is megszűnik. Ezekből a megállapításokból az következik, hogy a pótmagánvádló saját elhatározása alapján az állami büntetőigény hiányában folytatja az eljárást.” (Indokolás [57]–[59])
- [90] Mindebből következik egyrészt az, hogy a pótmagánvádló nem az állami büntetőigény érvényesítőjeként, hanem saját elhatározása alapján, saját jogai és igényei érvényesítése érdekében lép fel a büntetőeljárásban, másrészt az is, hogy ezen jogérvényesítési lehetősége az alkotmányjogi panaszeljárásban sincs az alapjogok meghatározott körére leszűkítve.
- [91] 5. Fontosnak tartom továbbá annak hangsúlyozását is, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőeljárásban a Be. 787. § (3) bekezdés *d*) pontjának hivatkozását azért sem tartom indokoltnak, mert az indítványozó vagyoni viszonyainak közvetlen sérelme miatt, és nem közhatalmi jogkörben kívánt fellépni.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2516/2015.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3031/2020. (II. 24.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.517/2018/14. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szikinger István, Bólyai János és Társai Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria Bfv.I.517/2018/14. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását a Szegedi Ítéltábla Bf.II.534/2014/23. számú ítéletére és a Kecskeméti Törvényszék 10.B.177/2012/157. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Kérte továbbá mindhárom bírósági határozat megsemmisítését az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésének a megsértése miatt.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeit érintően az alábbiakat adta elő. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott Bfv.I.517/2018/14. számú végzésével hatályában fenntartotta a Szegedi Ítéltábla Bf.II.534/2014/23. számú ítéletét és a Kecskeméti Törvényszék 10.B.177/2012/157. számú ítéletét. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelemben – előadása szerint – tételesen megjelölte azokat az eljárási szabálysértéseket, amelyek a tisztességes eljáráshoz és a védelemhez való joga súlyos korlátozását eredményezték. Azok helytállóságát azonban a Kúria a támadott határozatában csak részben cáfolta, továbbá a végzés 10. oldalának tanúsága szerint a Kúria úgy foglalt állást, hogy a megjelölt eljárási szabályszegések még esetleges fennállásuk esetén is „legfeljebb relatív eljárási szabálysértést valósítanak meg, melyek nem tartoznak a törvényben megjelölt és felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe”. Így a felülvizsgálati indítványt a Kúria törvényben kizártan minősítette. Az indítványozó meggyőződése szerint ugyanakkor az utalt eljárási szabálysértések együttesen – de legtöbbjük külön-külön is – a tisztességes eljáráshoz való joga megsértését eredményezték.
- [3] Az indítványozó példaként említette, hogy a felülvizsgálati eljárás idején nem álltak rendelkezésre az eljárás iratai „tanulmányozható módon” (indítvány 2. oldal), és a vádiratot a terheltnek nem kézbesítették. Ezen hiányosság és mulasztás következtében a terhelt nem gyakorolhatta megfelelően a védelemhez való alapvető jogát. Szintén a védelemhez való jog, továbbá a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vezetett az indítványozó szerint, hogy az egyik tárgyaláson olyan védő járt el, akinek a meghatalmazását előzetesen visszavonta. Kifogásolta továbbá az indítványozó azt is, hogy a másodfokú tárgyaláson annak ellenére nem vehetett részt, hogy arra irányuló szándékát jelezte.
- [4] 2. Az indítványozó az Alkotmánybíróság felhívása nyomán az alkotmányjogi panaszát kiegészítette. Előadta, hogy nem tartja helytállónak a Kúria érvelését, amely szerint a felülvizsgálati indítványa jelentős részében nem bírálható el érdemben. Mivel pedig a Kúria ezt az érvelést az eljárási iratok hiányában fejtette ki, döntésével

valójában elfogadta mind a pártatlanság követelményének, mind pedig a védelemhez való jognak a megsértését.

- [5] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog megsértését az indítványozó a következőkkel indokolta.
- [6] A kúriai végzés szerint ugyan a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés elbírálásában az Alkotmánybíróság értelmezése szerinti kizárt bíró vett részt, azonban az adott eljárásban ez hatályossági szempontból nem volt figyelembe vehető. Az indítványozó szerint ugyanakkor a pártatlanság követelményének a sérelme annak ellenére megvalósult, hogy a kizárási ok formai okból nem volt érvényesíthető. Álláspontjának az alátámasztására az indítványozó hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának *Piersack kontra Belgium* ügyében (8692/79., 1982. október 1.) és az Alkotmánybíróság 67/1995. (XII. 17.) AB határozatában, valamint a 3242/2012. (IX. 28.) AB határozatában tett megállapításokra.
- [7] Az indítványozó ellen folyó büntetőeljárásban elkövetett szabálysértések és azok Kúria általi elfogadása az indítványozó szerint megalapozzák a pártatlanság sérelmének a megállapítását. A pártatlanság követelményének az indítványozó szerint része az eredeti vádirat fizikai létezése, valamint annak a terhelttel időben történő közlése.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való jog megsértését az indítványozó a következőkkel indokolta.
- [9] A vádirat kézbesítésének az elmaradását az indítványozóval szemben folytatott eljárásban úgy pótolták, hogy a vádiratot az ügyész a jelenlétében felolvasta. Ez ugyanakkor az indítványozó szerint nem hozta őt olyan helyzetbe, hogy a védekezésre megfelelően felkészüljön. Ezért az Alaptörvényben és az Emberi Jogok Európai Egyezményében is biztosított jog sérelme megvalósult. Szintén a védelemhez való jog sérelmére vezetett, hogy az indítványozó nem vehetett részt valamennyi olyan tárgyaláson, amellyel kapcsolatosan részvételi igényét kinyilvánította, valamint az is, hogy védelmét olyan védő is ellátta, akinek a meghatalmazását visszavonta. Sérült továbbá a védelemhez való joga annak következtében is, hogy a bíróság olyan tanú vallomására hivatkozott, aki az eljárásban nem „szerepelt” (indítvány 4. oldal), mivel az ilyen tanú vallomásával szemben nincs lehetőség a védekezésre.

II.

- [10] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.”

III.

- [11] Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban úgy nyilatkozott, hogy a Kúria támadott végzését 2018. december 17-én vette kézhez. A végzés kézbesítését igazoló kézbesítési ív hiányában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány előterjesztése 2019. február 15-én határidőben történt.
- [13] Az indítványozó jogi képviselője eljárási jogosultságát az indítványhoz csatolt meghatalmazással megfelelően igazolta, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (6) bekezdése szerinti előírásnak is megfelel.
- [14] Eleget tesz továbbá az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés], és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó konkrét

bírósági határozatokat, okfejtést tartalmaz azok alaptörvény-ellenességéről, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a megsemmisítésükre.

- [15] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [16] Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. §-ából fakadó feltételeknek, mivel a büntetőeljárást lezáró jogerős határozat ellen irányul. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntéseket érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozatok alapjául szolgáló büntetőeljárásnak terheltje volt, nyilvánvalóan érintett is.
- [17] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [18] A konkrét esetben az indítványozó elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárásból való jog részjogosítványai köréből a pártatlanság követelményének a sérelmére hivatkozott. Ezzel összefüggésben kifogásolta a vádirat fizikai létezését, valamint annak közlését. Az indítványozó másodlagosan az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való joga megsértését állította. E vonatkozásban is sérelmezte, hogy a vádirat kézbesítésének az elmaradását a vele szemben folytatott eljárásban úgy pótolták, hogy a vádiratot az ügyész a jelenlétében felolvasta. Ez ugyanakkor az indítványozó szerint nem hozta őt olyan helyzetbe, hogy a védekezésre megfelelően felkészüljön. Szintén a védelemhez való jog sérelmére vezetett az indítványozó szerint, hogy nem vehetett részt valamennyi olyan tárgyaláson, amellyel kapcsolatosan részvételi szándékát kinyilvánította, valamint az is, hogy a védelmét olyan védő is ellátta, akinek a meghatalmazását visszavonta. Sérült továbbá a védelemhez való joga annak következtében is, hogy a bíróság olyan tanú vallomására hivatkozott, aki az eljárásban nem „szerepelt” (indítvány 4. oldal), mivel ezen tanú vallomásával szemben nem volt lehetőség a védekezésre.
- [19] Az indítványozó kifogásait érintően az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az előadott sérelmek összességükben olyan súlyúnak minősülnek, amelyek felvetik a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét. Ezért az indítvány befogadása mellett döntött.
- [20] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése értelmében az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjeszthet a testület elé. Az Alkotmánybíróság a jelen esetben a hivatkozott rendelkezés alkalmazásával járt el.

IV.

- [21] Az indítvány nem megalapozott.
- [22] 1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárásból való jog részjogosítványai köréből elsődlegesen a pártatlanság követelményének a sérelmére hivatkozott.
- [23] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mindenkinek alapvető jogot biztosít ahhoz, hogy az ellene emelt vádról vagy valamely perben a jogairól és kötelezettségeiről törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül döntsön. Az alkotmányos szabály – egyebek mellett – azt kívánja meg, hogy a büntetőügyekben emelt vádról olyan bíróság hozzon döntést, amely független és pártatlan. A törvény által felállított bíróság függetlensége és pártatlansága olyan általános jogelv, amely az emberi jogok védelme érdekében megköttött valamennyi jelentősebb univerzális és regionális nemzetközi egyezménynek sajátja [részletesen lásd: 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [25]].
- [24] „Az Alkotmánybíróság értékelése szerint a tisztességes bírói eljárásokhoz tartozó függetlenség és pártatlanság két különböző, önálló követelmény, amelyek ugyanakkor az egyes bírósági eljárásokban kizárólag egymásra tekintettel nyerhetnek értelmet a következők szerint. [...] A bírói hatalom függetlensége olyan alkotmányos érték, amelynek érvényesülését egyfelől az intézményi-szervezeti, pénzügyi és döntéshozatali autonómia,

- másfelől pedig az egyes bírák függetlensége tekintetében megfogalmazott szabályoknak szükséges biztosítaniuk. [...] A bíróság pártatlan eljárása a függetlenség alkotmányos értékéhez szorosan kapcsolódik: kizárólag egy független bíróság képes az egyedi ügyekben pártatlanul eljárni. A függetlenség követelményéhez képest a pártatlanság az ügyben eljáró bíróval szemben egyfelől azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a megítélendő ügy tekintetében ne rendelkezék előítéletekkel, másfelől pedig az ügyben szereplő egyik fél javára, avagy hátrányára se legyen elfogult [erről lásd: ENSZ Emberi Jogi Bizottságának 387/1989. számú, *Arvo O. Karttunen kontra Finnország* ügyben hozott döntésének 7.2. pontját]” {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [25] Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes eljárás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [28], lásd erről még: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [26] A pártatlanság sérelmének egyik indokaként az indítványozó azt jelölte meg, hogy a nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés elbírálásában az Alkotmánybíróság értelmezése szerinti kizárt bíró vett részt. A pártatlanság követelményének az indítványozó szerint része továbbá az eredeti vádirat fizikai létezése, valamint annak a terhelten időben történő közlése. Az indítványozó ellen folyt büntetőeljárásban az ezen követelményekkel összefüggésben elkövetett szabálysértések Kúria általi elfogadása az indítványozó szerint megalapozta a pártatlanság sérelmének a megállapítását.
- [27] Az Alkotmánybíróság az eljárásában megállapította, hogy az indítványozónak a pártatlanságot érintően előadott azon kifogását, amely alapján a bírósági eljárásban az Alkotmánybíróság értelmezése szerint kizárt bíró vett részt, a Kúria a támadott végzésében részletesen megvizsgálta. Annak eredményeként a Kúria megállapította, hogy a konkrét büntetőeljárásban az irányadó alkotmánybírósági döntések és az Abtv. rendelkezései értelmében a kifogásolt bíró eljárása nem eredményezett az indítványozót érintő alaptörvény-ellenességet (Kúria végzése 8–9. oldal). Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban ezen megállapítások helytállóságát érdemben nem vitatta, csupán rögzítette ellentétes álláspontját.
- [28] Figyelemmel erre, továbbá az indítványozó egyéb kifogásait is megvizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozóval szemben folytatott büntetőeljárásban nem kérdőjeleződött meg a pártatlanság értelmében az ügyben eljáró bíróval szemben támasztható elvárások érvényesülése. Nem lehetett megállapítani ugyanis sem azt, hogy a Kúria a megítélendő ügy tekintetében előítéletekkel rendelkezett volna, sem pedig azt, hogy az ügyben szereplő egyik fél, jelen esetben az indítványozó javára, avagy hátrányára elfogult döntést hozott.
- [29] Ezért az Alkotmánybíróság a pártatlanság – mint a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványa – sérelmére vonatkozó indítványozói kifogásokat nem találta a Kúria határozatával összefüggésben megalapozottnak.
- [30] 2. Az indítványozó másodlagosan az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való joga megsértését állította.
- [31] A védelemhez való jog alkotmányos tartalmát érintően az Alkotmánybíróság 8/2013. (III. 1.) AB határozatában rögzítette, hogy „a védelemhez fűződő jog az alkotmányos büntetőeljárási jog egyik olyan alapelve, amely a büntetőeljárás valamennyi szakaszában számtalan különböző részletszabályban érhető tetten. Az Alkotmánybíróság a 25/1991. (V. 18.) AB határozatában ezt úgy fogalmazta meg, hogy »[a] védelemhez való jog alkotmányos büntetőeljárási alapelve az eljárás egész menetében számtalan részletszabályban ölt testet. A védelemhez való jog a büntetőeljárás alá vont személy azon jogaiban, illetve a hatóságok azon kötelezettségeiben realizálódik, amelyek biztosítják, hogy a vele szemben érvényesített büntetőjogi igényt megismerje, arról álláspontját kifejtse, az igénnyel szembeni érveit felhozassa, a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételeit és indítványait előterjeszthesse, továbbá védő segítségét vehesse igénybe. A védelemhez való jog tartalmát képezik a védő azon eljárási jogosítványai, illetve a hatóságok azon kötelezettségei, amelyek részéről a védelem ellátását lehetővé teszik.« (ABH 1991, 414, 415).” {8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [26]}
- [32] Az alkotmányjogi panaszbeadványban az indítványozó sérelmezte, hogy a vádirat kézbesítésének az elmaradását a vele szemben folytatott eljárásban úgy pótolták, hogy a vádiratot az ügyész a jelenlétében felolvasta. Ez ugyanakkor az indítványozó szerint nem hozta őt olyan helyzetbe, hogy a védekezésre megfelelően felkészüljön. Szintén a védelemhez való jog sérelmére vezetett az indítványozó szerint, hogy nem vehetett részt valamennyi olyan tárgyaláson, amellyel kapcsolatosan részvételi szándékát kinyilvánította, valamint az is, hogy a védelmét olyan védő is ellátta, akinek a meghatalmazását visszavonta. Sérült továbbá a védelemhez való joga

annak következtében is, hogy a bíróság olyan tanú vallomására hivatkozott, aki az eljárásban nem „szerepelt” (indítvány 4. oldal), mivel ezen tanú vallomásával szemben nem volt lehetősége a védekezésre.

- [33] Az Alkotmánybíróság a kúriai döntés vizsgálatának az eredményeként azt állapította meg, hogy abban a Kúria az indítványozó alkotmányjogi panaszban is előadott kifogásait – egyetlen kivételtől eltekintve – részletesen megvizsgálta a konkrét büntetőeljárás körülményei és az irányadó jogszabályi rendelkezések együttes figyelembevételével (vádirat: 4–5. oldal, kizárt védő eljárása: 5–6. és 8. oldal, tárgyaláson való részvétel: 6–8. oldal). Az indítványozó az alkotmányjogi panaszbeadványban valójában a Kúria ezen megállapításaival kapcsolatos ellentétes álláspontját fejtette ki.
- [34] Az Alkotmánybíróság ezért úgy ítélte meg, hogy a Kúria határozata nem valósította meg az indítványozó védelemhez való jogának a megsértését.
- [35] Nem vizsgálta a Kúria a támadott végzésben az indítványozó azon kifogását, amely szerint a bíróság olyan tanú vallomására hivatkozott, aki az eljárásban nem „szerepelt”. Ezt az indítványozói kifogást ugyanakkor érdemben az Alkotmánybíróság sem vizsgálhatta az alábbi okból. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, a cselekmény minősítése és a szankció kiszabása olyan törvényességi kérdések, amelyekről történő döntés az eljáró bíróságok hatáskörébe tartozik. Így az Alkotmánybíróság nem mérlegelhetette felül a bíróságok eljárását egy konkrét bizonyíték – adott tanú vallomásának bizonyítékként történő – felhasználásával összefüggésben {például: 3113/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [36] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt is, hogy önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [37] 3. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy a Kúria a támadott végzéssel sem az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogát, sem a XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való jogát nem sértette meg. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/355/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3032/2020. (II. 24.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 331. § (1) bekezdés „259–270. §” szövegrésze és a 333/A. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselőjén (dr. Baltay Levente ügyvéd) keresztül az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 331. § (1) bekezdése „259–270. §” szövegrészének, valamint a 333/A. §-ának alaptörvény-ellenességét, mivel azok az indítvány szerint sértik az Alaptörvény XXIII. cikk (2) bekezdését, valamint a XV. cikk (1) bekezdését.
- [2] A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó az Európai Parlament magyarországi képviselőinek megválasztásakor (a továbbiakban: EP választás) külföldön tartózkodott, ezért szerette volna szavazatát levélben leadni. Erre azonban – mivel egyúttal magyarországi lakcímét nem szüntette meg – nem volt lehetősége. Álláspontja szerint ez arra vezethető vissza, hogy a Ve. 331. § (1) bekezdése kimondja, hogy az EP választások esetében is alkalmazni kell a Ve. azon rendelkezését, amely szerint a levélben szavazók névjegyzékébe csak azok a személyek vehetők fel, akik magyarországi lakcímmel nem rendelkeznek (amely szabályait az EP választás tekintetében a Ve. 333/A. §-a pontosítja). Úgy véli, hogy a Ve. támadott rendelkezései hátrányosan érintik őt és a hozzá hasonló állampolgárokat, azaz azon választópolgárokat, akik úgy élnek külföldön, hogy közben magyarországi lakcímüket nem szüntették meg. Ez pedig véleménye szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését – mivel az aktív választójog szempontjából kezel összehasonlítható helyzetben lévő választópolgárokat eltérően –, valamint a XXIII. cikk (2) bekezdését – mivel akadályozza, hogy az EP választáson aktív választójogát gyakorolhassa.
- [3] 1.1. Alkotmányjogi panaszának részletes indokolásában előadta, hogy a Ve. támadott rendelkezései diszkriminatívak, mivel a levélben szavazás lehetősége nem biztosított az EP választás napján külföldön tartózkodó, de magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgárok számára. Az indítványozó az EP választás napján Bostonban tartózkodott, így a Ve. szabályai alapján csak valamelyik egyesült államokbeli külképviseleten (a legközelebbi elmondása szerint a 4 órás vonatútra lévő New York lett volna) tudta volna leadni szavazatát – amelyet sérelmesnek tart –, ugyanis magyarországi lakcímét nem kívánta (és nem is kívánja) megszüntetni. A diszkrimináció fennálltát abban látja, hogy a vele összehasonlítható helyzetben lévő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok jóval kisebb teher mellett tudják leadni a szavazatukat, mint ő. A legközelebbi külképviseletre való elutazása ugyanis jelentős költség- és időráfordítást jelentett volna számára.
- [4] 1.2. Véleménye szerint az ügy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, ugyanis a választópolgárok az EP választásokon az Európai Unió döntéshozatali mechanizmusába tudnak beleszólni, amely számára a fentiek okán csak nagy nehézségek árán lett volna lehetséges. Másfelől, mivel az ügy az aktív választójogosultság gyakorlásának kérdését veti fel [lásd: Alaptörvény XXIII. cikk (2) bekezdés], így ez – mivel a választójog alapvető legitimációs biztosítékként szolgál valamennyi választott testület esetében – már önmagába véve is indokoltja az ügy érdemi elbírálását.
- [5] Az ügyben álláspontja szerint az sem hagyható figyelem kívül, hogy a Ve. támadott rendelkezései több tíz-, vagy akár százezer választópolgárt is érinthetnek (azzal együtt, hogy maga az indítványozó is elismeri, hogy

a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 26. §-a szerint a Magyarország területét elhagyó polgároknak be kell jelenteniük ezen tényt a hatóságok felé – ez azonban az indítványozó szerint *lex imperfecta*, mivel semmilyen jogkövetkezmény nem társul hozzá).

- [6] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság 3086/2016. (IV. 26.) AB határozata bár viszonyítási pontként értelmezhető, de nem tekinthető jelen ügyben *res iudicata*-nak, ugyanis az érintett ügyben az egyes választópolgárok eltérő tartalmú választójoggal rendelkeztek, még az EP választások esetében a választójogosultság szabályozása homogén (ugyanis valamennyi választópolgár csak az országos pártlistákra voksolhat). Ezért – elismerve a választási szabályok tekintetében az Országgyűlés széles szabályalkotási szabadságát – véleménye szerint az Országgyűlés nem alkothatott volna olyan szabályozást, amely ily módon tesz különbséget a választópolgárok között. Álláspontja szerint ugyanis a választópolgárok közössége az EP választások tekintetében mindenképpen homogén csoportnak tekinthető attól függetlenül, hogy rendelkezik-e magyarországi lakcímmel vagy sem. Ezt erősíti meg az Alaptörvény is, amikor a politikai közösségként a magyar állampolgárokat jelöli meg, függetlenül azok lakcímétől, valamint az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése is, amely minden nagykorú magyar állampolgárnak lehetővé teszi a választójog gyakorlását, *de facto* az EP választásokon is. Ezen belül ugyancsak homogén csoportként értelmezhető a választópolgárok azon csoportja is, akik lakcímüktől függetlenül a választás napján külföldön tartózkodnak. Ehhez képest a Ve. támadott rendelkezései mégis hátrányosan különböztetik meg azon választópolgárokat, akik az EP választás napján külföldön tartózkodnak, de rendelkeznek magyarországi lakcímmel, azokhoz képest, akik nem rendelkeznek azzal. Az indítványozó szerint ráadásul ezen különbségtétel észszerű indok nélkül történik, ugyanis az EP választások tekintetében a szavazás módja vonatkozásában – szemben a 3086/2016. (IV. 26.) AB határozatban vizsgált országgyűlési választásokkal – nem teszi indokolttá a különbségtételt az eltérő tartalmú szavazati jog. Így az indítványozó szerint az EP választásokon a szavazás módja tekintetében csak aszerint tudjuk csoportosítani a választópolgárokat, hogy azok külföldön tartózkodnak-e a választás napján vagy sem (a lakcím e tekintetben véleménye szerint irreleváns). Ezért a szavazás módjában különbséget is maximum e szerint lehet tenni. E helyett a jelenlegi szabályozás mellett egy magyarországi lakóhellyel rendelkező, de a szavazás napján külföldön tartózkodó választópolgárnak jelentősen több terhet jelent választójogával élni, mint egy olyan személynek, akiknek nincs magyarországi lakóhelye (és a választás napján úgyszintén külföldön tartózkodik). A különbségtételnek pedig nincs az Alaptörvényből levezethető indoka (szemben az országgyűlési választásokkal). Álláspontja szerint a különbségtétel észszerűségét az sem indokolhatja, hogy a levélben szavazás kiterjesztése a visszaélések növekedésével járhat, hiszen a visszaélés veszélye ugyanolyan mértékű a homogén csoporton belül, függetlenül a csoport tagjainak tartózkodási helyétől és attól, hogy a csoport tagjai rendelkeznek-e magyarországi lakóhellyel vagy sem.

- [7] 2. A fentiekben írtak miatt az indítványozó úgy véli, hogy a Ve. támadott rendelkezései sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és ezen keresztül a Ve. XXIII. cikkének (2) bekezdését is, mivel a szavazás módjában meglévő különbségtételnek nincs az Alaptörvényből levezethető észszerű indoka.

II.

- [8] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

„XXIII. cikk Az Európai Unió más tagállamának magyarországi lakóhellyel rendelkező minden nagykorú állampolgárának joga van ahhoz, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.”

- [9] 2. A Ve. érintett rendelkezései:

„331. § (1) Az Európai Parlament tagjainak választásán e törvény I–XII. Fejezetét, a 244. § (2) bekezdése, a 245. § (2) és (3) bekezdés, 247. § (1) és (3) bekezdés, a 250. §, a 251. §, a 257. § (3) bekezdés, a 258. § (1) bekezdés, a 259–270. §, a 271. § (2) bekezdés, a 272–281. §, a 283–285. §, a 288–291. §, a 293. §, a 295. §, valamint a 298. § rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.”

„333/A. § A polgárok személyi és lakcím adatait tartalmazó nyilvántartásban nem szereplő választópolgár csak abban az esetben vehető fel a levélben szavazók névjegyzékébe, ha legkésőbb a szavazást megelőző huszonötödik napon benyújtott kérelme alapján a lakcíme szerepel a központi névjegyzékben.”

III.

- [10] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (2) bekezdése tekintetében megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [11] 1.1. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmánybíróági eljárás megindításának határideje az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan nap. A Ve. alkotmányjogi panasz által támadott rendelkezéseit a 2018. évi CXIII. törvény 11–12. §-ai iktatták be a Ve.-be, amely módosító törvény 2018. december 28-án lépett hatályba.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2019. március 28-ai keltezéssel 2019. április 10-én, tehát határidőben nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz.
- [13] 1.2. Az alkotmányjogi panasz tartalmazza az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt kötelező indítványi elemeket. Az indítványozó
- megjelölte az Abtv. 26. § (2) bekezdését, amely megalapozza az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá az alkotmányjogi panasz az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást is tartalmaz;
 - megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályhelyeket [a Ve. 331. § (1) bekezdés „259–270. §” szövegrészét, valamint a Ve. 333/A. §-át];
 - megjelölte az Alaptörvényben biztosított jog [XV. cikk (1) bekezdés, valamint XXIII. cikk (2) bekezdés] sérelmét;
 - kifejtette az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét, e vonatkozásban előadta a támadott jogszabály helyek alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtését;
 - előterjesztette kifejezett kérelmét a támadott jogszabály helyek megsemmisítésére.
- [14] 1.3. Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt ún. „kivételes” panaszt terjesztett elő a Ve. kifogásolt rendelkezéseivel szemben, amelyek közvetlenül hatályosulnak, azaz az indítványozó sérelmét közvetlenül maga a Ve. támadott rendelkezései okozzák, amely ellen nem lehet jogorvoslattal élni.
- [15] Az indítványozó érintettségét bostoni tartózkodási helye, és az ezzel egyidejűleg meglévő magyarországi lakóhelye, valamint az Alaptörvény XXIII. cikke alapján fennálló, az EP választásokra is kiterjedő aktív választójogosultsága indokolja.
- [16] 1.4. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [17] Az indítványozó azt állította, hogy a Ve. támadott rendelkezései sértik az Alaptörvény XXIII. cikk (2) bekezdését, és ezen keresztül a XV. cikk (1) bekezdését. Indítványában kifejtette, hogy a Ve. támadott rendelkezései álláspontja szerint diszkriminatívak, és megnehezítik az Alaptörvény XXIII. cikk (2) bekezdése alapján őt megillető aktív választójogának a gyakorlását.
- [18] Jelen ügy vonatkozásában – tekintettel arra, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasz esetében nincs bírói döntés – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinthető, hogy jelen ügy milyen viszonyban áll az Alkotmánybíróság 3086/2016. (IV. 26.) AB határozatával, különösen a tekintetben, hogy jelen ügyben mennyiben alkalmazhatóak az ezen AB határozatban tett megállapítások. További megválaszolendő, alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy a Ve. támadott rendelkezései hátrányos megkülönböztetést eredményeznek-e az EP választás napján egyaránt külföldön tartózkodó magyarországi lakóhellyel rendelkező, és azzal nem rendelkező választópolgárok között.
- [19] 1.5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság tanácsa az alkotmányjogi panaszt 2019. szeptember 30-i ülésén befogadta.

IV.

- [20] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [21] 1. Az Alkotmánybíróság korábban a 3086/2016. (IV. 26.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) – az országgyűlési képviselők választásának eljárásával összefüggésben – már foglalkozott a levélben szavazás kérdésével. Ezen döntésében a testület megállapította, hogy a levélben szavazás mint a szavazás módjára vonatkozó eljárási szabály szempontjából homogén csoportot alkotnak a külföldön tartózkodó magyar állampolgárok, függetlenül attól, hogy rendelkeznek-e magyarországi lakcímmel (lásd: Abh., Indokolás [51]). A lakóhellyel rendelkezők és nem rendelkezők közötti megkülönböztetésnek az Alkotmánybíróság szerint azonban van objektív, az Alaptörvényben rögzített szemponton nyugvó tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka. Az Alaptörvény XXIII. cikk (4) bekezdése szerint ugyanis a választójog teljessége lakóhelyhez köthető, és ezt sarkalatos törvény meg is teszi, amikor csak a magyarországi lakóhellyel rendelkező választópolgároknak biztosít egy egyéni választókerületi és egy listás szavazatot is, míg a magyarországi lakóhellyel nem rendelkezők csak listákra szavazhatnak. A levélben szavazás lehetőségének hiánya eljárási szabályként tehát nem korlátozza a szavazati jog teljességét. A különbségtétel ugyanakkor ugyanazon objektív szemponton (lakóhely) nyugszik. Ez az objektív szempont az hatékonyság követelményét fejezi ki: azt, hogy a homogén csoport tagjai között különbség tehető az adott állammal fennálló kapcsolat intenzitása tekintetében. Az állandó lakóhely egy intenzívebb kapcsolatot jelent az állammal. A levélben szavazás lehetőségének biztosítása látszólag kedvezményt jelent, de együtt kell vizsgálnunk az alapjog lényegi tartalmának korlátozásával (teljesség hiánya), amely viszont a lakóhellyel nem rendelkezőknek jelent hátrányt (Abh., Indokolás [51]–[55]).
- [22] 2. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban tehát az aktív választójogosultság szabályozásának kérdéséből indult ki, és a korábbi gyakorlatát megerősítve kiemelte, hogy a választójog alapjog, amely szerint az aktív választójog alapján a választójogosultnak alanyi joga van arra, hogy szavazhasson, vagyis hozzájáruljon a megválasztandó tisztségek megbízatásának keletkezéséhez {lásd: Abh., Indokolás [42], továbbá 1/2013. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ezen döntésében az Alkotmánybíróság azonban az aktív választójogosultság tekintetében figyelembe vette azt is, hogy az országgyűlési választásokon aktív választójoggal a nagykorú magyar állampolgárok rendelkeznek (a fő csoportképző tényező tehát a magyar állampolgárság), és a szabályozás az aktív választójogot az országgyűlési képviselők választásán nem köti magyarországi lakóhelyhez.
- [23] Ezzel szemben – a jelen ügyben irányadó – az Európai Parlament tagjainak választásáról szóló 2003. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Epvjt.) 2/A. § (1) bekezdésében úgy fogalmaz, hogy „[a]z Európai Parlament tagjainak választásán az választó és választható, aki Magyarországon lakóhellyel rendelkezik”. Az Európai Parlament magyarországi tagjainak választásán tehát, az Epvjt. fenti rendelkezésének az Alaptörvény XXIII. cikk (1) és (2) történeti összevetése alapján megállapítható, hogy az aktív választójogosultság meghatározásának alapja nem elsősorban a magyar állampolgárság, hanem az Európai Unió valamelyik tagállamának állampolgárságával való rendelkezés, amelyhez főszabályként további követelményként adódik hozzá a magyarországi lakóhely megléte. Ebben az esetben tehát a magyarországi lakóhely nem pusztán a választópolgárnak az állammal fennálló intenzívebb kapcsolatát igazolja (mint arra az Abh. az országgyűlési képviselők választása tekintetében utalt), hanem kifejezetten – elengedhetetlen – feltétele az európai parlamenti választásokon az aktív választójog meglétének.
- [24] Az európai parlamenti választások tekintetében tehát, az aktív választójogosultság meghatározása során, a homogén csoport kialakításának egyik alapja az európai polgárság léte, azaz valamely európai uniós tagállam állampolgárságának a megléte. Ennek oka pedig az, hogy jelen esetben a demokratikus legitimitáció útján létrejövő testület nem egy nemzeti testület (azaz például nem egy nemzeti parlament), hanem az Európai Unió egyik, közvetlenül az uniós polgárok döntése alapján létrejövő döntéshozó szerve. Ebből kiindulva – összhangban az Európai Unióban érvényesülő szabad mozgáshoz való joggal – az EUMSZ 22. cikk (2) bekezdése úgy fogalmaz, hogy „minden uniós polgár, akinek a lakóhelye olyan tagállamban van, amelynek nem állampolgára, a lakóhelye szerinti tagállamban az európai parlamenti választásokon választójoggal rendelkezik és választható ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai”. Az aktív választójogosultság azonban csak egy tagállamban gyakorolható, így az érintett uniós polgársággal rendelkező személynek főszabály szerint abban a tagállamban lesz aktív választójoga, amely tagállamban lakóhellyel rendelkezik.
- [25] A fentiek alapján megállapítható tehát, hogy az európai parlamenti választásokon – az aktív választójogosultság szempontjából – Magyarországon homogén csoportba azon személyek sorolhatók, akik rendelkeznek valamely európai uniós tagállam állampolgárságával és lakóhelyük Magyarországon van.

- [26] 3. Az előzőekben írtakhoz fontos továbbá megjegyezni, hogy 2019. január 1-jétől az egyes választásokkal kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2018. évi CXIII. törvény 1. §-a módosította az Epvjt. 2/A. § (1a) bekezdését, így az aktív választójogosultság az európai parlamenti választások esetében kiterjesztésre került azon magyar állampolgárokra is, akik Magyarországon élnek, de lakcímmel nem rendelkeznek, illetve akik az Európai Unió területén kívül rendelkeznek lakóhellyel. Ennek alapja az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2018. július 16-án kihirdetett, az Európai Unió Tanácsának 2018/994. számú határozata (a továbbiakban: Határozat), amely módosította az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló Választási Okmányt. A Határozat arra ösztönzi a tagállamokat, hogy az uniós lakóhellyel nem rendelkező állampolgáraik számára is teremtsék meg annak lehetőségét, hogy az Európai Parlament tagjainak választásán részt vehessenek. A Határozat szerint: „A tagállamok a nemzeti választási eljárásaikkal összhangban meghozhatják az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a harmadik országban lakóhellyel rendelkező állampolgáraik is szavazhassanak az európai parlamenti választásokon”.
- [27] Ezen módosítással az előző pontban írt homogén csoportképző szempontok szerint kialakított csoport mellé egy újabb csoport került: azon személyek, akik esetében az aktív választójogosultság keletkezésének kizárólagos szempontja az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárságával – jelen esetben a magyar állampolgársággal – való rendelkezés. Ezen feltétel mellé azonban nem egy további pozitív feltétel (mint a fentiek szerint a főszabály szerinti tagállami lakóhely megléte), hanem egy további negatív követelmény társul: ne legyen az érintett személynek egyetlen európai uniós tagállamban sem lakóhelye.
- [28] A fentiek alapján megállapítható, hogy az Epvjt. vonatkozásában a 2/A. § (1) bekezdése szerinti, és az (1a) bekezdése szerinti választójogosultak nem képeznek egy közös homogén csoportot, hiszen amíg az (1) bekezdés szerinti választójogosultak esetében követelmény a magyarországi lakóhely megléte, addig az (1a) bekezdés szerinti választójogosultak esetében kifejezetten annak (és bármely egyéb uniós tagállamban meglévő lakóhelyek) hiánya a feltétel.
- [29] 4. A választási eljárási szabályok kialakításával összefüggésben már az Abh. is kimondta, hogy a választójog gyakorlásának biztosításához az államnak aktív magatartást kell tanúsítania az intézményvédelmi kötelezettségéből következően, ebbe pedig beletartozik az eljárási szabályok megalkotása is. A jogalkotó tág mérlegelési szabadsággal rendelkezik a szavazás módjának szabályozását érintően, nem alkothat azonban alaptörvényellenes szabályozást. A választójog pedig önmagában a külföldön tartózkodás miatt nem korlátozható. Az állam ezért köteles biztosítani a külföldön tartózkodók számára is a szavazást, de ezt többféleképpen is megteheti. A levélben szavazás lehetőségének hiánya ezért nem érinti, és nem is korlátozza az aktív választójog részét képező szavazati jogot. Az alapjog gyakorlását, a szavazás módját meghatározó technikai (eljárási) szabály tehát nem zárja el a szavazástól a választópolgárt, mert a külképviseleten vagy a lakóhelye szerinti szavazókörben szavazhat (Abh., Indokolás [45]–[47]).
- [30] 4.1. Az Epvjt. 2019. január 1-jei módosítását megelőzően a szavazás módszere tekintetében nem merülhettek fel az Abh.-ban fentebb részletezett problémák, kérdések, ugyanis aktív választójoga csak annak a személynek volt, aki valamely európai uniós tagállamban meglévő állampolgársága mellett magyarországi lakóhellyel rendelkezett. Az ő esetükben pedig a Ve. egységesen a személyes voksolás lehetőségét írta elő (a választópolgár lakóhelye szerinti szavazókörben, vagy valamely külképviseleten). Az Epvjt. 2019. január 1-jei módosítását követően azonban megjelent a választójogosultak egy olyan csoportja, akik nem rendelkeznek magyarországi lakóhellyel, így az ő esetükben a jogalkotó a Ve. módosításával az országgyűlési választásokon is alkalmazott levélben szavazás módszerét vezette be, ennek lehetőségét azonban (az országgyűlési képviselők választásához hasonlóan) nem terjesztette ki azon magyarországi lakóhellyel rendelkező választópolgárokra, akik az európai parlamenti választások napján külföldön tartózkodnak – ők a korábbi szabályokhoz hasonlóan továbbra is csak személyesen, a külképviseleteken voksolhatnak.
- [31] Az alkotmányjogi panasz alapján a vizsgálandó kérdés tehát az volt, hogy az Abh.-ban kimondottakhoz hasonlóan tekinthetünk-e a szavazás napján külföldön tartózkodókra homogén csoportként, és ha igen akkor az Európai Parlament magyar tagjainak választása során mivel indokolható közöttük a szabályozásban megjelenő különbségtétel.
- [32] 4.2. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság kimondta, hogy az országgyűlési képviselők választása során a választás napján külföldön tartózkodó választópolgárok homogén csoportot képeznek, attól függetlenül, hogy Magyarországon rendelkeznek-e lakóhellyel vagy sem. A közöttük lévő szabályozási különbség pedig azzal

indokolható, hogy a magyarországi lakóhellyel rendelkező választópolgárok szorosabban kötődnek az országhoz, mint a magyarországi lakóhellyel nem rendelkezők, amely a választójogosultságuk terjedelmében is megmutatkozik (utóbbiak ugyanis csak országos listákra voksolhatnak az országgyűlési képviselők választásán). Ezen állítás megfogalmazására azért kerülhetett sor, mivel az országgyűlési képviselők választásán az aktív választójogosultság meglétének alapja minden választópolgár esetében a magyar állampolgárság. Ezen felül a magyarországi lakóhely megléte – az Alaptörvény XXIII. cikk (4) bekezdése alapján – pusztán az aktív választójogosultság terjedelmét befolyásolja. Ezen terjedelem alapján pedig következtetni lehet az állammal való kapcsolatot szorosságára is, amely okán pedig még a homogén csoporton (amely tehát az Abh. szerint a választás napján külföldön tartózkodók körében húzható meg) belül is tehető különbség.

- [33] Jelen ügy tekintetében azonban a választójogosultak – a fentebb írtak szerint – eleve nem képeznek homogén csoportot. Az egyik csoportba ugyanis azon választópolgárok sorolhatók, akik valamely Európai Unió tagállam állampolgárai, és ezzel egyidejűleg Magyarországon rendelkeznek lakóhellyel, a másik csoportba pedig azon választópolgárok tartoznak, akik magyar állampolgárok, de sem Magyarországon, sem más európai uniós tagállamban nem rendelkeznek lakóhellyel. A két csoportnak tehát teljesen más a fő csoportképző tényezője: az első esetben a magyarországi lakóhely, a második esetben pedig a magyar állampolgárság. Mivel a választójogosultaknak az Epvjt. szerint két csoportja határozható meg, amelynek a kiindulási alapja is más, így a jogalkotónak is lehetősége volt a két csoport számára eltérő eljárási szabályt kialakítani a szavazás módja tekintetében.
- [34] Az Epvjt. körében tehát – szemben az Abh.-ban kimondottakkal – nem vonható homogén csoportba a választópolgárok azon csoportja, akik a választás napján külföldön tartózkodnak, mivel közöttük vannak olyanok, akiknél a választójogosultság alapja, valamely európai uniós tagállam állampolgárságának megléte mellett, a magyarországi lakóhelyük létének ténye, míg mások esetében a magyar állampolgárság megléte mellett pont a magyarországi lakóhely hiánya az aktív választójogosultságuk létének feltétele. Ehhez pedig azt is hozzá kell tenni, hogy az aktív választójogosultság létehez nem elegendő pusztán a magyarországi lakóhely hiánya, hanem kifejezetten az szükséges hozzá, hogy az érintett személy lakóhelye ne valamely más európai uniós tagállamban legyen (mivel akkor abban a tagállamban rendelkezne – az Európai Parlament megválasztásához szükséges – aktív választójogosultsággal), hanem valamely Európai Unió kívüli országban.
- [35] 5. A fentiek mellett az Alkotmánybíróság – az Abh.-ban kimondottakhoz hasonlóan – hangsúlyozza, hogy a törvényalkotó az Epvjt. esetében is megváltoztathatja a korábbi mérlegelésen alapuló döntését, és amennyiben ennek technikai és biztonsági feltételeit adottnak látja – és ezt indokoltnak ítéli –, bevezethet olyan törvényi szabályozást, amely a szavazás napján külföldön tartózkodó valamennyi választópolgár számára az állandó lakóhelytől függetlenül biztosítja a levélben történő szavazás lehetőségét.
- [36] 6. Mindezek figyelembe vételével az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Ve. támadott (és hatályos) rendelkezései nem sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését, ugyanis nem homogén csoporton belül tesznek – indokolatlan – különbséget, hanem a választójogosultak két különböző feltétel alapján létrejövő csoportja között alkalmaznak eltérő szabályozást, és így az Alaptörvény XXIII. cikk (2) bekezdését sem sértik. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/654/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3033/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.019/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Lajer Zsolt ügyvéd) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv.III.21.019/2018/2. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.262/2017/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 1.1. A megelőző peres eljárásban az indítványozó felperesként vett részt. Keresetében jogalkotással okozott kár jogcímén 2.388.839.749 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [3] Az elsőfokú bíróság a rész- és közbenső ítéletével az indítványozónak az államháztartás stabilitását biztosító egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény 27. §-ára alapított keresetét elutasította. Emellett a bíróság megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik *(i)* az indítványozóval szemben a helyhez kötött szerver alapú pénznyerő automaták fejlesztésével, megrendelésével, szállításával kapcsolatban az indítványozó által megkötött szerződések folytán a vagyonában beállott értékcsökkenés; *(ii)* az indítványozóval szemben a pénznyerő automata üzemeltetésére szolgáló bérlemények felkutatásával és bérleményekkel kapcsolatos ügyintézésre vonatkozó szerződéses kötelezettsége teljesítésével a vagyonában beállott értékcsökkenés; *(iii)* indítványozóval szemben a játékkerem engedélyezés során felmerült költségekkel kapcsolatban keletkezett, az indítványozó vagyonában beállott értékcsökkenés; *(iv)* indítványozóval szemben a szerver alapú pénznyerő automaták üzemeltetésével kapcsolatban elmaradt haszna címén felmerült kára megtérítéséért. Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan az indítványozónak a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény 5. §-ára, 8. §-ára és 10. §-ára alapított keresetét elutasította.
- [4] A másodfokú bíróság az elsőfokú rész- és közbenső ítéletet részben megváltoztatta, és az indítványozó teljes keresetét elutasította, egyebekben a rész- és közbenső ítéletet helybenhagyta. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.
- [5] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 29.P.23.202/2016/9-I. számú végzésével tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400.000.000 forint összeget meghaladó pertárgyértékre tekintettel – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) Ötödik Rész XXVI. Fejezetében foglalt kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el.
- [6] A Kúria hivatkozott a Pp. 386/I. §-ra, amely szerint a kiemelt jelentőségű perekben a 272. § (1) bekezdés alapján benyújtott felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. A felülvizsgálati kérelem benyújtására előírt határidő elmulasztása esetén az elmulasztott határidő utolsó napjától számított harminc nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg.
- [7] A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság jogerős határozata az indítványozó részére 2018. március 8-án került kézbesítésre. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelmet 2018. május 4-én nyújtotta be elektronikus úton. Az indítványozó a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő.
- [8] A Kúria a fentiek alapján az elkésett felülvizsgálati kérelmet a Pp. 386/I. §-a, és a 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 237. §-a alapján hivatalból elutasította.

- [9] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.III.21.019/2018/2. számú végzésének alaptörvényellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében állította. Az indítványozó emellett a támadott bírói döntések vonatkozásában az Alaptörvény O) cikkének, XIII. cikkének, XV. cikk (2) bekezdésének, XXX. cikkének és 40. cikkének a sérelmére hivatkozott.
- [10] Az indítványozó a Kúria végzésének állított alaptörvény-ellenessége körében előadta, hogy álláspontja szerint a felülvizsgálati eljárás azt mutatja: a Kúria maga sem tekintette az eljárást a Pp. XXVI. Fejezete értelmében vett kiemelt jelentőségűnek, mert ha a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályokat alkalmazta volna, akkor a Pp. 386/B. §-a szerint soron kívül kellett volna eljárnia. Ezzel szemben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a benyújtását követő négy hónapot követően vizsgálta meg, és utasította el.
- [11] Az indítványozó hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által meghozott *Yagtzilar és mások kontra Görögország* (41727/98., 2001. december 6.) ügyre, amelyben az EJEB megállapította: nem tekinthető *fair*-nek az az eljárás, amelyben a bíróság a kérelmezőkkel az eljárás olyan késői szakaszában közli, hogy a keresetük elkésett, hogy az egyszer és mindenkorra megfosztja őket a jogérvényesítés lehetőségétől. Az EJEB gyakorlatában ilyen esetben megállapítható a bírósághoz fordulás jogának a sérelme.
- [12] A fentiek alapján az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét állította.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikkének a sérelmét azért állította, mert a jogalkotó a 2011. évi CXXV. törvény és a 2012. évi CXLIV. törvény megalkotásával olyan jogszabályi környezetet teremtett, amelynek következtében az indítványozót jelentős kár érte, amely váromány formájában tulajdonjogi védelmet élvez.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint azzal, hogy az ítéletábró és a Kúria a kárigény létét tagadta, megakadályozták a kár megtérítését, így „tették teljessé és visszafordíthatatlanná a károkozást”.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének és XXX. cikkének állított sérelme körében hivatkozott a királyi Curia 1888. május 18-án meghozott 40. számú teljes ülési határozatára. E szerint „a közjó fenntartásához és előmozdításához minden egyes állampolgár csak aránylag tartozik hozzájárulni. Egyeseknek a vagyonát nem követelheti az állam áldozatul, ingyen, a többiek javára.”
- [16] Az indítványozó e körben hivatkozott továbbá a Curia eseti döntéseire, az 1902-ben előterjesztett Polgári Törvénykönyv tervezetéhez fűzött miniszteri indoklásra, és az EJEB *Vékony kontra Magyarország* (65681/13., 2015. június 1.) ügyében hozott ítélet 29., 33. és 35. pontjában foglaltakra.
- [17] A fentiekre tekintettel az indítványozó álláspontja szerint az Alkotmánybíróságnak meg kell állapítania, hogy megengedhetetlen „azon alkotmányellenes joggyakorlat, amely a kárigény létét jogalkotással okozott károk esetében elvi alapon tagadja”.
- [18] Az indítványozó hivatkozott a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra, amelyben az Alkotmánybíróság – az indítványozó értelmezése szerint – megállapította, hogy a jogalkotó a 2012. évi CXLIV. törvény megalkotásával az érintetteknek kárt okozott, és az érintettek kártalanításának kötelezettsége a jogállamiságból eredő elvárás. Tekintettel arra, hogy a jogalkotó az érintettek kártalanításáról nem gondoskodott, az indítványozó kérte azt is, hogy „a t. Alkotmánybíróság szíveskedjen a mulasztást észlelni és hivatalból határidőt tűzni a kártalanítást megállapító jogszabály meghozatalára”.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [20] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanis, hogy az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikkének, XV. cikk (2) bekezdésének és XXX. cikkének a sérelmét pusztán állította, azonban a kérelem nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indoklását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az elégtelen indokolás miatt akadály a érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3067/2016. (IV. 11.) AB végzés,

- Indokolás [13]; 3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3198/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [9]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [22] Az Abtv. 27. §-án alapuló indítványnak – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *f*) pontja szerint – kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az indítványozó indítványában kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság állapítson meg jogalkotó általi mulasztást, és hivatalból tűzzön határidőt a kártalanítást megállapító jogszabály meghozatalára.
- [23] Az Abtv. 46. § (1)–(2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását nem önálló eljárásként, hanem az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére nincs jogszabályi lehetőség [3202/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [19]; 3320/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [27]; 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]]. Ennek következtében az indítványozó ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére nem jogosult.
- [24] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont, 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény O) cikke és 40. cikke [3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]].
- [25] 2.3. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye [például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]]. A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul [így a Pp. vonatkozásában: 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [26] Az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati kérelem hivatalból való elutasításáról rendelkező végzését jellemzően eljárást befejező bírói döntésnek tekinti, amely az Abtv. 27. §-án alapuló törvényi feltételek alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható [például: 3100/2016. (V. 24.) AB végzés; 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3234/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3235/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3236/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3237/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3071/2017. (IV. 19.) AB végzés; 3132/2017. (V. 30.) AB végzés; 3274/2018. (VII. 20.) AB végzés; 3314/2018. (X. 16.) AB végzés; 3315/2018. (X. 16.) AB végzés; 3317/2018. (X. 16.) AB végzés; 3318/2018. (X. 16.) AB végzés; 3330/2018. (X. 16.) AB végzés; 3373/2018. (XI. 28.) AB végzés; 3082/2019. (IV. 17.) AB végzés].
- [27] Erre tekintettel a jelen ügyben az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak abban a részében, amelyben a Kúria hivatalból elutasító végzésének az alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában állítja.
- [28] 2.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [29] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték) felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].
- [30] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 29.P.23.202/2016/9-I. számú végzésével tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400.000.000 forint összeget meghaladó pertárgyértékre

tekintettel – a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el. Ebből következően az indítványozónak a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kellett benyújtania vagy ajánlott küldeményként postára adnia.

- [31] Ehhez mérten a Kúria a peres iratok alapján azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság jogerős határozata az indítványozó részére 2018. március 8-án került kézbesítésre. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelmet 2018. május 4-én – elkésetten – nyújtotta be elektronikus úton, és a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő.
- [32] Az indítványozó nem hivatkozott olyan körülményre, amely a Kúria által megállapított tényeket kétségessé tenné, az Alkotmánybíróságnak ezért – figyelemmel a fentiekben hivatkozott gyakorlatára is – nincs felülvizsgálati jogköre a Kúria által megállapított tények eltérő értékelésére. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban hivatkozott indokokra – különösen az EJEB idézett gyakorlatára – tekintettel utal arra is, hogy az indítványozó által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában állított alapjogi sérelem nem a keresetlevél előterjesztésére megállapított határidő elmulasztásának jogkövetkezményeit érintette, hanem a rendkívüli perorvoslati kérelem benyújtására megállapított határidő számítását. A jelen ügyben ugyanakkor a bírósághoz fordulás joga sérelmének lehetősége nem merülhet fel, mert az indítványozó a bírósági eljárástól, és a kereseti igény érvényesítésétől nem volt elzárva.
- [34] Az alkotmányjogi panasz ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [35] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)*, *e)* és *f)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1770/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3034/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.042/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Lajer Zsolt ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv.III.21.042/2018/2. számú végzése és a Fővárosi Ítéletábla 8.Pf.21.282/2017/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 1.1. A megelőző peres eljárásban a felperes (az indítványozó jogelődje) keresetében jogalkotással okozott kár jogcímén 473.854.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [3] Az elsőfokú bíróság a rész- és közbenső ítéletével a felperesnek az államháztartás stabilitását biztosító egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény 27. §-ára alapított keresetét elutasította. Emellett a bíróság megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a felperessel szemben a szerver alapú pénznyerő automaták üzemeltetésével kapcsolatban elmaradt haszna címén felmerült kára megtérítéséért. Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan a felperesnek a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény 5. §-ára, 8. §-ára és 10. §-ára alapított keresetét elutasította.
- [4] A másodfokú bíróság az elsőfokú rész- és közbenső ítéletet részben megváltoztatta, és a felperes teljes keresetét elutasította, egyebekben a rész- és közbenső ítéletet helybenhagyta. A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.
- [5] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 29.P.24.959/2016/9-I. számú végzésével tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400.000.000 forint összeget meghaladó pertárgyértékre tekintettel – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) Ötödik Rész XXVI. Fejezetében foglalt kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el.
- [6] A Kúria hivatkozott a Pp. 386/I. §-ra, amely szerint a kiemelt jelentőségű perekben a 272. § (1) bekezdés alapján benyújtott felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. A felülvizsgálati kérelem benyújtására előírt határidő elmulasztása esetén az elmulasztott határidő utolsó napjától számított harminc nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg.
- [7] A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság jogerős határozata a felperes részére 2018. március 23-án került kézbesítésre. A felperes a felülvizsgálati kérelmet 2018. május 7-én nyújtotta be elektronikus úton. A felperes a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő.
- [8] A Kúria a fentiek alapján az elkésett felülvizsgálati kérelmet a Pp. 386/I. §-a, és a 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 237. §-a alapján hivatalból elutasította.
- [9] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.III.21.042/2018/2. számú végzésének alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében állította. Az indítványozó emellett a támadott bírói döntések vonatkozásában az Alaptörvény O) cikkének, XIII. cikkének, XV. cikk (2) bekezdésének, XXX. cikkének és 40. cikkének a sérelmére hivatkozott.
- [10] Az indítványozó a Kúria végzésének állított alaptörvény-ellenessége körében előadta, hogy álláspontja szerint a felülvizsgálati eljárás azt mutatja: a Kúria maga sem tekintette az eljárást a Pp. XXVI. Fejezete értelmében vett

kiemelt jelentőségűnek, mert ha a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályokat alkalmazta volna, akkor a Pp. 386/B. §-a szerint soron kívül kellett volna eljárnia. Ezzel szemben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a benyújtását követő négy hónapot követően vizsgálta meg, és utasította el.

- [11] Az indítványozó hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által meghozott *Yagtzilar és mások kontra Görögország* (41727/98., 2001. december 6.) ügyre, amelyben az EJEB megállapította: nem tekinthető *fair*-nek az az eljárás, amelyben a bíróság a kérelmezőkkel az eljárás olyan késői szakaszában közli, hogy a keresetük elkésett, hogy az egyszer és mindenkorra megfosztja őket a jogérvényesítés lehetőségétől. Az EJEB gyakorlatában ilyen esetben megállapítható a bírósághoz fordulás jogának a sérelme.
- [12] A fentiek alapján az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikkének a sérelmét azért állította, mert a jogalkotó a 2011. évi CXXV. törvény és a 2012. évi CXLIV. törvény megalkotásával olyan jogszabályi környezetet teremtett, amelynek következtében az indítványozót jelentős kár érte, amely váromány formájában tulajdonjogi védelmet élvez.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint azzal, hogy az ítéletábla és a Kúria a kárigény létét tagadta, megakadályozták a kár megtérítését, így „tették teljessé és visszafordíthatatlanná a károkozást”.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének és XXX. cikkének állított sérelme körében hivatkozott a királyi Curia 1888. május 18-án meghozott 40. számú teljes ülési határozatára. E szerint „a közjó fenntartásához és előmozdításához minden egyes állampolgár csak aránylag tartozik hozzájárulni. Egyeseknek a vagyonát nem követelheti az állam áldozatul, ingyen, a többiek javára.”
- [16] Az indítványozó e körben hivatkozott továbbá a Curia eseti döntéseire, az 1902-ben előterjesztett Polgári Törvénykönyv tervezetéhez fűzött miniszteri indoklásra, és az EJEB *Vékony kontra Magyarország* (65681/13., 2015. június 1.) ügyében hozott ítélet 29., 33. és 35. pontjában foglaltakra.
- [17] A fentiekre tekintettel az indítványozó álláspontja szerint az Alkotmánybíróságnak meg kell állapítania, hogy megengedhetetlen „azon alkotmányellenes joggyakorlat, amely a kárigény létét jogalkotással okozott károk esetében elvi alapon tagadja”.
- [18] Az indítványozó hivatkozott a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra, amelyben az Alkotmánybíróság – az indítványozó értelmezése szerint – megállapította, hogy a jogalkotó a 2012. évi CXLIV. törvény megalkotásával az érintetteknek kárt okozott, és az érintettek kártalanításának kötelezettsége a jogállamiságból eredő elvárás. Tekintettel arra, hogy a jogalkotó az érintettek kártalanításáról nem gondoskodott, az indítványozó kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság „szíveskedjen a mulasztást észlelni és hivatalból határidőt tűzni a kártalanítást megállapító jogszabály meghozatalára”.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [20] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanis, hogy az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikkének, XV. cikk (2) bekezdésének és XXX. cikkének a sérelmét pusztán állította, azonban a kérelem nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indoklását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az elégtelen indokolás miatt akadály a érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [13]; 3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3198/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [9]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [22] Az Abtv. 27. §-án alapuló indítványnak – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének f) pontja szerint – kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az indítványozó indítványában kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság állapítson meg jogalkotó általi mulasztást, és hivatalból tűzzön határidőt a kártalanítást megállapító jogszabály meghozatalára.

- [23] Az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását nem önálló eljárásként, hanem az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére nincs jogszabályi lehetőség [3202/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [19]; 3320/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [27]; 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]]. Ennek következtében az indítványozó ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére nem jogosult.
- [24] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény O) cikke és 40. cikke [3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]].
- [25] 2.3. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye [például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]]. A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul [így a Pp. vonatkozásában: 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [26] Az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati kérelem hivatalból való elutasításáról rendelkező végzését jellemzően eljárást befejező bírói döntésnek tekinti, amely az Abtv. 27. §-án alapuló törvényi feltételek alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható [például: 3100/2016. (V. 24.) AB végzés; 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3234/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3235/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3236/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3237/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3071/2017. (IV. 19.) AB végzés; 3132/2017. (V. 30.) AB végzés; 3274/2018. (VII. 20.) AB végzés; 3314/2018. (X. 16.) AB végzés; 3315/2018. (X. 16.) AB végzés; 3317/2018. (X. 16.) AB végzés; 3318/2018. (X. 16.) AB végzés; 3330/2018. (X. 16.) AB végzés; 3373/2018. (XI. 28.) AB végzés; 3082/2019. (IV. 17.) AB végzés].
- [27] Erre tekintettel a jelen ügyben az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak abban a részében, amelyben a Kúria hivatalból elutasító végzésének az alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában állítja.
- [28] 2.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [29] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték) felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].
- [30] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 29.P.24.959/2016/9-I. számú végzésével tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400.000.000 forint összeget meghaladó pertárgyértékre tekintettel – a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el. Ebből következően az indítványozó jogelődjének a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kellett benyújtania vagy ajánlott küldeményként postára adnia.
- [31] Ehhez mérten a Kúria a peres iratok alapján azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság jogerős határozata az indítványozó jogelődje részére 2018. március 23-án került kézbesítésre. Az indítványozó jogelődje a felül-

vizsgálati kérelmet 2018. május 7-én – elkésletten – nyújtotta be elektronikus úton, és a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő.

- [32] Az indítványozó nem hivatkozott olyan körülményre, amely a Kúria által megállapított tényeket kétségessé tenné, az Alkotmánybíróságnak ezért – figyelemmel a fentiekben hivatkozott gyakorlatára is – nincs felülvizsgálati jogköre a Kúria által megállapított tények eltérő értékelésére. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíró-ság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban hivatkozott indokokra – különösen az EJEB idézett gyakorlatára – tekintettel utal arra is, hogy az indítványozó által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában állított alapjogi sérelem nem a keresetlevél előterjesztésére megállapított határidő elmulasztásának jogkövetkezményeit érintette, hanem a rendkívüli perorvoslati kérelem benyújtására megállapított határidő számítását. A jelen ügyben ugyanakkor a bírósághoz fordulás joga sérelmének lehetősége nem merülhet fel, mert az indítványozó jogelődje a bírósági eljárástól, és a kereseti igény érvényesítésétől nem volt elzárva.
- [34] Az alkotmányjogi panasz ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [35] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)*, *e)* és *f)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1766/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3035/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 72. § (2) bekezdése, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 146. § (1) bekezdése, valamint a Kúria Bfv.II.752/2018/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 72. § (2) bekezdése, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 146. § (1) bekezdése, továbbá az Abtv. 27. §-a alapján a Debreceni Járásbíróság 34.B.260/2015/10. számú ítélete, a Debreceni Törvényszék 18.Bf.430/2015/8. számú ítélete és a Kúria Bfv.II.752/2018/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeit érintően az alábbiakat adta elő. A Budapesti Rendőrkapitányság XIV. Kerületi Rendőrkapitánysága az indítványozót 2014. november 30-án gyanúsítottként hallgatta ki több, kisebb értékre elkövetett lopás vétsége miatt indult büntetőeljárásban, amely cselekmények több különböző rendőrkapitányság illetékességi területére estek. A BRFK XIV. Kerületi Rendőrkapitánysága ezert 2014 decemberében az indítványozóval szemben akkor folyamatban lévő összes büntetőeljárást egyesítette. Az egyesítésről szóló határozatot azonban ezt követően a Budapest XIV. Kerületi Ügyészség hatályon kívül helyezte. Ennek következtében a továbbiakban az indítványozóval szemben különböző hatóságok előtt több büntetőeljárás folyt egymással párhuzamosan. Az indítványozó a Debreceni Járásbíróságon és a Debreceni Törvényszéken előterjesztett beadványaiban több alkalommal is kezdeményezte az ügyek egyesítését, ám arra az eljárás befejezéséig nem került sor. Ennek eredményeként több, az indítványozóra nézve terhelő ítélet született, amelyek közül az indítványozó a Debreceni Járásbíróság 34.B.260/2015/10. számú ítéletét, a Debreceni Törvényszék 18.Bf.430/2015/8. számú ítéletét és a Kúria Bfv.II.752/2018/6. számú végzését érintően fogalmazott meg jelen alkotmányjogi panaszában alkotmányossági aggályokat.
- [3] Ezen aggályok értelmében a régi Be. 72 § (2) bekezdése és a Be. 146. § (1) bekezdése arra teremt lehetőséget az eljáró hatóságok számára, hogy az ügyek egyesítéséről szubjektív tartalmú és az érintett számára előre nem látható döntést hozzanak. Ezáltal nem teljesülnek a döntés objektivitásához és kiszámíthatóságához fűződő követelmények, amelyek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből, a jogbiztonság elvéből fakadnak. A szabályozás alaptörvény-ellenessége pedig az indítványozó szerint abból ered, hogy a támadott Be. rendelkezések nem tartalmaznak kellően konkrét, egyértelmű és érthető előírást az egyesítésre vonatkozóan, hanem az arról való döntéshozatalt – a szöveg feltételes módú megfogalmazása következtében – a hatóságok szabad belátására és szubjektív megítélésére bízzák. Mivel pedig a kifogásolt jogszabályi rendelkezések nem tartalmaznak világos iránymutatást a hatóságok számára az ügyek egyesítésére, az indítványozó szerint az esetében csak a szerencsén, illetőleg annak hiányán múlt, hogy a bűncselekményeit külön eljárásokban bírálták el, és azokban több önálló ítélet született. Úgy véli az indítványozó, hogy kevésbé súlyos büntetést kapott volna, ha a cselekményeit egy eljárásban bírálják el, és annak eredményeként egyetlen szankcióval sújtják.
- [4] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése mellett az indítványozó sértett rendelkezésként megjelölte az Alaptörvény II. cikkét, IV. cikk (2) bekezdését, XV. cikk (1) és (2) bekezdését, valamint Q) cikk (2) és (3) bekezdését is. Ez utóbbiak vonatkozásában ugyanakkor nem jelölte meg a sérelem pontos okát, és nem fejtett ki arra vonatkozó alkotmányjogi indokolást sem.

- [5] Az indítványozó több konkrét példát is felhozott arra, hogy a hatóságok milyen más esetekben egyesítettek ügyeket, és kifejtette az indokait arról is, hogy esetében az egyesítés miért lett volna célszerű.
- [6] Mindezek alapján az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezések és a kifogásolt bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét egyaránt állapítsa meg, és rendelkezzen azok megsemmisítéséről.
- [7] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróság felhívása nyomán kiegészítette. Abban az eredeti beadványában írtakhoz képest előadta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a rendelkezései szorosan összefüggenek az Alaptörvény XXVIII. cikk rendelkezéseivel, amelyek közül az indítványozó a *nulla poena sine lege* elvet, továbbá a tisztességes eljáráshoz és a pártatlansághoz való jogot emelte ki. A jogbiztonság követelményével együtt így az indítványozó ezen alaptörvényi rendelkezések megsértését is megállapíthatónak tartotta mind a kifogásolt jogszabályi rendelkezésekkel, mind a vele szemben folytatott büntetőeljárásban hozott bírósági határozatokkal összefüggésben. Kifejtette továbbá, hogy sérült a törvény előtti egyenlőséghez fűződő joga is, annak következtében, hogy az ellene folytatott három büntetőeljárásban összeségében súlyosabb büntetést kapott, mintha a cselekményeit más hasonló elkövetők esetéhez hasonlóan egy egyesített eljárásban bírálták volna el.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [9] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó a Kúria végzését 2018. december 21-én vette át, a panaszt így 2019. február 20-án határidőben nyújtotta be.
- [11] Részben tesz eleget az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezéseket [Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. §], valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, II. cikk, VI. cikk (2) bekezdés, XV. cikk (1)–(2) bekezdés, Q) cikk (2)–(3) bekezdés, XXVIII. cikk]. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket és konkrét bírósági határozatokat, valamint kifejezett kérelmet rögzít a megsemmisítésükre. Az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét ugyanakkor az indítványozó csupán a B) cikk (1) bekezdését érintően fejtette ki, így az indítvány csak ezen alaptörvényi rendelkezéssel kapcsolatosan tartalmaz alkotmányjogi indokokkal ellátott okfejtést az alaptörvény-ellenességről. Az egyéb alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában az indítványozó az Alaptörvény-ellenességet csupán állította, de annak a lényegét nem fejtette ki, és nem támasztotta alá alkotmányjogi érvekkel sem. Így az Alaptörvény II. cikke, VI. cikk (2) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdései, Q) cikk (2)–(3) bekezdései, valamint XXVIII. cikke vonatkozásában nem volt helye az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának.
- [12] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított indítványi elem vonatkozásában tehát az indítvány megfelelt az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében rögzített követelményeknek. Annak érdemi vizsgálatát ugyanakkor az Alkotmánybíróság mégsem végezhetette el az alábbiak miatt.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai értelmében az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén (lásd például: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]) – lehet alapítani.
- [14] Jelen esetben az indítványozó kifogásai nem estek ezen kivételes esetek alá, mivel azok nem a visszaható hatály tilalmának a megsértését vagy a felkészülési idő hiányát hozták fel kifogásként. Az indítványozó mind a támadott jogszabályi rendelkezések, mind pedig a kifogásolt bírósági határozatok vonatkozásában az előreláthatóság és a kiszámíthatóság kívánalmainak, valamint a normavilágosságból fakadó követelményeknek a megsértésére hivatkozott. Erre tekintettel nem volt helye az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított indítványi elem érdemi vizsgálatának sem.

- [15] 4. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/352/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3036/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 868. § (1) bekezdése és a Kúria Bfv. II.1077/2018/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Galambos Károly ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 15.B.III.1077/2016/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 29.Bf.9829/2017/7. számú és a Kúria Bfv.II.1077/2018/8. számú végzései, továbbá az Alaptörvény 26. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 868. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az első fokon eljáró bíróságnál.
- [2] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 2017. május 17-én kelt 15.B.III.1077/2016/12. számú ítéletében az indítványozó bűnösségét a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 235. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontjának I. és II. fordulata szerint minősülő közúti baleset gondatlan okozásának vétségében állapította meg, és ezért 6 hónap szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 1 évre felfüggesztette.
- [3] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2018. január 18-án jogerős 29.Bf.9829/2017/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy az indítványozót előzetes mentesítésben részesítette.
- [4] A Kúria 2019. január 28-án kelt Bfv.II.1077/2018/8. számú végzésével az első- és másodfokú határozatokat hatályában fenntartotta.
- [5] 2. Az indítványozó jogi képviselője útján az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be 2019. április 12-én az elsőfokú bíróságnál, mert álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény II. cikkében, a IV. cikk (1) bekezdésében, a V. cikkében, a XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint a XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdéseiben foglalt jogait.
- [6] Az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívására az indítványozó a jogi képviselője útján 2019. július 2-án alkotmányjogi panaszát kiegészítette, és az Abtv. 27. §-a szerinti panaszának indokait lényegében megismételte.
- [7] Az indítványozó panaszának kiegészítésében az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással a Be. 868. § (1) bekezdésének a megsemmisítését is indítványozta. Az indítványozó álláspontja szerint alaptörvény-ellenes, hogy ügyének felülvizsgálati szakaszában a Be. hatálybalépése folytán az új szabályokat alkalmazták, holott az eljárás még a régi büntetőeljárás szabályok szerint folyt. Álláspontja szerint az, hogy a hatályba lépő Be. rendelkezéseit a folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell, sérti az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésben, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésben foglalt jogait. Az indítványozó a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésén kívül kérte a Be. 868. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre nézve egy alkotmányos követelmény megállapítását is.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [9] Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz keretében csak az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók. Ez a lehetőség azonban csak az adott eljárást befejező döntéssel szemben biztosított. A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 15.B.III.1077/2016/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 29.Bf.9829/2017/7. számú végzése vizsgálatának ezért nem volt helye. Az indítványozó kizárólag a Kúria Bfv.II.1077/2018/8. számú végzése alkotmánybírósági vizsgálatát volt jogosult indítványozni és az Alkotmánybíróság jelen eljárásban ezt a végzést vizsgálta.

- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó a Kúria támadott végzését 2019. február 11-én, jogi képviselője 2019. február 8-án vette át. Az indítványozó panaszát 2019. április 9-én – határidőben – adta postára.
- [11] Az indítványozó által benyújtott panasz részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazta az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. §], a támadott jogszabály [a Be. 868. § (1) bekezdés] és a bírósági határozat (a Kúria Bfv.II.1077/2018/8. számú végzését) megjelölését, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény II. cikkét, IV. cikk (1) bekezdését, V. cikkét, XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdéseit], valamint az Abtv. 27. §-a tekintetében indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítvány csak állította, hogy a Be. támadott rendelkezése alaptörvény-ellenes, de semmilyen alkotmányjogi indokolást nem tartalmazott erre nézve. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmazott továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok és a Be. 868. § (1) bekezdés alaptörvény-ellenességét, és azokat semmisítse meg. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntetőeljárás terheltje, értelemszerűen érintettnek minősül, és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az indítványozónak az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapozott indítványát az indokolás hiánya miatt érdemi vizsgálatra alkalmatlannak tartotta, így a továbbiakban csak az Abtv. 27. § szerinti indítványt vizsgálta.
- [12] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében több kifogást tett a Kúria támadott határozatával kapcsolatban. Ezek a kifogások azonban törvényességi jellegűek, vagyis a bírósági döntésekben alkalmazott jogszabályok helyes értelmezését, a bírói mérlegelést, a büntetéskiszabás helyességét és egyes eljárási szabályok megfelelő alkalmazását vitatják. Az indítványozó mindezekhez indokolásul több alkotmánybírósági határozatból idéz szó szerint [pl. 23/1990. (X. 31.) AB határozat; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat; 33/2013. (XI. 22.) AB határozat; 11/2007. (III. 7.) AB határozat; 30/2014. (XI. 30.) AB határozat, 14/2015. (V. 26.) AB határozat], de ezen határozatokban foglalt elvek alapján nem fejt ki, hogy az egyes, az Alaptörvényben biztosított jogok tekintetében milyen alkotmányjogi összefüggés áll fenn az általa vélt sérelem és az ahhoz kapcsolt alaptörvényi cikk tekintetében.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát azért sérti a támadott határozat, mert a gyalogos szabálytalansága ellenére – aki mobiltelefont használt és a gyalogátkelőhely mellett ment át az úttesten – mégis az indítványozót vádolták meg, véleménye szerint azért, mert a gyalogos szenvedett súlyosabb sérülést. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény 29. cikke alapján az állam büntetőigényének érvényesítése az ügyészség kizárólagos feladata (vádmonopólium), ezért azt, hogy ki ellen emel vádat, az ügyészség dönti el. Az indítványozó által sérelmezett vonatkozásban ennek következtében az emberi méltósághoz való jog és a vádemelés között nem állapítható meg alaptörvény-ellenességre utaló alkotmányos összefüggés.
- [15] Az indítványozó véleménye szerint a lefolytatott büntetőeljárásban a törvényes vád hiányzott, mert az ügyészség a vádat a közúti közlekedéséről szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 9. § (7) bekezdésében foglalt szabályszegésre alapította, a másodfokú bíróság jogerős határozatában azonban a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pont megszegését állapította meg.
- [16] A Kúria támadott határozata erre az indítványozói kifogásra részletes választ adott, amelynek lényege, hogy a Btk. 235. § (1) bekezdésében foglalt közúti baleset okozásának vétsége egy kerettényállás, amelyet a KRESZ valamely szabályának a megszegése tölt ki tartalommal (támadott kúriai végzés, Indokolás [55]–[68]). Tekintettel arra, hogy a támadott határozatban a Kúria részletesen indokolta ennek a törvényességi kérdésnek a bírói megítélését, így az indítványozó által felvetett indokok alapján az alaptörvény-ellenesség kétegye nem merül fel.

- [17] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok azért sértik az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésben foglalt szabadsághoz és biztonsághoz való alapvető jogát, mert a bíróság előtti eljárásban a védelem által indítványozott bizonyítási indítványokat kizárták, továbbá az ok-okozati folyamat és a cselekmény ténybeli elemeinek feltárása sem történt meg. Az indítványozó által felsorolt ezen kifogások a bírósági eljárás lefolytatását és tisztességességét érintik, és nem állnak összefüggésben a terhelt személyi szabadságának korlátozásával, így az indokok és az Alaptörvény IV. cikke közötti alkotmányjogi összefüggés azok alapján nem állapítható meg.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény V. cikkben foglalt, a személye és a tulajdona ellen intézett jogtalan támadás elhárításához való jogával kapcsolatosnak tartja azt, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás mellett a polgári bíróság kártérítési szankciót is alkalmazott. A kártérítési szankció alkalmazása a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően, a polgári eljárás törvényes szabályai szerint szabható ki, így a jogtalan támadás fogalmi körében nem értelmezhető. Az Alkotmánybíróság ezért alkotmányjogi összefüggés hiányában ezt az indítványozói kifogást sem vizsgálta érdemben.
- [19] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésben foglalt ártatlanság védelme és a XXVIII cikk (3) bekezdésben rögzített védelemhez való joga az alábbiak miatt sérült:
- a büntetőeljárás folyamata során az indítványozóval folyamatosan nem közölték, hogy tulajdonképpen milyen közlekedési szabály megsértése miatt folyik vele szemben a büntető eljárás, így erre nézve indítványait és észrevételeit nem tudta megtenni (indítvány-kiegészítés 17. oldal 4. bekezdés). Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy ezt az állítást máshol maga az indítvány cáfolja, hiszen rögzíti, hogy az ügyészség a vádiratban a vádat a KRESZ 9. § (7) bekezdésében foglalt szabályszegésre alapította (indítvány-kiegészítés 11. oldal 2. bekezdés);
 - a másodfokú bíróságnak az indítványozót fel kellett volna mentenie, mert a baleset nem az ügyészi vádban foglalt közlekedési szabályszegéssel kapcsolatban következett be;
 - az indítványozó álláspontja szerint a pártatlanság elvét sérti, hogy a sértett súlyos sérülésére tekintettel a bizonyítékokat kizárólag a terhelttel szemben gyűjtötték össze és a javára szóló bizonyítékokat mellőzték;
 - a terhelt gondatlansága nem állt fenn, mert az oksági folyamatban a sértett figyelmetlen közrehatása volt a döntő tényező;
 - a bíróságok nem indokolták, hogy a terheltnek mit kellett volna tennie a baleset elkerülése érdekében.
- [20] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogorvoslathoz való jogát az sértette, hogy – véleménye szerint – nem tisztázták a bíróságok a szakértői vélemény ellentmondásait, valamint elmaradt az oksági kapcsolat vizsgálata a terhelt közlekedési szabályszegése és a sértetti egészségkárosodás között.
- [21] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által közölt mindezek a kifogások nem az indítványozó által megjelölt alaptörvényi jogokkal, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal hozhatók alkotmányos összefüggésbe.
- [22] Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy az indítványozó kifogásai nem állnak alkotmányjogi összefüggésben az Alaptörvény II. cikkében, IV. cikk (1) bekezdésben, V. cikkben, XXIV. cikk (1) bekezdésben, XXVIII. cikk (2)–(3) és (7) bekezdéseiben foglalt jogokkal, ezért az indítványt ezen cikkek szempontjából nem vizsgálta. Az Alkotmánybíróság az indítványozó által felsorolt alkotmányos kifogásokat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének vizsgálata során vette tekintetbe.
- [23] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének vizsgálata során mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. A tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy a bírósági szervezet felett hagyományos, negyedfokú jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ugyanis nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [24] A törvényességi sérelmek is lehetnek kivételes esetben olyan kirívóak, amelyek felvetik az alkotmányos vizsgálat szükségességét. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban jelen alkotmányjogi panaszban foglalt és

az előzőekben felsorolt törvényességi kifogások nem vetnek fel olyan szintű eljárási, bizonyítási, jogszabályértelmezési vagy büntetéskiszabási hiányosságot, amely az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kéte-lyét megalapoznák vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnének fel.

- [25] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában és 29. §-ában foglaltakra – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [26] Az indítványozó alkotmányjogi panaszbeadványában kérte az Alkotmánybíróságot, hogy a sérelmezett bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel az eljáró bíróságot. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz befogadása visszautasításra került, így az Alkotmánybíróság mellőzte a felfüggesztés iránti kérelem vizsgálatát.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/725/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3037/2020. (II. 24.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kf.VI.37.650/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (Bassola Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Kf.VI.37.650/2018/5. számú ítélete ellen, annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó szerint a támadott ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [2] Az indítványozó által támadott kúriai ítélet alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy a Gazdasági Versenyhivatal VJ/78-85/2016. számú határozatában megállapította, hogy az indítványozó szolgáltatásával kapcsolatban 2016. február 1-jétől tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott, amikor egyes kommunikációs eszközökön a fogyasztók törvényes jogait (12 hónap szavatossági jog és jogi eredetgarancia) olyanként jelenítette meg, mintha azok az indítványozó ajánlatának sajátosságai lennének. A Gazdasági Versenyhivatal a jogsértés megállapítása mellett 29.700.000 Ft bírságot szabott ki az indítványozóval szemben.
- [3] Az indítványozó keresetet nyújtott be a Gazdasági Versenyhivatal határozatával szemben, melyet az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 13.K.700.291/2018/18. számú ítéletével elutasított. Ezt követően a Kúria Kf.VI.37.650/2018/5. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék ítéletét helybenhagyta.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján azt sérelmezte, hogy a Kúria ítélete az indítványozóra kiszabott bírság felülvizsgálata körében alaptörvény-ellenes, mert érdemben nem vizsgálta felül a jogerős ítéletet, és ezáltal a bírságot kiszabó közigazgatási határozatot sem.
- [5] Az indítványozó kifogásolta, hogy a Kúria az alperesi bírságkiszabás felülvizsgálatakor nem vett tudomást az ügy alapjogi aspektusáról, ezáltal megsértette az indítványozó jogorvoslathoz való jogát és az indokolt bírói döntéshez való jogát. Az indítványozó szerint nem elegendő, ha a bíróság csak annyit rögzít az ítéletében, hogy az eljáró hatóság a mérlegelés szempontjairól megfelelő mélységig számot adott, mivel ez csak a formális jogszerűség követelményét elégíti ki.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítélete az alkotmányos indokolási kötelezettségnek sem tett eleget, mert formálisan ugyan tartalmaz indokolást, de csak az alapelvek rögzítésére szorítkozik anélkül, hogy az ügy érdemére vonatkozóan érveket fejtene ki. Az indítványozó szerint a Kúria azzal, hogy az alsóbb fokú bíróság és hatóság mérlegelési tevékenységét úgy hagyta jóvá, hogy azt érdemben nem vizsgálta, csak megállapította, hogy a mérlegelés szempontjairól az említett szervek számot adtak, valójában érdemben nem indokolta meg, hogy miért is tartja helyesnek a felülvizsgált döntést.
- [7] Az indítványozó kifogásolta, hogy a jelen ügyben nem tudja megállapítani, hogy a részletesen kifejtett jogi érveit figyelembe vették-e vagy sem, a Kúria döntése erről ugyanis – álláspontja szerint – nem szól.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] Az Abtv. 27. § a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben került benyújtásra. Az indítványozó érintettnek tekinthető, és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [11] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [12] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [13] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti indokolást.
- [15] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [16] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság az indítványozó jogorvoslatához való jogának sérelmével kapcsolatos indokolása kapcsán kiemeli, hogy az „Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslatához való alapjog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslatokra terjed ki. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslatához való jog csak azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út {összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. A jogorvoslatához való jog nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét {3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}.” {3098/2019. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint önmagában – érdemi összefüggés hiányában – nem vezet a jogorvoslatához való jog sérelmére, hogy a Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmét elutasította.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a Kúria ítélete az alperesi bírságkiszabás körében csak annak megállapítására szorítkozott, hogy a bírságkiszabás szempontjairól az alperesi határozat a megfelelő mélységig számot adott.
- [19] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a támadott ítélet szerint az elsőfokú bíróság ítéletében „kifejtett indokait a Kúria maradéktalanul oszítja”. Továbbá a Kúria ítélete indokolásában rögzítette, hogy „szükségtelennek tartja az elsőfokú bíróság ítéletében foglalt helyes indokolás megismétlését, hiszen azt a fentiekben részletesen ismertette”. Ezen túlmenően a Kúria ítélete a bírságkiszabás körében értékelt alperesi szempontrendszerrel összefüggésben kiemelte, hogy a „bírságkiszabás körében figyelembe vett egyes szempontok értékelését, súlyozását az alperesi határozat bemutatta, ezeket a felperesek ténybelileg nem cáfolták. Iratellenes, okszerűtlen vagy logikátlan mérlegelés hiányában felülmérlegelésnek nincs helye.”
- [20] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria ítéletében az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedett a bírságkiszabás körében is, a döntését alátámasztó érveiről számot adott, továbbá a Kúria az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelésének a felülmérlegelésére nem látott jogszerű lehetőséget. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}

- [22] Az indítványozó a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal vagy a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [23] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 29. §-ában írt befogadási feltétellel teljesülése hiányában – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1070/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3038/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.897/2018/9/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Benke Barnabás ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.897/2018/9/II. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Fővárosi Törvényszék 24.P.24.600/2017/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény 28. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege, hogy az indítványozó (az alapügy felperese) 1993-ban tehermentesnek jelölt, jelzálogjogra vonatkozó széljegyet nem tartalmazó tulajdoni lapmásolat alapján megvásárolt egy Budapest IX. kerületi üzlethelyiséget, amelyre a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmét megelőző rangsorban a földhivatal később két jelzálogjogot is bejegyzett. A tulajdonjogát 2010-ben csak az ingatlan 1/2 részére jegyezték be, azt is jelzálogjogokkal terhelt, a másik 1/2 részre kérelmét elutasították azzal az indokkal, hogy annak az eladó nem tulajdonosa. Az indítványozó állította, hogy a szerződés megkötésének napján kiadott tulajdoni lap másolat széljegyet nem tartalmazott, így az ingatlan-nyilvántartás közhitelességében bízva vásárolta meg az üzlethelyiséget tehermentes ingatlanként. A vételárat kifizette, az ingatlant birtokba vette és azt 1993. március 30-tól 2014. január 1-éig bérbeadás útján hasznosította.
- [4] Az indítványozó közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdésére és 349. §-ára alapított keresetével 9.200.000 forint, valamint késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni a Budapest Főváros Kormányhivatalát. Az alperes kárfelelősségét megalapozó jogellenes magatartását abban jelölte meg, hogy nem teljesítette az ingatlan nyilvántartásról szóló 1972. évi 31. tvr. (a továbbiakban: régi Inytrv.) 48. §-ában, továbbá a végrehajtására kiadott 27/1972. (XII. 31.) MÉM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 93. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségét, amikor a jelzálogjogok széljegyzését elmulasztotta. Az alperes ezen jogellenes magatartásával kárt okozott az indítványozónak, ami abból származott, hogy a kifizetett tehermentes ingatlan helyett csak annak 1/2 hányadára szerzett tulajdonjogot, azt is két jelzálogjoggal biztosított, az ingatlan értékét többszörösen meghaladó összegű követeléssel terhelt. Álláspontja szerint kára 2011-ben, a tulajdonjogának az ingatlan 1/2 tulajdoni hányadára terhekkel történő bejegyzésével, illetve a fennmaradó 1/2 hányadára nézve a bejegyzési kérelmének elutasításával következett be. A kár és az alperes jogellenes magatartása közötti okozati összefüggést az teremti meg, hogy amennyiben a szerződéskötés napján kiadott tulajdoni lapmásolaton az alperes a jelzálogjogokra utaló széljegyeket feltüntette volna, az ingatlant nem vásárolta volna meg. Kárának összegét az ingatlan 2016. évi árszínvonalon meghatározott 9.200.000 forint forgalmi értékben határozta meg.
- [5] Az elsőfokú bíróság – a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.450/2016/3/II. számú végzése folytán megismételt eljárásban meghozott 24.P.24.600/2017/10. számú ítéletével – az indítványozó keresetét elutasította.
- [6] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban abból indult ki, hogy – amint azt a Fővárosi Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében kifejtette – az indítványozó által megkötött szerződés nem az ingatlan megvásárlásáról, hanem arról szólt, hogy az indítványozó kölcsönt nyújtott, aminek biztosítására opciós jogot alapított, majd a vételi jogát olyan időpontban gyakorolta, amikor még nem járt le a kölcsön visszafizetésének határideje. A bíróság megállapította, hogy az indítványozónak az ingatlanra alapított jelzálogjogokról az opciós adásvételi

szerződés megkötésekor nem volt tudomása, mert arról az eladó – aki egyébként szavatolt az ingatlan per-, teher- és igénymentességéért – nem tájékoztatta, így az eladó jogszavatosságon alapuló kárfelelőssége megállapítható.

- [7] A bíróság az alperes Ptk. 349. §-án alapuló kárfelelősségének törvényi tényállási elemei közül elsőként az alperes magatartásának jogellenességét vizsgálta, melyet az indítványozó abban jelölt meg, hogy az alperes a jelzálogjogok széljegyzésére vonatkozó jogszabályi kötelezettségének nem tett eleget. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szerződéskötés időpontjában az üzlethelyiség az ingatlan egyéb részeivel egységesen egy helyrajzi szám alatt volt nyilvántartva, így az ingatlanra vonatkozó összes bejegyzést, széljegyet az alperesnek az ehhez tartozó tulajdoni lapon kellett volna feltüntetnie. Az, hogy az üzlethelyiség jogi sorsa a később teljesített bejegyzésekkel rendeződött, és az új ingatlan új helyrajzi számot, alszámot kapott, nem jelenti azt, hogy az alperesnek korábban ne lett volna széljegyzési kötelezettsége. Az alperes széljegyzéssel kapcsolatos érveinek – miszerint azt tulajdoni lap és helyrajzi szám hiányában nem volt hova teljesíteni – éppen a saját maga által kiállított tulajdoni lapok mondanak ellent, amelyekben az indítványozó jogelődjének tulajdonjogbejegyzési kérelmei széljegyként szerepelnek, és feltüntetésre került az adásvételi szerződés benyújtását követően az indítványozó tulajdonjog-bejegyzés iránti kérelme is. Mindezekre tekintettel a bíróság megállapította, hogy az alperes nem tett eleget a Vhr. 93. § (1) bekezdésében foglalt széljegyzési kötelezettségének, amikor a jelzálogjogbejegyzés iránti kérelmeket nem tüntette fel az ingatlan tulajdoni lapján széljegyként.
- [8] A bíróság álláspontja szerint az indítványozó a tőle elvárható gondos magatartást tanúsította azzal, hogy az ingatlan tulajdoni lapját a szerződés megkötése előtt és a megkötés napján is megtekintette, és tulajdonjogbejegyzési kérelmének benyújtása után is folyamatosan figyelemmel kísérte az ingatlan jogi sorsát. Az alperes érvelésével ellentétben a széljegyek tartalmáról való meggyőződés, a széljegyek mögöttes iratainak megvizsgálása nem volt elvárható az indítványozótól, még a tulajdoni lap rendezetlensége ellenére sem, hiszen semmilyen más adat nem utalt arra, hogy a feltüntetett széljegyek mögött egyéb teher is keresendő lenne. Az indítványozó tehát a közhitelesség elvéből következően alappal bízhatott a tulajdoni lapon feltüntetett adatok, vagy azok hiányosságai valóságában.
- [9] Mindezekre tekintettel a bíróság megállapította, hogy az eladó az ingatlan tehermentességéről nyújtott téves tájékoztatással, az alperes pedig a széljegyzési kötelezettség elmulasztásával jogellenes magatartás tanúsított, amellyel okozati összefüggésben bekövetkezett esetleges károkért felelősséggel tartoznak. A kárt a szerződő fél és a közigazgatási szerv közös magatartása okozta, így a Ptk. 344. § (1) bekezdésében foglaltak (egyetemleges felelősség) alkalmazandók.
- [10] A bíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítványozónak keletkezett-e kára és ha igen, az pontosan miben áll.
- [11] Annak ellenére, hogy az indítványozó szerint kára 2011-ben, a bejegyzési kérelmének elbírálásával következett be, az ingatlan ítélethozatalkori teljes forgalmi értékére tart igényt kártérítésként. A bíróság álláspontja szerint a forgalmi értéknek megfelelő összeg csak akkor lenne megítélhető kárként, ha ez lenne az indítványozó elvesztett tulajdonjogának tiszta értéke, vagyis az indítványozó az ingatlan vételárát úgy fizette volna meg, hogy annak ellenében szolgáltatást nem kap. Ehhez képest az indítványozó a szerződés megkötésének időpontjától kezdve az ingatlan kizárólagos birtokában és használatában van, sőt 2014 januárjáig azt bérbeadás útján hasznosította is. A bíróság szerint az előbbieknél a kártérítés összecszerúsége szempontjából jelentősége van, hiszen az indítványozó az ingatlan fele részét anélkül használja és birtokolja, hogy arra tulajdonjoga feljogosítaná, így teljes kára ebből biztosan megtérült. A bíróság ezért nem látta megállapíthatónak, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben az indítványozónak bármilyen kára keletkezett volna.
- [12] A kár összecszerúságának meghatározásához a bíróságnak azt is vizsgálnia kellett, hogy az indítványozó a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján fennálló kárenyhítési kötelezettségének eleget tett-e, vagyis, úgy járt-e el, ahogy az adott helyzetben elvárható. Nem kell ugyanis megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult ezen kötelezettségének nem tett eleget.
- [13] A bíróság az indítványozó kárenyhítési kötelezettségének vizsgálata körében megállapította, hogy az eladónak a tulajdonjog-bejegyzés iránti kérelmet elutasító földhivatali határozatból nyilvánvalóvá vált az indítványozó számára, hogy az ingatlanon tehermentes, kizárólagos tulajdonjogot nem szerezhet. A Ptk. 369–370. §-ai alapján az eladóval szemben ekkor jogszavatosság igénye keletkezett, amely alapján megnyílt a joga a szerződéstől való elállásra. Az indítványozó azonban e jogával nem élt, az eladóval szemben semmilyen igényt nem érvényesített, holott elállás esetén a kára nem lehetett volna több mint a kifizetett vételár összege annak járulékaival együtt. Szintén a kárenyhítési kötelezettség elmulasztása körében értékelte a bíróság, hogy az indítványozó

a tulajdonjogának bejegyzése iránti földhivatali eljárásban az alperes az indítványozó részére hiánypótlási felhívást adott ki, amelyben felhívta arra való nyilatkozatra, hogy tulajdonjogának bejegyzését jelzálogjogokkal terheltlen is kéri-e.

- [14] Ezen felhívásra az indítványozó akként nyilatkozott, hogy nem kíván nyilatkozatot tenni, azonban tudomásul veszi a Vhr. 89. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezmenyt, vagyis az 1/2 arányú tulajdonjoga jelzálogjogokkal terhelt bejegyzésébe belenyugodott. Ehhez képest az indítványozónak lehetősége lett volna arra, hogy a földhivatal felhívására az elállási jogának gyakorlására hivatkozással ne kérje a tulajdonjoga bejegyzését. A bíróság szerint az indítványozó kárenyhítési kötelezettsége a be nem jegyzett tulajdonjogát illetően is fennállt, mert a földhivatal 2011. május 6-án kifejezetten felhívta a figyelmét a régi Inytvr. 88. § (1) bekezdése szerinti különleges eljárásra, ami jó eséllyel tulajdonjogának bejegyzéséhez vezethet. E tájékoztatásra az indítványozó nem válaszolt, mert a perben tett nyilatkozata szerint a jelzálogjoggal terhelt ingatlan megszerzése nem sarkallta intézkedésre. Ehhez képest tulajdonjogának bejegyzése esetén csak az ingatlanon lévő terhek jelentkeztek volna nála vagyoni kárként, a tulajdonjog elvesztése nem. A bíróság szerint az indítványozót eljárása során a kárenyhítés szándéka nem vezette, e kötelezettségének nem tett eleget, a jelzálogjog alapjául szolgáló követelés megvásárlása nem értékelhető a kárenyhítési kötelezettség teljesítéseként.
- [15] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az indítványozó fellebbezést nyújtott be.
- [16] Az ítéletábla 5.Pf.20.897/2018/9/II. számú határozatában megállapította, hogy az elsőfokú ítéletben foglalt tényállás ugyan helyes, azt azonban szükségesnek tartja kiegészíteni. Az indítványozó és az eladó között 1993. január 18-án ingatlan adásvételi szerződésnek nevezett szerződés jött létre, amelynek tartalma szerint az indítványozó javára az ingatlanra hat hónapra vételi jogot alapítottak 50.000 forint opciós díj és a teljes 1.500.000 forint vételár mint vételárelőleg szerződéskötéssel egyidejűleg megfizetése ellenében. Az indítványozó a vételi jogát 1993. március 30-án gyakorolta, és ezt követően vette birtokba az ingatlant. Az így kiegészített tényállás alapján az ítéletábla az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, annak indokait azonban csak részben osztotta, azt a következőkkel egészítette ki, illetve pontosította.
- [17] Az indítványozó közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti jogot érvényesített, amelynek elbírálása során a Ptk. 349. § (1) bekezdését és 339. § (1) bekezdését együtt kellett alkalmazni. A másodfokú eljárásban már nem volt vitás, hogy az eladó az ingatlan tehermentességéről nyújtott téves tájékoztatással szerződésszegő, az alperes pedig széljegyzési kötelezettség elmulasztásával jogellenes magatartás tanúsított, így a kártérítés feltételei körében azt kellett vizsgálni, hogy az indítványozót érte-e kár és milyen jellegű, illetve összegű. Mindezekre tekintettel jelentősége van annak, hogy az indítványozó milyen szerződéssel, hogyan szerezte meg, illetve kívánta megszerezni a tehermentes ingatlan tulajdonjogát. Ebből kifolyólag téves az az indítványozói álláspont, aminek alapján az indítványozó úgy tekinti, hogy 1993. január 18-án adásvételi szerződéssel a vételár teljes megfizetése ellenében tehermentes ingatlan tulajdonjogát kívánta megszerezni. Ezzel szemben a tény az, hogy nem adásvételi szerződést kötött, hanem vételi jogot alapító szerződést, aminek alapján arra szerzett jogosultságot, hogy egyoldalú írásbeli nyilatkozattal a megjelölt vételáron későbbi időpontban megvásárolja az ingatlant.
- [18] Az indítványozó 1993. március 30-án élt a vételi jogával, amiből következően 1993. január 18-án – az indítványozó állításával ellentétben – közte és az eladó között nem jött létre adásvételi szerződés. Mivel ezen a napon csak vételi jog alapítására került sor, fogalmilag kizárt, hogy az 50.000 forintos opciós díjon kívül az indítványozót az 1993. január 18-ai szerződés alapján bármilyen más fizetési kötelezettség terhelhette volna. A vételár és a vételárelőleg ugyanis adásvételi vagy adásvételi előszerződéshez kapcsolódik, de az opciós jogot alapító szerződésben az ellenszolgáltatás az opciós díj és nem a vételár. Így 1993 januárjában vételár még előlegfizetés formájában sem jöhetett számításba. Az pedig, hogy mindezt az indítványozó így is gondolta, a szerződésből egyértelműen kitűnik, amiben a felek a vételár előleget biztosították jelzálogjoggal. Tehát az indítványozó maga is úgy tekintette, hogy a vételi jog alapításakor átadott 1.500.000 forintnak megfelelő összeg neki visszajár, hiszen csak követelésre lehet biztosítékot alapítani, az átadott pénzösszeg pedig csak akkor minősülhet az indítványozó követelésének, ha az neki az eladótól visszajár. Mindezekhez képest az ítéletáblának az az álláspontja, hogy a vételi jog alapításakor az okirat szerint átadott 1.500.000 forintot a szerződésből következően kölcsönnek kell a valóságos tartalom szerint minősíteni, nem pedig vételárnak vagy vételárelőlegnek, mert a felek által megkötött és a tartalma szerint minősülő szerződéshez vételárfizetés nem kapcsolódik.
- [19] Az ítéletábla jelentőséget tulajdonított annak, hogy az opciós jog gyakorlásával összefüggésben az indítványozó azt adta elő, hogy e jogával nem azért élt, mert sürgős lett volna, hanem időközben az eladó befektette az általa átadott pénzt és ebből nyilvánvaló vált számára, hogy nem fogja „visszavásárolni” az ingatlant. Tehát

az indítványozó saját előadása szerint is az opciós jog gyakorlása az 1.500.000 forint, a már átadott pénzeszög megtérülését célozta az indítványozó részéről. Mindennek azért van jelentősége, mert az alperes jogellenes és az elsőfokú bíróság által helyesen meg is állapított magatartásából, tehát a széljegyzés feltüntetésének elmulasztásából csak az a következtetés vonható le, hogy ha az indítványozó a közhiteles nyilvántartásból az 1993. január 18-i szerződés megkötése előtt értesül arról, hogy tehermentes ingatlant biztosítékként nem tud az átadott 1.500.000 forint mögé állítani, akkor nyilván nem kötötte volna meg visszafizetését garantáló megfelelő biztosíték nélkül a kölcsönszerződést, és nem adott volna az eladónak kölcsönt. Ezt a kárt részben az eladó okozta annak elhallgatásával, hogy csak terhelt ingatlant tud biztosítékként nyújtani, részben pedig az alperes magatartására vezethető vissza, mert a közhiteles ingatlan-nyilvántartásból sem tudott erről a tényről értesülni. Az előbbi kár tehát az eladó és az alperes által együttesen okozott kárnak minősül, amelyben a felelősségük egyetemleges.

- [20] Azt kellett tehát vizsgálni, hogy teljesített-e az eladó a vételi jog gyakorlásával létrejött adásvételi szerződés alapján és milyen mértékben, mert az ő teljesítésével az alperes kötelezettsége is megszűnt. Az indítványozó maga adta elő, hogy az adásvételi szerződésből eredő egyik szolgáltatási kötelezettségét az eladó teljesítette, hiszen birtokba adta az ingatlant, amit 1993. március 30-tól 2013. december 31-ig bérbeadás útján hasznosított. Ehhez képest az indítványozónak kellett volna bizonyítania, hogy a hasznosítás és az abból származó bevételek mellett az 1.500.000 forintos kölcsönből még milyen meg nem térülő rész van hátra. Ilyen előadást nem tett. Az indítványozó által a teljes ingatlan jelenlegi forgalmi értékében meghatározott kárigény sem feleltethető meg az előbb levezetett kárnak. Egyrészt az a tény, hogy az ingatlan 1/2 részére az indítványozó tulajdonjogát nem jegyezték be, semmilyen összefüggésben nem áll a jelzálogjog bejegyzése iránti kérelmek széljegyzésének elmulasztásával, mert ez az eladó magatartásával, nevezetesen a földhivatali hiánypótlási felhívás nem teljesítésével függ össze. Ezt támasztja alá, hogy az indítványozó a tulajdonjog-bejegyzési kérelmét részlegesen elutasító földhivatali határozattal szemben jogorvoslattal élt, sőt közigazgatási pert is indított eredmény nélkül. Miután a közigazgatási per tárgya éppen az indítványozó bejegyzés iránti kérelmét az 1/2 tulajdoni hányadra elutasító határozat jogszerűségének felülbírálata volt, önmagában az indítványozó keresetét elutasító ítélet bizonyítja, hogy nem volt jogszerűtlen az 1/2 hányadra a bejegyzési kérelem elutasítása. Az indítványozónak az ingatlan előbbi 1/2 részével összefüggésben támasztott igénye, ezért az alperes jogellenes magatartásának hiányában teljességgel alaptalan. A bejegyzett tulajdoni hányadra vonatkozó, a jelenlegi forgalmi érték 1/2 részének megfelelő kár pedig nem hozható összefüggésbe az annak idején átadott 1.500.000 forinttal, amelynek megtérülését szolgálta az adásvétel. Az indítványozó nem állította, hogy az 1.500.000 forintot és késedelmi kamatait az ingatlan hasznosításából származó bevétel nem fedezte, valamint a húsz évig hasznosított ingatlan bérbeadásából befolyt bevétel összegét sem határozta meg, holott nyilvánvaló volt számára, hogy ennek a per elbírálása szempontjából jelentősége van. Tényelőadás hiányában a bíróság nem tudta vizsgálni, hogy a kölcsönnek és kamatainak van-e olyan része, amely nem térült meg, ekként van-e kártérítés címén fizetendő és az egyetemességre tekintettel az alperest is terhelő tartozás.
- [21] A kifejtettek tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét indokainak előbbi kiegészítésével, illetve pontosításával helybenhagyta.
- [22] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Ítéletábra 5.Pf.20.897/2018/9/II. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Fővárosi Törvényszék 24.P.24.600/2017/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény 28. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [23] Az indítványozó szerint a bíróságok döntései iratellenesek, valótlán tényálláson, bizonyítékok téves értékelésén, okszerűtlenül levont következtetéseken alapulnak. A bíróságok jogszabállyal ellentétes döntéseket hoztak, mivel a Ptk. 339. § (1) bekezdésében és 349. § (1) bekezdésében meghatározott kártérítési és kárenyhítési szabályokat tévesen értelmezték és alkalmazták. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a földhivatali eljárásban az ügyintézés során hozott döntéseit nem vizsgálhatja felül, a károsult ugyanis nem köteles arra, hogy lemondjon tulajdonjogáról csak azért, hogy a károkozó fizetési kötelezettségét csökkentse. A bíróság összetévesztette a kárenyhítési és a kármegelőzési szabályokat. A bíróság ítélete sérti tulajdonhoz való jogát, mert felróható mulasztásnak minősítette, hogy tulajdonjogáról nem mondott le annak érdekében, hogy az alperes hatóságot felmentse a kártérítési kötelezettsége alól. Az elsőfokú bíróság kereset elutasításhoz vezető érvrendszere zavaros, érthetetlen, irracionális. A másodfokú bíróság túlterjeszkedett kereseti kérelmén, a jogszabályok

megkerülésével az adásvételi szerződést kölcsönszerződéssé módosította, így önhatalmúlag avatkozott bele a felek szerződéses jogviszonyába. Kirívóan önkényes jogértelmezése már jogalkotásnak minősül.

- [24] Véleménye szerint a bíróság az ingatlan-nyilvántartás közhitelességének érvényesülését leszűkítette azért, hogy az alperes pernyertességét előidézze. A szerződés átértelmezésével megakadályozta, hogy az indítványozó kártérítési igénnyel lépjen fel. A bíróságoknak az alperes kártérítési felelőssége megállapítását követően a kártérítés feltételeinek további vizsgálatát le kellett volna zárniuk, és az eljárást a továbbiakban kizárólag a kártérítés mértéke megállapítása érdekében kellett volna folytatniuk. A bíróságok ítéletei nem tartalmaznak részletes indokolást a kárenyhítési kötelezettség megállapításáról, valamint a kártérítési követelés összegét nullára csökkentő, a bérleti díj beszámításának módjáról. A bíróságok nem reagáltak érdemi felvetéseire, az indokolás hiánya sérti jogorvoslathoz való jogát. Az indítványozó bevételeinek visszamenőleges jogcím nélkülinek minősítése, majd bevételeinek a kára csökkentéseként való elszámolása, azaz a károkozók javára történő jóváírása az indítványozó keresetének elutasítása érdekében történt. Sérti a pártatlanság elvét, hogy a bíróságok a károsult reparációja helyett az alperes pernyertessége érdekében jártak el. A fentiekben túl a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sérti az eljárás hat éven túli elhúzódása is.
- [25] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [26] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Ítélet 5.Pf.20.897/2018/9/II. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [27] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésre jutott.
- [28] Az Abtv. 27. § a) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkének a megsértésére hivatkozott, mely nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, mert annak címzettjei a bíróságok, így ezen rendelkezés nem fogalmaz meg olyan jogot, amelyre alkotmányjogi panaszt önállóan lehetne alapítani [3231/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [7]]. Ezért ezen alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye.
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítvány részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában meghatározott feltételnek, mivel az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való joggal, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített, az ügyek észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való joggal és XXVIII. cikk (7) bekezdésében megfogalmazott jogorvoslathoz való joggal összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, ezért annak elbírálására nincs lehetőség [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].
- [30] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [31] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [32] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]]. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó

számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, jogértelmezésének, valamint jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.

- [33] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, mivel a Fővárosi Ítéletábrla ítéletéből megállapítható, hogy a Fővárosi Ítéletábrla érdemben megvizsgálta az indítványozó érveit, az első fokon eljáró törvényszék ítéletét pedig e vizsgálata alapján tartotta fenn hatályában. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [34] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [35] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában, 52. § (1b) bekezdésében és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1199/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3039/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Nyíregyházi Törvényszék 1.Pf.20.263/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszában a Nyíregyházi Törvényszék 1.Pf.20.263/2019/6. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Nyíregyházi Járásbíróság 7.P.20.577/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (3) bekezdését, M) cikk (2) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, 25. cikk (1) és (3) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét, II. cikkét, XV. cikk (1)–(2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege, hogy a felperes jogelődje 2011. április 19-én ingatlanfelújítási kölcsönszerződés alapján 1.400.000 forint kölcsönt nyújtott az indítványozó részére. Az indítványozó a kölcsönszerződésben kijelentette, hogy a szerződésnek, a bank Hirdetményeinek, Általános és Hitel Üzletszabályzatának feltételeit megismerte, azt magára nézve kötelező érvényűnek tekintette, továbbá, hogy ezeket a szerződés aláírásakor átvette. Mivel az indítványozó nem tett eleget a szerződésből eredő visszafizetési kötelezettségének, a felperes jogelődje 2013. február 19-én a kölcsönszerződést felmondta. A felperes jogelődje 2014-ben követelését a felperesre engedményezte. Mivel az indítványozó visszafizetési kötelezettségének továbbra sem tett eleget, a felperes 2018. január 30-án az alperessel szemben fizetési meghagyást bocsátott ki. Az indítványozó ellentmondása folytán az eljárás perré alakult. Az indítványozó kérte a felperes keresetének elutasítását egyrészt arra hivatkozással, hogy a felperes követelése elévült, másrészt a szerződés érvényesen, írásban nem jött létre, mivel az nem felel meg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 210. §-ában és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 217. §-ában foglaltaknak. Kifogásolta, hogy az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé, vitatta továbbá a felperes követelésének összecszerúságát.
- [3] Az első fokon eljáró Nyíregyházi Járásbíróság kötelezte az indítványozót, hogy fizessen meg a felperesnek 1.116.449 forint tőkét és ennek késedelmi kamatát.
- [4] A bíróság megállapította, hogy a kölcsönszerződést az indítványozó aláírta, ez alapján a felperes jogelődje a kölcsönösszeget az indítványozó részére folyósította, illetve az indítványozó ezt követően törlesztőrészlet-fizetési kötelezettségének egy ideig eleget tett. A bíróság álláspontja szerint a szerződés létrejött, így az indítványozó a szerződés létre nem jöttére alapított hivatkozása megalapozatlan.
- [5] Az indítványozó a szerződésen – melyet két tanú előtt írt alá – olyan nyilatkozatot tett, hogy a szerződésnek, a bank Hirdetményeinek, Általános és Hitel Üzletszabályzatának feltételeit megismerte, ezeket átvette, így az abban foglaltakat a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése értelmében elfogadta. Erre tekintettel azon hivatkozása, hogy ezek a szerződés részévé nem váltak, szintén megalapozatlanok.
- [6] A szerződés tartalmazta a kölcsön összegét, a futamidőt, a havi törlesztőrészletet, a kezelési költséget, az éves ügyleti kamatlábat, a THM-et, a törlesztőrészletek esedékességének napját. Így a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a)–e) pontjaiban foglalt kötelező tartalmi elemeket tartalmazta. Erre tekintettel a kölcsönszerződés nem tekinthető érvénytelennek. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy nem számolta el a felperes jogelődje, hogy az egyszeri kezelési költséget (70.000 forintot) ő megfizette. A bíróság megállapította, hogy ez a szerződés szerint a hitelösszegeből került levonásra, azaz az indítványozó ezt az összeget nem fizette meg, hanem ennyivel kevesebb került részére folyósításra, így az indítványozó erre vonatkozó, a felperes követelését összecszerúságában vitató hivatkozása sem állja meg a helyét.

- [7] A bíróság az eljárás során tájékoztatta a feleket, hogy az indítványozót terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes jogelődje által alkalmazott kamatszámítás tisztességtelen, mely igazságügyi szakértő igénybevételevel lett volna tisztázható, az indítványozó azonban szakértő kirendelését nem kérte, erre tekintettel ezen tényállításnak bizonyítatlansága az ő terhére esik.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az indítványozó fellebbezést nyújtott be. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [9] A bíróság megállapította, hogy az indítványozó fellebbezésében – tartalma szerint értékelve azt – túlnyomórészt anyagi jogi felülbírálatot kért, a bizonyítási kötelezettségről tájékoztatással kapcsolatban eljárásjogi felülbírálatot. Ennek megfelelően a jogszabály tiltó rendelkezése alapján nem vizsgálhatta az indítványozó fellebbezésében írt újabb tényeket és újabb jogi érveket.
- [10] A törvényszék a fellebbezés elbírálható részével kapcsolatban elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság eljárási jogszabályt sértett-e a fellebbezésben előadott okokból, és ennek során megállapította, hogy az indítványozó fellebbezése az eljárásjogi felülbírálat körében alaptalan.
- [11] Az indítványozó kizárólag olyan okból tartotta tévesnek az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített – a kamatszámítás tisztességtelenségének vizsgálata igazságügyi szakértő perbe való bevezetésével tisztázható – bizonyítási kötelezettségre vonatkozó tájékoztatást, mely okra, tényre az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott. A fellebbezésben előadottak így a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 373. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési eljárásban nem vizsgálhatók.
- [12] Ezt követően a törvényszék anyagi jogi felülbírálat jogkörében eljárva elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság döntése megalapozott-e a követelés elévülése tekintetében. A törvényszék rámutatott arra, hogy a felperes jogelődjétől származó teljesítésre felszólítás, a szerződés felmondása 2013. február 22-én az indítványozó részére kézbesítésre került, annak tartalmát megismerte, a felszólítás ezáltal hatályosnak tekinthető, ami az elévülést megszakította. Alaptalanul hivatkozott továbbá az indítványozó arra, hogy tévesen szerepelteti az ítélet a fizetési meghagyás kézbesítésére vonatkozóan a 2018. február 15-i dátumot, ugyanis a tértivevény igazolja, hogy az indítványozó ebben az időpontban vette át a fizetési meghagyást. A fizetési meghagyás tartalmával kapcsolatos fellebbezési érvelés is alaptalan, az a tartalma alapján is alkalmas az elévülés megszakítására. 2013. február 22-től a fizetési meghagyás indítványozó részére 2018. február 15-én történt kézbesítéséig nem telt el az öt év elévülési idő. Az elsőfokú bíróság megalapozottan döntött továbbá arról is, hogy az ingatlanfelújítási kölcsönszerződés létrejött.
- [13] Az indítványozó a tárgyalás berekesztéséig a szerződéskötés körülményeivel kapcsolatosan annyit adott elő, hogy nem találkozott a hitelező nevében a szerződést aláíró személyekkel, ezért nem jött létre írásban a szerződés. Ahogy az elsőfokú bíróság utalt rá, az indítványozó aláírta a szerződést, a hitelező folyósította részére a kölcsön összegét, amit mint adós egy ideig törlesztett is. Az indítványozó állításával ellentétben a kölcsönszerződést a felperes képviselői aláírták; nem szükségszerű, hogy azt az adós és a hitelező egymás jelenlétében írják alá, a szerződés a dátum napján írásban megkötöttnek minősül, így nem sérült a Ptk. 217. §-a és a Hpt. 210. § (1) bekezdése az írásbeliséggel kapcsolatban. Abban a vonatkozásban is megalapozott az elsőfokú bíróság döntése, hogy az Általános és Hitel Üzletszabályzat feltételei a szerződés részévé váltak, azok megismerésének és átvételének tényét a szerződés aláírásával az indítványozó elismerte.
- [14] A fellebbezésnek a szerződés fénymásolt aláírásával kapcsolatos kifogása sem megalapozott. A bírósági iratok között azért fénymásolt aláírású ugyanis a kölcsönszerződés, mert a Pp. 613. § (4) bekezdése alapján a bíróság az elektronikus úton benyújtott keresetlevél jogszabályban meghatározott módon készített papír alapú másolatát kézbesíti az indítványozó részére.
- [15] Az elsőfokú bíróság a 70.000 forint egyszeri kezelési költséggel kapcsolatban is kellő és elégséges mértékben megindokolta az ítéletet. Ahogy az indítványozó is írta, azt elszámolták a kölcsönbe, ezzel az összeggel szállította le a keresetét a felperes.
- [16] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a fellebbezésben hivatkozott okból a bizonyítási kötelezettségről történő tájékoztatással kapcsolatban eljárási szabályt nem sértett meg, és olyan anyagi jogszabálysértés sem történt, amely az ítélet hatályon kívül helyezésére vagy megváltoztatására adna alapot.
- [17] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Nyíregyházi Törvényszék 1.Pf.20.263/2019/6. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Nyíregyházi Járásbíróság 7.P.20.577/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (3) bekezdését, M) cikk

- (2) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, 25. cikk (1) és (3) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét, II. cikkét, XV. cikk (1)–(2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [18] Az indítványozó azt sérelmezte, hogy a bíróságok figyelmen kívül hagyták a Pp., a Hpt.-t, a fogyasztóvédelemre vonatkozó haza és uniós jogszabályokat és bírói gyakorlatot, így a szerződés semmisségét, fogyasztói jellegét, az ÁSZF tisztességtelenségét nem állapították meg. A bíróságok a jogszabályokkal ellentétesen indokolták meg döntéseiket, jogértelmezésük *contra legem*. A bíróságok a fordított bizonyítási teher mellőzésével megsértették az emberi méltósághoz való jogát, figyelmen kívül hagyták, hogy jogi képviselő nélkül jár el, ami által többletjogok illetik meg, így szükség van személyes meghallgatására, a bizonyítással kapcsolatos tájékoztatásra. A bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, az ellenkérelmében és a fellebbezésében foglaltakat nem bírálták el. A bíróságok a fogyasztóvédelmi szabályokkal ellentétes döntéseket hoztak, jogértelmezésük és jogalkalmazásuk önkényes.
- [19] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Nyíregyházi Törvényszék 1.Pf.20.263/2019/6. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be, jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [21] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [22] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény megsértett rendelkezéseiként jelölte meg – többek között – a B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (3) bekezdését, M) cikk (2) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, 25. cikk (1) és (3) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Mivel jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható. Az Alkotmánybíróság továbbá megállapította, hogy az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdése, M) cikk (2) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, 25. cikk (1) és (3) bekezdése, 26. cikk (1) bekezdése és 28. cikke nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Így e panaszelemek befogadására – a törvényi feltételek hiányában – nincs lehetőség {3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3177/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [23]; 3003/2017. (II. 1.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [23] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az e) pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mert nem tartalmaz az Alaptörvény II. cikkével, XV. cikk (1)–(2) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érdemben elbírálható érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti ezeket az Alaptörvényben biztosított jogokat. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot.
- [24] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [25] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikké (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési

tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, jogértelmezésének, valamint jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.

- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, az eljáró bíróságok határozataikban számot adtak az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [28] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [29] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában, 52. § (1b) bekezdésében és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1346/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3040/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.27.535/2018/47. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.27.535/2018/47. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (1)–(2) bekezdését, V) cikkét, XII. cikkét, XIII. cikkét, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, 25. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.
- [2] 1.1. Az indítványozó és a perben nem álló tulajdonostársai közös tulajdonában állt egy ingatlan. A Heves Megyei Kormányhivatal (az alapul szolgáló ügy I. rendű alperese) az ingatlan egy részét kisajátította és az indítványozó részére pénzbeli kártalanítást állapított meg. A határozattal szemben a tulajdonosok keresetet terjesztettek elő.
- [3] Az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az I. rendű alperes határozatát – a kártalanítást érintő részében – hatályon kívül helyezte és az I. rendű alperest új eljárásra kötelezte. Indokolásában rögzítette, hogy az indítványozók keresetünkben a kisajátítás jogalapját vitatták, mely hivatkozásukat a bíróság nem találta megalapozottnak. A megismételt eljárásra irányadó útmutatásában kifejtette, hogy az indítványozók csereingatlan biztosítására irányuló kérelmét érdemben kell vizsgálni, vagyis azt, hogy a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kstv.) 14. §-ában foglalt feltételek fennállnak-e. Amennyiben a törvényi feltételek fennállnak, úgy a kisajátítást kérő köteles megfelelő cserehelyiséget biztosítani. Amennyiben azonban nem állnak fel a cserehelyiség biztosításának feltételei, úgy a pénzbeli kártalanításra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.
- [4] Ezt követően kisajátítási tárgyalás megtartására került sor, ahol az indítványozó előadta, hogy a többi tulajdonostársától meghatalmazást nem kapott, azonban a csereingatlanra irányuló igényét továbbra is fenntartja. Az indítványozó becsatolta az értékbecslés egy példányát. Bejelentette, hogy egyezséget kíván kötni, melynek során szeretné, ha műhelye az előkertjében visszaépítésre kerülne. A Heves Megyei Önkormányzat (az alapul szolgáló ügy II. rendű alperese) az indítványozó által a műhelyben végzett gazdasági tevékenység továbbfolytatása céljából egy gépjárműtároló megnevezésű ingatlant ajánlott fel csereingatlanak. A kirendelt szakértő a kisajátítás kártalanítási összegét 1 millió forintban határozta meg. A szakértő véleményében rögzítette, hogy a társasház földszintjén található felajánlott garázs jelenlegi kialakítása üzlet funkcióra nem alkalmas. Műhely funkcióra történő hasznosításához néhány fejlesztésre van szükség. Az áramellátás nem megfelelő, azonban ennek bekötése vélhetően megoldható.
- [5] Az I. rendű alperes az ingatlan tulajdonosainak a beszerzett igazságügyi szakértői vélemény alapján pénzbeli kártalanítást állapított meg. A határozata indokolásában megjegyezte, hogy a kisajátítással érintett területen egy, az ingatlan nyilvántartásban föl sem tüntetett romos épület áll.
- [6] A fenti határozattal szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő. Az indítványozó végleges formában fenntartott kereseti kérelme szerint kérte a bíróságot, hogy kötelezze a II. rendű alperest, hogy pénzbeli kártalanítás helyett csereingatlanra kártalanítsa. Amennyiben erre nincs lehetőség, akkor kérte kötelezni a II. rendű alperest, hogy az ingatlan előkertjében a műhelyt kerítéssel együtt építse vissza. A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozó keresetét elutasította.
- [7] A bíróság kifejtette, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvényben (a továbbiakban: Kp.) foglalt szabályok alkalmazásával vizsgálja, hogy a támadott cselekmény megvalósította-e az arra hivatkozó

indítványozóval szemben a keresetlevélben állított jogsérelmet. A Kp. 85. § (1) bekezdése alapján a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja. A bíróság megállapítása szerint a keresetlevélben írt kereseti kérelem a törvény rendelkezéseinek megfelelt, melyet az indítványozó a tárgyaláson pontosított.

- [8] A rendelkezésre álló iratokból azt is megállapította, hogy az indítványozó mint tulajdonos saját jogán kívánta érvényesíteni jogait, így a tulajdonosok meghatalmazásának hiányára történő hivatkozása II. rendű alperes részéről nem helytálló.
- [9] Az indítványozó sérelmezte az I. rendű alperesnek a csereingatlan vonatkozásában tett megállapításait és döntéseit, továbbá a szakértői véleményt, valamint a kártalanítás összegét is, azonban az indítványozó végleges és pontosított kereseti kérelme csak és kizárólag a csereingatlannal kapcsolatosan került előterjesztésre. Így a bíróság csak ebben a kérdésben vizsgálódhatott, hiszen a kereseti kérelemhez kötve volt, az ezt meghaladó indítványozói sérelmek irrelevánsak a per eldöntése szempontjából.
- [10] A Kstv. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében a csereingatlan biztosításának a célja a kisajátítással érintett ingatlanon végzett tevékenység folytatásának biztosítása. Ennek megfelelően a csereingatlan iránti igény a használathoz kapcsolódik. Azaz a tulajdonostól eltérő használó, illetve azon tulajdonos terjeszthet elő ilyen igényt, aki használja is az ingatlant. Ennek megfelelően nem annak van jelentősége, hogy a többi tulajdonostárs megadta-e a hozzájáruló nyilatkozatot vagy sem, hanem annak, hogy az igényt előterjesztő a kisajátítással érintett ingatlant használja-e. A rendelkezésre álló adatok alapján az volt megállapítható, hogy az indítványozó a kisajátítással érintett ingatlant használja, így a II. rendű alperesnek ez irányú kifogása nem helytálló. A II. rendű alperes nyilatkozata önmagában nem alkalmas a vállalkozási nyilvántartásban szereplő adatok megdöntésére, ezért az indítványozó csereingatlanra való igényének jogalapja fennállt.
- [11] A fenti jogszabályhely azt is megköveteli a csereingatlanra irányuló igény teljesítése vonatkozásában, hogy a II. rendű alperes mint kisajátítást kérő megfelelő csereingatlant ajánljon fel, azaz létező, és a használat szempontjából alkalmas ingatlan álljon rendelkezésére, melyet az indítványozó el is fogad. A bírósági eljárás során a II. rendű alperes akként nyilatkozott, hogy a felajánlott ingatlanon kívül a közigazgatási határozat meghozataláig további csereingatlannal nem rendelkezett, melyet az indítványozó sem vitatott.
- [12] Mivel az indítványozó mind a közigazgatási eljárás, mind a bírósági eljárás során egyértelműen és határozottan akként nyilatkozott, hogy a felajánlott csereingatlant nem tartja megfelelőnek, így a bíróság mint szükségtelennek tartotta, hiszen amennyiben a szakértő a határozatban foglalt megállapításokat támasztja alá, és a felajánlott ingatlant megfelelőnek minősíti, az indítványozói hozzájáruló nyilatkozat hiányában nincs lehetőség csereingatlannal kielégíteni az indítványozó igényét. A megfelelőség hiánya esetében pedig azért nincs jelentősége a szakvéleményben foglalt megállapításnak, mert további felajánlható ingatlan nem állt a közigazgatási határozat meghozataláig a II. rendű alperes rendelkezésére.
- [13] A Kstv. meghatározza a kisajátítás módját, mely a csereingatlan alkalmazhatatlansága esetén a kártalanítási összeget jelenti. Így az indítványozónak az az igénye, mely arra irányult, hogy kötelezze a bíróság a II. rendű alperest a csereingatlanok az előkertben történő felépítésére, jogalap hiányában nem teljesíthető.
- [14] Mindezekre tekintettel a bíróság az indítványozó keresetét elutasította.
- [15] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.27.535/2018/47. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (1)–(2) bekezdését, V) cikkét, XII. cikkét, XIII. cikkét, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, 25. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.
- [16] Az indítványozó szerint a bíróság döntése sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, a tulajdonhoz való jogát, valamint a munkához való jogát, mivel a bíróság megállapította ugyan a csereingatlanra való jogosultságát, azonban kérelmét mégis elutasította, és a kormányhivatal határozatát hagyta helyben a pénzbeli kártalanításról. Kifogásolta, hogy az ítélet indokolásában a bíróság azt állította, hogy ő az első tárgyaláson pontosította a kereseti kérelmét, ami csak és kizárólag a csereingatlannal kapcsolatosan került előterjesztésre, aminek következtében a bíróság a pénzbeli kártalanítás teljességét nem vizsgálta. A bíróság az indítványozó nyilatkozatainak a tartalma szerinti elbírálását megtagadta, akarata ellenére keresetét leszállította és a teljes kártalanítástól megfosztotta. Mivel ügyének képviselőjére pártfogó ügyvédet nem talált, ezért az első tárgyaláson képviselő nélkül kellett megjelennie. Kifogásolta, hogy a bíróság a szakértő kirendelésére vonatkozó indítványát elutasította,

és mint szükségtelent, mellőzte. A bíróság a kereseti kérelmében megjelölt további sérelmeit, egyéb kárait, a csereingatlan megfelelőségét, valamint a hatóság jogszerűtlenségeit nem vizsgálta.

- [17] A bíróság nem vette figyelembe, hogy a kisajátítást kérő a hatósági eljárásban nem törekedett a megegyezésre. A felajánlott ingatlan tekintetében sérelmezte a szakértői vélemény megalapozottságát, illetve a részére megállapított kártalanítási összeg nagyságát. Álláspontja szerint, ha a törvény az önkormányzatot cserehelyiség biztosítására kötelezi, és az azzal nem rendelkezik, akkor más módon is lehet biztosítani a kártalanítást, így például vásárlás, bérlet, a lebontott műhelyének visszaépítése vagy a felajánlott ingatlan megfelelővé tétele. Az indítványozó nem fogadja el a bíróság azon érvelését és jogértelmezését, hogy amennyiben nincs másik ingatlan, akkor pénzbeli kifizetésről kell döntenie. A bíróság a Kstv. vonatkozó rendelkezéseit tévesen értelmezte és alkalmazta, így az erősebb önkormányzat javára döntött, aminek következtében ő peresztes lett. A bíróság egy olyan hatósági döntést hagyott jóvá, amely elzárta a vállalkozói tevékenysége további gyakorlásától, az ahhoz szükséges feltételektől megfosztotta, azt nem kompenzálta. A kisajátítás során gépeit elszállították, műhelyét lebontották, így anyagi fedezet hiányában és a cserehelyiség biztosítása nélkül vállalkozását újra kiépíteni nem tudja, tevékenysége a bíróság döntése miatt ellehetetlenült. A bíróság ítélete önkényes, mivel feltétlen, azonnali és teljes kártalanításban nem részesült, megfelelő csereingatlant nem kapott.
- [18] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.27.535/2018/47. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [20] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [21] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként jelölte meg – többek között – a B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (1)–(2) bekezdését, 25. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani [3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]]. Mivel jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható.
- [23] Az Alkotmánybíróság továbbá megállapította, hogy az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdése, 25. cikk (1) bekezdése és 28. cikke nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának. Így e panaszelemek befogadására – a törvényi feltételek hiányában – nincs lehetőség [3177/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [23]].
- [24] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az *e)* pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mert nem tartalmaz az Alaptörvény V. cikkével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti ezeket az Alaptörvényben biztosított jogokat. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].
- [25] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [26] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XII. cikkével (munkához való jog), a XIII. cikkével (tulajdonhoz való jog) és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével (tisztesseges bírósági eljáráshoz való jog) összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [27] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően

az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.

- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panaszában egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróság általi tényállás megállapításának, bizonyíték értékelésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja, és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [29] Fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [30] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában, 52. § (1b) bekezdésében és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1386/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3041/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Bozsó Tamás ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mert az véleményük szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, T) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege, hogy 2007-ben az indítványozók lakásvásárlási célú devizahitel-szerződést kötöttek. 2013-ban a bank a kölcsönszerződést felmondta a törlesztőrészek nem fizetése miatt. Az indítványozók a bankkal megállapodtak abban, hogy ha 18 millió forintot visszafizetnek, akkor a még fennálló tartozásukat elengedi. Az indítványozók ezért 18 millió forintért eladták az ingatlant az alperesnek. A felek az adásvételi szerződés megkötésével egyidejűleg bérleti szerződést is kötöttek, így az indítványozók az értékesítést követően tovább bérelték az ingatlant.
- [3] Az indítványozók 2017-ben keresetet nyújtottak be a Győri Járásbírósághoz az adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. Elsődlegesen azt kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a felek között létrejött adásvételi szerződés uszorás, ezért semmis. Kiszolgáltatót, szorongatott helyzetüket az alperes kihasználta, a szerződés megkötésével előnyhöz akart jutni. Az indítványozók az adásvételi szerződést megtévesztés és tévedés jogcímén is támadták. Kifejtették, hogy a felek előzetesen abban állapodtak meg, hogy az indítványozók az ingatlant 18 millió forintért visszavásárolhatják, mielőtt lekerülnek a BAR-listáról. Valójában azonban az alperes célja az volt, hogy az ingatlant a piaci árnál kedvezőbb vételáron szerezzék meg, így nem állt szándékában azt rájuk visszaruházni. Az indítványozók ezen megtévesztés hatására kötötték meg az adásvételi szerződést. A tévedésük pedig abban állt, hogy bíztak abban, hogy az ingatlant hamarosan visszavásárolhatják azon az áron, amiért eladták.
- [4] Az elsőfokú bíróság az indítványozók keresetét elutasította. Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró Győri Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelve helyes tényállást állapított meg, az abból levont jogi következtetése helytálló.
- [6] A bíróság megállapította, hogy mivel az indítványozók fellebbezésükben az adásvételi szerződés érvénytelenségét a szerződés uszorás jellege és a tévedés jogcímén előterjesztett megtámadási ok körében tartották fent, így felülbíralata kizárólag ezen jogcímenek előterjesztett érvénytelenség vizsgálatára szorítkozott.
- [7] A szerződés uszorás jellegének vizsgálata körében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:97. §-ában foglalt törvényi feltételek vizsgálata körében a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság jogi indokolását, azt megismételni nem kívánta. Arra kívánt rámutatni az indítványozók fellebbezése folytán, hogy az általuk hivatkozott „szorongatott helyzetet” maguk az indítványozók idézték elő felróható magatartásukkal, mivel nem tettek eleget a bankkal kötött kölcsönszerződésben foglaltaknak. Késedelmesen teljesítettek, jelentős mértékű tartozást halmoztak fel, majd megkötötték a számukra előnyösnek ígérkező megállapodást a bankkal, amely révén több mint 56 millió forint kölcsöntől 18 millió forint kifizetése ellenében szabadultak. A 18 millió forint előteremtése tekintetében pedig nem a piaci értékesítéshez folyamodtak, mivel az ingatlant mindenáron meg akarták tartani. Így keresték fel a korábbi ismert, részükre már többször anyagi támogatást nyújtó alperest, aki biztosította számunkra a 18 millió forintot az adásvételi szerződés

- megkötésével. Ily módon a bíróság megállapította, hogy a szerződés uzsorás jellegének szubjektív feltételei vizsgálata körében nem volt szó az alperes részéről a másik fél helyzetének kihasználásáról, hiszen a másik fél helyzetének kihasználására épp az indítványozók hatalmazták fel az alperest az általuk generált helyzet okán.
- [8] Az aránytalan előny körében maradéktalanul osztotta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogi indokolását a feltűnő értékaránytalansággal azonosuló értékarány viszony vizsgálata körében. Az ingatlanforgalmi szakértői vélemény alapján 26.200.000 forint ingatlanforgalmi érték, továbbá azon tény figyelembevételével, hogy az indítványozók több mint 56 millió forint kölcsöntől szabadultak közel 38 millió forint kölcsön elengedésével, nem minősül aránytalan előnynek.
- [9] Ami a visszavásárlási jogban való bizakodást és ígéretet illeti, a felek ezt nem zárták ki a szerződésben, az indítványozók ezt bármikor eszközölhatték volna, de nem éltek a visszavásárlási jogukkal. Ily módon ennek körülményeit vizsgálni ezen okból szükségtelen volt az elsőfokú eljárásban.
- [10] A tévedés mint megtámadási jogcím körében rámutatott a másodfokú bíróság arra, hogy a felek által nem volt vitatott, hogy az adásvételi szerződésben nem rögzítették a visszavétel lehetőségét, mert annak feltételeiben nem tudtak megállapodni. Azzal, hogy később az indítványozók nem éltek a visszavásárlási jogukkal, nem teremtdött olyan helyzet, amely okán a tévedés felmerülhetett volna, hiszen nem voltak tévedésben attól, hogy a szerződésben nem kötötték ki ezt a jogot. Azt pedig, hogy ezt a későbbiekben nem érvényesítették, ez ugyancsak az indítványozók saját maguk elhatározott magatartása volt. Ily módon a tévedés jogcímén történő szerződésmegtámadás is alaptalan.
- [11] 1.2. Az indítványozók ezt követően alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mert az véleményük szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, T) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [12] Az indítványozók az ingatlanadásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását elsődlegesen uzsorás szerződés, másodlagosan tévedés jogcímére alapítva kérték. Sérelmezték, hogy az adásvételi szerződés megkötésének körülményei alapján a törvényszéknek a szerződés érvénytelenségét meg kellett volna állapítania, azonban azt a Ptk. *contra legem* értelmezésével elutasította. A bíróság a törvényt annak szövegével, a jogtudomány álláspontjával és a jogalkotó szándékával ellentétesen alkalmazta. Az indítványozók szerint a másodfokú bíróság a feltűnően aránytalan előny fogalmát megszorítóan értelmezte, méghozzá a „fokozott érdekelttség” fogalmára hivatkozva, ami bírói jogalkotás terméke, azt a Ptk. az uzsorás szerződésre vonatkozóan nem ismeri. A törvényszék szigorúan értelmezte a sérelmet szenvedő fél hátrányos helyzetének a vizsgálatát is, mivel az ítélet szerint az indítványozók önhibájukból kerültek hátrányos helyzetben, így nem hivatkozhatnak uzsorás szerződésre mint érvénytelenségi okra. A Ptk. azonban a sérelmet szenvedő féltől nem kívánja meg az önhiba hiányát, ami az ő esetükben a devizahitel-szerződés megkötése volt. Polgárok százezrei kötöttek ilyen szerződéseket, és az állam többféle formában is nyilvánvalóvá tette, hogy a devizahitel-károsultak helyzete méltányosan ítélandó meg. Az uzsorás szerződés negyedik feltétele, a hátrányos helyzet kihasználása kapcsán a bíróságnak szintén kerülnie kellett volna a szűkítő értelmezést, mivel a jogtudomány álláspontja szerint a kihasználás megítélésekor nem követelhető meg, hogy az célzatos, tudatos és kifejezett legyen. Mindezek alapján a törvényszék döntése egy olyan jogértelmezésen alapul, amely az uzsorás szerződés négy törvényi feltételéből hármát kizárólag a bírói joggyakorlatra alapított.
- [13] Az indítványozók szerint továbbá a tévedés mint megtámadási jogcím kapcsán a másodfokú bíróság ítélete teljesen téves félreértelmezésen alapul, mivel nem vizsgálta, hogy tévedésük pontosan miben állt.
- [14] Az ítélet indokolása nem felel meg a tisztességes bírósági eljárás követelményének, mivel a fellebbezésben felsorolt érveket nem merítette ki, és nem tisztázta, hogy miért a kifogásolt módon értelmezte és alkalmazta a vonatkozó jogszabályokat. A törvényszék önkényesen járt el akkor, amikor a Ptk. rendelkezéseit nem vette figyelembe, és azt egy devizahitel-károsult család terhére megszorítóan értelmezte.
- [15] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Győri Törvényszék 1.Pf.20.609/2018/7. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosultak és érintettek nyújtották be jogorvoslati joguk kimerítését követően.

- [17] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésre jutott.
- [18] Az Abtv. 27. § a) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozók a bírói döntés alaptörvény-ellenességét – többek között – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével és T) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban állították. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Mivel jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével és T) cikk (1) bekezdésével összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének a megállapítása alkotmányjogi panasz keretében nem indítványozható. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek az Alaptörvényben biztosított jogoknak, a felhívott alaptörvényi rendelkezések címzettje nem az indítványozó, nem biztosítanak számára jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani {3088/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [31]; 3065/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [18]}. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye.
- [19] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [20] Az Alkotmánybíróság az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozók panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, a törvényszék ítéletében számot adott az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következnek a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy önmagában az a körülmény, hogy az indítványozók nem értenek egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [23] Mindezek alapján az indítványozók által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.

[24] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1172/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3042/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 86. § (3) bekezdés *b*) pontja és a 6/2014. (IV. 30.) OBH utasítás alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Szolnoki Törvényszék 4.Mpkf.20.929/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Dr. Ravasz László (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján kérte a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 86. § (3) bekezdés *b*) pontja és a bíróságok perbeli képviseléről azóló szabályzatról szóló 6/2014. (IV. 30.) OBH utasítás (a továbbiakban: OBH utasítás) egésze, míg az Abtv. 27. §-a alapján a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.63/2015/8. számú végzése, valamint a Szolnoki Törvényszék 4.Mpkf.20.929/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott, mivel álláspontja szerint annak részelemeit (a bírósághoz fordulás és a pártatlan bírósághoz való jogát) sértette az OBH utasítás, illetve a támadott bírósági végzések.
- [3] Az indítványozót a Kúria mellett működő másodfokú szolgálati bíróság döntése nyomán a bírói tisztségből felmentették. Az Alkotmánybíróság 21/2014. (VII. 15.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh.) megsemmisítette a szolgálati bíróság határozatát, így ennek folyományaként az indítványozót a köztársasági elnök bírónak nevezte ki. Az Abh.-ban foglaltakra tekintettel az indítványozó kártérítésre és sérelemdíjra tartott igényt, erre irányuló kérelmét azonban a Szegedi Törvényszék elnöke arra hivatkozva utasította el, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 349. § (1) bekezdése alapján nem illeti meg sem kártérítés, sem sérelemdíj. Az elnök levelében ugyanakkor arról is tájékoztatta az indítványozót, hogy igényét a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt érvényesítheti peres úton. Az indítványozó keresetének elbírálására a Szegedi Ítéltábla (a továbbiakban: ítéltábla) – elfogultság miatt – a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot (a továbbiakban: munkaügyi bíróság) jelölte ki. A munkaügyi bíróság a II–IV. rendű alperesek (a Kúria a II. rendű, az Országos Bírósági Hivatal a III. rendű és a Miskolci Törvényszék a IV. rendű alperes) vonatkozásában a keresetet – hatáskörének hiánya miatt – idézés kibocsátása nélkül elutasította.
- [4] A munkaügyi bíróság a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 146. § (1) bekezdésére hivatkozott, amely kimondja, hogy mindazokban a szolgálati jogvitákban, amelyek nem tartoznak a szolgálati bíróság hatáskörébe, a közigazgatási és munkaügyi bíróság jár el. E rendelkezés alapján a munkaügyi bíróságnak az I. rendű alperessel (Szegedi Törvényszék) mint munkáltatóval szemben érvényesített kártérítési igény elbírálására van, a II., III. és IV. rendű alperessel szemben érvényesített kereseti kérelem elbírálásra viszont nincs hatásköre, mivel utóbbi nem az indítványozó mint munkavállaló és a munkáltató közötti jogvita.
- [5] A munkaügyi bíróság azt is rögzítette, hogy kijelölésére elfogultság és nem hatásköri összeütközés okán került sor, továbbá rámutatott, hogy a II-IV. rendű alperesekkel szemben érvényesített kereseti kérelem tárgyában az indítványozó választása szerint jelölheti meg a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot. A bíróság – az indítványozó kérelme ellenére – nem tette át a kereseti kérelmet a szolgálati bírósághoz, tekintettel arra, hogy értelmezése szerint a Bjt. 101. §-a a fegyelmi vétséget megvalósító és egyben kárt okozó, vagy személyiségi jogot sértő bírói magatartás elbírálását utalja csak a szolgálati bíróság hatáskörébe. A bíróság szerint ezt

támasztja alá a Bjt. 134. §-a is, amely elkülöníti a fegyelmi vétséghez kapcsolódó és attól független igények elbírását, míg előbbit a szolgálati, addig utóbbit a rendes bíróságok hatáskörébe sorolja. A Bjt. 142. § (1) bekezdése szerint pedig a bíró a kártérítési, illetve a sérelemdíj megtérítése iránti igényét a munkáltatónál írásban érvényesíti. Ha a munkáltató a kártérítési felelősségét, illetve a sérelemdíj megfizetése iránti igényt elismeri, haladéktalanul intézkedik a kár megtérítése, illetve a sérelemdíj megfizetése iránt. A (2) bekezdés szerint pedig, ha a munkáltató a kártérítési felelősségét nem (vagy csak részben) ismerte el, a bíró az igényét bíróság előtt érvényesítheti. A munkaügyi bíróság szerint az indítványozó keresetének elbírálására a Bjt. 142. § (1) bekezdése és a 146. § (1) bekezdése volt alkalmazandó.

- [6] Az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben kifejtette, hogy az ítéletábla elsőfokú bíróságot kijelölő végzésében foglaltakat az elsőfokú bíróság nem vizsgálhatja felül, azaz nem állapíthatja meg hatáskörének hiányát. Az ítéletábla ugyanakkor nem jelölhet ki olyan bíróságot, amelynek nincs hatásköre a per tárgyalására. Álláspontja szerint a bírói szolgálati jogviszonyával összefüggésben keletkezett igényt érvényesített, így a Bjt. 145. § (1)–(2) bekezdései és 146. §-a szerint a szolgálati bíróságnak kellett volna tárgyalnia az ügyét. Úgy vélte, nem hatásköri kérdés, hogy ki tartozik kártérítési felelősséggel a II., III. és IV. rendű alperesek magatartásáért: ők maguk is, vagy csak az I. rendű alperes. Előadta végezetül, hogy a munkaügyi bíróság nem utasíthatta volna el a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül a II–IV. rendű alperesek vonatkozásában, mivel megjelölte azon adatokat, amelyek alapján a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság megállapítható lett volna.
- [7] Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a munkaügyi bíróság végzését helybenhagyta. A törvényszék kifejtette, hogy az ítéletábla kizárás folytán jelölte ki a munkaügyi bíróságot a per tárgyalására, így nem volt annak akadálya, hogy az így kijelölt bíróság vizsgálja hatáskörét, és ennek során megállapítsa annak hiányát a II–IV. rendű alperesek vonatkozásában. Az ítéletábla elsőfokú bíróságot kijelölő döntése, amely szerint az I. rendű alperessel szembeni igény érvényesítésére a munkaügyi bíróság hatáskörrel rendelkezik, nem jelenti azt, és nem is következik belőle, hogy a II–IV. rendű alperessel szembeni igényérvényesítés kapcsán is a kijelölt bíróság bír hatáskörrel. Mindezek alapján a törvényszék álláspontja szerint a hatásköri vizsgálat nem jelenti azt, hogy az elsőfokú bíróság felülbírálta volna a kijelölő végzést.
- [8] A törvényszék áttekintette a Bjt. vonatkozó rendelkezéseit, és megállapította, hogy az indítványozónak az I. rendű alperessel szemben érvényesített kártérítési igénye a munkaügyi bíróság hatáskörébe tartozik, de ebben a szolgálati jogvitában is csak a munkáltatójával szembeni kereset elbírálására volt hatásköre a bíróságnak, ami egyúttal azt jelenti, hogy a II–IV. rendű alperesekkel szembeni kereset elbírálására nem volt hatásköre, lévén azok nem voltak az indítványozó munkáltatói.
- [9] Az áttétel lehetőségét is megvizsgálta a törvényszék és e körben megállapította, hogy a fellebbezésben írtakkal ellentétben – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 129. § (1) bekezdése alapján – a II–IV. rendű alperesekkel szembeni keresetet nem lehetett volna áttenni a Szolnoki Törvényszékhez, mert az érintett alperesek egyikével szemben sem volt megállapítható az illetékessége.
- [10] A végzés indokolása azt is rögzíti, hogy a II–IV. rendű alperesek székhelye alapján mindhárom vonatkozásban más bíróság lett volna illetékes. Az indítványozó választásának hiányában a törvényszék szerint az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a Pp. 130. § (1) bekezdés *b)* pontjában foglaltakat.
- [11] Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panaszával az Alkotmánybírósághoz.
- [12] Egyrészt – az Abtv. 27. §-a alapján – kérte annak megállapítását, hogy a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.63/2015/8. számú végzése, valamint a Szolnoki Törvényszék 4.Mpkf.20.929/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenes. Álláspontja szerint nem állapíthaták volna meg a hatáskör hiányát, mivel ezzel lényegében jogellenesen felülbírálták az ítéletábla kijelölő végzését. Az indítványozó úgy véli, hogy a bíróságok ezzel megsértették mind a Pp. 45. §-át, mind a Bjt. 145–146. §-ait. Ráadásul a II–IV. rendű alperesek vonatkozásában a bíróságok hatásköri problémaként kezelték a kártérítési felelősség kérdését, holott e tekintetben – az állandó bírói gyakorlat szerint – csak érdemi döntést hozhattak volna. Mindezek együttesen sértették a tisztességes bírósági eljáráshoz, illetve a bírósághoz forduláshoz való jogát.
- [13] Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a másodfokon eljáró törvényszék nem értesítette arról, hogy milyen összetételű tanácsban fogja elbírálni a fellebbezését. Úgy vélte, hogy ezzel sérült a törvényes bíróhoz és a pártatlan ítélkezéshez való joga, mivel értesítés hiányában el van zárva attól, hogy kizárási kérelmet terjesszen elő az eljáró bírókkal összefüggésben.
- [14] Végezetül az indítványozó úgy vélte, hogy, az a körülmény, hogy a bírák munkaügyi pereiben a bíróságokat az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) Jogi Képviselési Osztálya képviseli, alapvető alkotmányos-

- sági és pártatlansági problémákat vet fel. Az indítványozó szerint sérti a pártatlan ítélkezéshez való jogot, hogy az OBH és elnöke perbeli képviselőként „quasi elvárást tud megfogalmazni” az eljáró bíróval szemben a döntéshozatal során. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott arra, hogy az OBH Jogi Képviseleti Osztálya rendszeresen készít jelentést a bíróságokat érintő perekben eljáró bírók tevékenységéről, perbeli magatartásáról az OBH elnöke számára. Az indítványozó szerint az OBH Jogi Képviseleti Osztálya által jelzett perbeli vélt vagy valós bírói jogsértések miatt az OBH elnöke bármikor utasíthatja az érintett bíró szolgálati felettesét, hogy indítson ezen bíró ellen fegyelmi vagy alkalmatlansági eljárást. Az indítványozó úgy vélte, az OBH elnöke kontroll nélkül képes szankcionálni, ha az adott ügyben eljáró bíró nem az elvártak szerinti döntést hoz, de ugyanígy – tekintettel az OBH elnökének a bírák előmenetelére gyakorolt befolyására – jutalmazhatja is az elvárásoknak megfelelően ítélkező bírókat. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában rendszerszintű alaptörvény-sértésként, és nem eseti, egyedi jellegű problémaként értékelte az OBH Jogi Képviseleti Osztálya bírák munkaügyi pereiben tanúsított perképviselését. Ezért kérte megállapítani a Bszi. 86. § (3) bekezdés b) pontja és az OBH utasítás egésze alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [15] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (2) bekezdése, valamint az Ügyrend 36. § (3)–(4) bekezdése alapján megkereste a jogalkotásért felelős minisztert és az OBH elnökét, kérve, hogy fejtsek ki álláspontjukat az indítvánnyal kapcsolatban. Mindketten eleget tettek az Alkotmánybíróság végzésében foglaltaknak. Az Alkotmánybíróság a miniszter és az OBH elnök véleményében foglaltakat az indítvány elbírálásakor figyelembe vette.
- [16] Az indítványozó az igazságügyi miniszter véleményére reagálva kiegészítette az indítványát, kifejtve, hogy miért nem ért egyet az abban foglaltakkal, álláspontját absztrakt jogesetekkel támasztotta alá.
- [17] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a szerinti indítványok megfelelnek-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [18] Az indítványozó a Szolnoki Törvényszék 4.Mpkf.20.929/2015/3. számú végzését 2015. november 18-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2016. január 11-én az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó alaptörvényi és törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntést és az alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabályi rendelkezéseket, továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő azok megsemmisítésére, megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét is.
- [19] Az indítványozó az OBH utasítás egésze alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte, ezt az Abtv. szövege nem zárja ki, ugyanakkor az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint akkor terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, ha a megjelölt jogszabályi rendelkezés alkalmazásra került, és annak révén következett be az alaptörvény-ellenesség. A tárgyi ügyben megállapítható, hogy az OBH utasítás egésze nem került alkalmazásra, így az alkotmányjogi panasz e tekintetben nem tekinthető határozottnak (lásd: 3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [10]–[11]).
- [20] A Bszi. 86. § (3) bekezdés b) pontja tekintetében pedig az indítvány nem tartalmaz részletes indokolást arra nézve, hogy az miért és mennyiben sérti az Alaptörvény felhívott rendelkezését, holott az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint ez feltétele a határozott kérelemnek.
- [21] Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványnak az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszt tartalmazó része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdéséből fakadó követelményeknek, így a kérelem nem tekinthető határozottnak.
- [22] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifogásolta azt is, hogy a Szolnoki Törvényszék nem értesítette arról, milyen összetételű tanácsban bírálja el fellebbezését. Az indítványozó álláspontja szerint az értesítés mellőzésével sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga, mert nem volt lehetsége jogszerű kizárási kérelem előterjesztésére az eljáró bírókkal szemben.
- [23] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy egyrészt a Bszi. 8. § (1) bekezdése szerint törvényes bírójától senki sem vonható el. Ezt biztosítja az ügyelosztási rend, amely megjelöli az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bírót. A 9. § szerint az ügyelosztási rendet a bíróság elnöke határozza meg, legkésőbb a tárgyévet megelőző év

december 10. napjáig. Az ügyelosztási rend a tárgyévben szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható. A 11. § szerint pedig az ügyelosztási rendet és annak módosítását, kiegészítését az érintettekkel haladéktalanul ismertetni kell, és a bíróságon, a felek által is hozzáférhető helyen ki kell függeszteni, továbbá a bíróságok központi internetes honlapján, valamint – ha a bíróság azzal rendelkezik – az érintett bíróság honlapján közzé kell tenni.

- [24] Másrészt a végzés meghozatalakor hatályos – és így a perben alkalmazott – Pp. 16. § (2) bekezdése alapján a bíró köteles volt a vele szemben fennálló kizárási okot haladéktalanul bejelenteni a bíróság elnökének, a bejelentés elmulasztásáért vagy késedelmes teljesítéséért fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozott. Ebben az esetben a bejelentésének elintézéséig a perben nem járhatott el.
- [25] Ha a kizárási okot a bíró nem maga jelentette be, akkor – amennyiben nem járult hozzá a kizáráshoz – abszolút kizárási ok fennállása esetén a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhatott, de az ügydöntő határozat meghozatalában nem vehetett részt, relatív kizárási ok esetén azonban még az ügydöntő határozat meghozatalában való részvétele sem volt korlátozott. Ha viszont önmagával szemben tett bejelentést, a bejelentés elintézéséig az általános szabályok szerint – akár abszolút, akár relatív okra hivatkozik – egyáltalán nem járhatott el.
- [26] Az indítványozó által kifogásolt lehetőség a perek észszerű időn belül való befejezését hivatott elősegíteni. Ebben az esetben is csupán azokról a kizárási indítványokról van szó, amelyeket nem a bíró terjesztett elő, hanem más, arra jogosult személy, és az érintett bíró nem járult hozzá a mellőzéséhez, azaz – akár a bejelentés alapjának hiánya, akár más ok miatt – nem tekintette magát elfogultnak. Ilyenkor külső vizsgálatra van szükség, amelyben vizsgálni kell mind a felhozott ok valóságát, mind pedig azt, hogy a bíróra ezen ok milyen hatással lehet. A vizsgálat eredményeként kerülhet sor a bíró kizáráására vagy annak megtagadására. Az pedig, hogy a kizárást kimondó döntést esetlegesen az ügydöntő határozat meghozatalát követően hozzák meg, nem jelenti, hogy ne lett volna kihatással a már lezárt ügyre. A Pp. 270. § (2)–(3) bekezdése alapján a fél kérhette a Pp. 130. § (1) bekezdés *a)–h)* pontjai alapján a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés felülvizsgálatát. A Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatolt felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül, kivéve, ha a pert hivatalból megszüntette, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizárási ok áll fenn. Ha tehát az ügydöntő határozat meghozatala után a kizárási indítvány elbírálása során megállapítást nyer a bíró elfogultsága, akkor ez elegendő alap volt a határozat hatályon kívül helyezéséhez.
- [27] Mind az ügyelosztási rend és annak megismerhetősége, mind a bírók eljárásból való kizárási tárgyköre törvényileg részletesen szabályozott volt a támadott határozat meghozatalakor, így a tárgyi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.
- [28] 4. Az indítványozó a támadott bírósági végzéseket azért sérelmezte, mivel álláspontja szerint a bíróságok helytelenül értelmezték a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, érdemi kérdéseket hatásköri problémaként kezeltek, és ezzel megsértették a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [29] Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyeni – vélt vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [30] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza továbbá, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [31] Annak elbírálása, hogy az eljáró bíróságok helyesen alkalmazták-e a hatáskör megállapítására vonatkozó eljárási szabályokat, olyan szakjogi kérdés, amelynek elbírálása a rendes bíróságok, és nem az Alkotmánybíróság feladata.

- [32] Ennek kapcsán fontos hangsúlyozni, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság ebből fakadóan nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [33] Az indítványozó a fentiekben kifejtettek szerint, a támadott bírói döntésekkel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [34] 5. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, 27. és 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/54/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3043/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.38.050/2017/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (dr. Ihász Lajos ügyvéd) útján a Kúria Pfv.IV.38.050/2017/8. számú ítéletével szemben a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Pfv.IV.38.050/2017/8. számú ítélete sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseiben elismert tulajdonvédelmi garanciákat. Az indítványozó ilyen alaptörvényi hivatkozás mentén kezdeményezi a kifogásolt bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó kisajátítási ügyben az indítványozó felperesként szerepel. Az eljáró bíróságok által megállapított tényállás rövid lényege szerint a felperes kizárólagos tulajdonában állt a per tárgyát képező szántó művelési ágú ingatlan. A Magyar Állam nevében eljáró alperes a szóban forgó ingatlan egy részére kisajátítási kérelmet terjesztett elő „közlekedési infrastruktúra-fejlesztés” miatt. A kisajátítást elrendelő jogerős határozattal szemben az indítványozó nyújtott be bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet, amelyben a határozat megváltoztatását és a kártalanítás összegének felemelését kérte. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a kártalanítás összegének a tényleges, forgalmi értéket kell tükröznie, amelyet a szakértő elsősorban a forgalmi adatok állapít meg (erről lásd: Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.246/38/II. számú ítéletének 2–5. oldalait).
- [4] Az indítványozó a jogerős bírósági döntést felülvizsgálati kérelemmel támadta, amelyben a kártalanítás összegét vitatta. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem találta megalapozottnak, és az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. Ítéleti indokolásában a Kúria arra mutatott rá, hogy kisajátítás esetén az értékgarancia elve érvényesül, amelyhez az ingatlan forgalmi értékét szükséges alapul venni. A Kúria felülvizsgálata szerint a perbeli szakvélemény felhasználása jogszerű volt, és az elsőfokú bíróság megalapozottan támaszkodott erre a szakvéleményre (erről lásd: Kúria Pfv.IV.38.050/2017/8. számú ítéletének 5–8. oldalait).
- [5] Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt tulajdonvédelmi garancia megsértésére hivatkozott. Indítványának indokául előadja, hogy az eljáró bíróságok megsértették a kártalanítás „teljességének” elvét, amikor arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a kártalanítás összegének az értékgarancia követelményével kell összhangban állnia. Az indítványozói álláspont szerint ugyanis a forgalmi érték megtérítésén túl a kártalanítás összegének alkalmasnak kell lennie arra is, hogy a tulajdonos a kisajátított ingatlana helyett azonos vagy hasonló jellemzőkkel, így terület-nagysággal és földminőséggel rendelkező ingatlant vásárolhasson. Érvéle szerint azt, aki ellen a kisajátítást elrendelték, olyan helyzetbe kell hozni, mintha a kára be sem következett volna. Az indítványozó ennek megfelelően a bíróság által megítélt kártalanítás összegét vitatta.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi

- jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [8] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt tulajdonvédelmi garancia megsértésére lényegét tekintve azért hivatkozik, mert vitatja a bíróság által megítélt kártalanítás összegét. Az Alkotmánybíróság az előbbieken felidézett következetes álláspontja értelmében ugyanakkor az ítélező bíróság bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje és ezzel együtt jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az eljáró bíróság által elfogadott jogértelmezés és a bizonyítékok mérlegelésének ilyen felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelmezett jogot nem sért {lásd például: 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azonban pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett az Alkotmánybíróság megítélése szerint a panasz valójában a bírói döntésben megítélt kártalanítási összeg ismételt felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság e körben jegyzi meg, hogy töretlen gyakorlata értelmében a kisajátítás esetén járó kártalanítás mindig az értékgarancia elvét kell hogy kövesse {legutóbb megerősítette: 3255/2018. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [21]}. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján úgy ítéli meg, hogy az alkotmányjogi panaszban előadott kifogás nem vet fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmánybíróság emellett az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdéseket a jelen ügyben nem értékelte olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem, amely érdemi alkotmánybírói eljárásra okot adhatna {elsőként lásd: 3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], legutóbb megerősítette: 3186/2018. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [10] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírószáma: IV/589/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3044/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.139/2018/11. számú ítélete és a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény melléklete 1.1. pont 5. mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján (dr. Tóásó Bálint ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján Kúria Kfv.V.35.139/2018/11. számú ítélete, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) melléklete 1.1. pont 5. mondata alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
 - [3] 1.1. Az indítványozó (az alapügy felperese) munkaerő-kölcsönzéssel, munkaerő-közvetítéssel és ezekhez kapcsolódó egyéb tevékenységgel országos szinten foglalkozó cég. Működési modellje szerint regionális szinten központosítva, régióként kialakított irányítási helyként funkcionáló kölcsönzési irodáin keresztül irányítja a kölcsönzött munkavállalóit, akik a kölcsönvevő igényei szerinti munkavégzési helyen végzik munkájukat.
 - [4] Egy helyi iparűzési adó (hipa) adónemben végzett ellenőrzés eredményeként Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzati Jegyzője mint elsőfokú hatóság adókülönbözet, adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte az indítványozót. A fellebbezésére eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal másodfokú hatóságként az elsőfokú döntést helybenhagyta. Indokolása szerint az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy az indítványozó cég munkaerő-kölcsönzés keretében bizonyos Miskolcon kikölcsönzött foglalkoztatottak után felmerült személyi jellegű ráfordításokat Abod településen vette figyelembe arra hivatkozással, hogy az egyes projektek irányítása e településről történt, ahol nincsen bevezetve hipa. Ezzel szemben a munkaerő-kölcsönzés keretében Miskolcon foglalkoztatottak után felmerült személyi jellegű ráfordítást szintén ugyanitt kell figyelembe venni a Htv. melléklet 1.1. pontjának első mondata alapján, figyelemmel arra, hogy felperesnek Miskolc területén a Htv. szerinti telephelye van, és a kölcsönzött munkavállalók ténylegesen e városban végeztek munkát.
 - [5] A felperes indítványozó keresetében az adóhatározatok megváltoztatását kérte arra tekintettel, hogy az abodi kölcsönzési irodából irányított, de Miskolc területén munkát végző, oda kölcsönzött munkavállalók, mint „változó munkahelyen munkát végzők” utáni személyi jellegű ráfordítás az abodi irodához mint irányítás helyéhez – nem a munkavégzés helyéhez, Miskolchoz – allokálódnak, ezért nem veendő figyelembe a miskolci hipakötelezettség számításakor. Álláspontja szerint a vizsgált esetben ugyanis a Htv. melléklet 1.1. pontjának nem az első, hanem az ötödik mondata alkalmazandó, amely szerint „a településen kívül változó munkahelyen foglalkoztatott személyek esetében a ráfordítást annál a településnél kell figyelembe venni, ahol ezen személyek tényleges irányítása történik”.
 - [6] Az első fokon eljáró Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.27.100/2017/26. számú jogerős ítéletével a keresetet elutasította. A bíróság értelmezve a Htv. melléklet 1.1. pontját, azt állapította meg, hogy annak ötödik mondata a tárgyi ügyben nem alkalmazható. Jelen esetben ugyanis nem állapítható meg, hogy településen kívül, változó munkahelyen foglalkoztatott személyekről lenne szó. Az irányítás helye csak azon foglalkoztatottak esetében releváns, akik Miskolc és Abod településen kívül is voltak foglalkoztatva. A munkaerő-

kölcsönzés és munkaerő-közvetítés – az elsőfokú ítélet indokolása szerint – jelen esetben nem különíthető el, ezért e munkavállalók Miskolchoz, mint telephelyhez tartozó munkavállalóknak minősülnek.

- [7] Ezt követően az indítványozó a jogerős ítélet jogszabálysértő voltára hivatkozva felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A kérelem szerint a bíróság tévesen értelmezte a Htv. mellékletének vonatkozó rendelkezéseit, indokolása több szempontból megalapozatlan és hiányos volt.
- [8] A Kúria Kfv.V.35.139/2018/11. számú – jelen panasz által támadott – ítélete az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta, tekintettel arra, hogy megítélése szerint az elsőfokú bíróság a felperes keresetét teljeskörűen elbírálta, rendelkezését részletesen megindokolta, megfelelő jogértelmezéssel és jogalkalmazással meghozott döntése jogszerű volt.
- [9] A Kúria egyetértett az elsőfokú bírósággal egyebek mellett abban is, hogy a Htv. melléklet 1.1. pontjának ötödik mondatát a hatóságnak alkalmaznia nem kellett, mert teljesült a felperes vonatkozásában azon feltétel, hogy Miskolc településen telephellyel rendelkezik, így településen kívüli, változó munkahelyen való foglalkoztatás az érintett személyeknél nem valósult meg. A „településen kívül változó munkahelyen foglalkoztatott személyek” törvényi tényállás teljesítettségének hiányában az ötödik mondat nem volt alkalmazható, az adóalapot a hatóság az első mondatban foglalt módszerrel helyesen osztotta meg. A Kúria szerint az elsőfokú bíróság jogértelmezése megegyezik a jogalkotói akarattal, döntése részletesen kifejtett és megindokolt. Abból következően, hogy a Htv. melléklet 1.1. pont ötödik mondatát az alperes jogszerűen nem alkalmazta, a felperes részéről e mondatban foglaltakhoz kapcsolódóan benyújtott bizonyítékokat az elsőfokú bíróságnak értékelnie sem kellett. A Kúria szerint továbbá a felperesnek ténykérdésben nem volt előterjesztett keresete, így a tények bizonyítására vonatkozóan az elsőfokú bíróságnak nem volt tájékoztatási kötelezettsége.
- [10] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – tartalmilag az alapeljárásban is kifejtett érveit megismételve – előadta a bírói jogértelmezéssel ellentétes álláspontját, illetve a bíróság tájékoztatási kötelezettsége, a bizonyítás és az indokolás hiányosságaira vonatkozó vélt sérelmeit.
- [11] Az indítványozó szerint a bírói döntések megsértették az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét, a XIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tulajdonhoz való jogát, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogát.
- [12] 2. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [13] 2.1. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett, és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett indítványozó terjesztette elő a jogorvoslati joga kimerítését követően. Az indítvány részben határozott kérelmet tartalmaz, amelyben az indítványozó megjelöli a megsemmisíteni kért bírói döntést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit és indítványához – az alábbi kivételtől eltekintve – indokolást fűzött.
- [14] A Htv. 1.1. pont 5. mondata alaptörvény-ellenességét az indítványozó másodlagosan vetette fel, amennyiben „a fenti döntések megsemmisítésével az alaptörvény-ellenes helyzet nem szüntethető meg”. Ugyanakkor a továbbiakban az indítványozó semmilyen indokolást nem fűzött ahhoz, hogy milyen okból tartja a megjelölt jogszabályi rendelkezést Alaptörvénybe ütközőnek, illetve az Alaptörvénynek mely rendelkezését sértheti. Mindezek hiányában az Abtv. 26. (1) bekezdése alapján előterjesztett indítványrész nem tekinthető határozott kérelmet tartalmazó panaszelemnek.
- [15] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [16] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [17] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányosságig szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott

bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}.

- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az érveit az alapeljárásban is előadta, azokat mindkét eljáró bírói fórumnak volt alkalma mérlegelni. A kúriai ítélet vizsgálatát tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tények és bizonyítékok értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság.
- [19] Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy pusztán azon okból, hogy a bíróság az indítványozó érvelésétől eltérő álláspontra helyezkedett, nem helytálló az indítványozó azon kifogása, hogy a bíróság nem indokolta kellőképpen a döntését.
- [20] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint tehát az indítvány nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróság jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott ítélet foglalt döntést, annak rá nézve hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [21] Összefoglalva tehát, az indítvány nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [22] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1009/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3045/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.21.495/2016/3. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.22.090/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyben kérte a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.21.495/2016/3. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.22.090/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [3] 3. Az indítványozó (az alapügy felperese) a használatában álló ingatlanon repcét termelt a 2012–2013-as gazdasági évben. Az ingatlanokon az alperes vadászatra jogosult. A vegetációs időszakban a repcében a vadak rá-gással, taposással kárt okoztak. Az indítványozó keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest vadkár címén 7.058.105 forint és járulékai, valamint a jegyzői eljárásban felmerült szakértői költség megfizetésére. Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest az indítványozó részére 6.097.663 forint és késedelmi kamatai, valamint 200.500 forint jegyzői eljárásban felmerült költség és perköltség megfizetésére: a keresetet ezt meghaladóan elutasította. Mindkét fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperest terhelő marasztalás összegét 3.762.323 forintra és járulékaira leszállította, az elsőfokú bíróságtól eltérően rendelkezett az elsőfokú perköltségről és a kereseti illetékről, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését, elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) és (3) bekezdésének megfelelő mérlegelésével jutott az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontra az összecszerűség tekintetében, a másodfokú bíróság a perben kirendelt szakértő aggálytalan szakvéleménye alapján helyesen határozta meg a termésveszteség nagyságát és a szakértő által megfelelően megindokolt átlagár alapján a vadkár összecszerűségét. Erre tekintettel a Pp. 206. §-ának megsértése nem volt megállapítható, felülmérlegelésnek nem volt helye, mert a felülvizsgálattal támadott határozat nem volt iratellenes és nem alapult a bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésén.
- [4] 4. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.21.495/2016/3. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.22.090/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mert álláspontja szerint azok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében, a C) cikk (1) bekezdésében, a XV. cikk (2) bekezdésében, a XXIV. cikk (1) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben, a 26. cikk (1) bekezdésében, valamint a 28. cikkében foglaltakat. Indokolása szerint a jogerős ítélet az ítéleti bizonyosság fogalma mögé bújva mentesítette magát a tényállás teljes körű feltárásának kötelezettsége, a per eldöntéséhez szükséges tények feltárásának szükségességét alól, egybemosva a szakértői bizonyítás eredményét a magánszakértői vélemény által megállapítottakkal. Az eljáró bíróságok emellett nem tettek eleget indokolási

kötelezettségüknek sem. A megalapozottság követelményének az ítélet akkor tett volna eleget, ha a bíróságok bizonyítékokkal alátámasztott tényállását tartalmazza.

- [5] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [6] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [7] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [8] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia; ennek követelményeként az (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjai rendelkeznek az indokolási kötelezettségről és annak tartalmáról.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, a C) cikk (1) bekezdésére, a XV. cikk (2) bekezdésére, a XXIV. cikk (1) bekezdésére, a 26. cikk (1) bekezdésére és a 28. cikkére vonatkozóan az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem feltételeit, ugyanis nem tartalmaz értékelhető, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmétől elkülönülő, alkotmányjogilag értékelhető indokolást.
- [10] Mivel az indítvány az Alaptörvény fenti rendelkezéseire alapított részében az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pontjában foglaltaknak nem felel meg, ezek tekintetében az nem volt vizsgálható.
- [11] Az indítványozó által állított további alaptörvényi sérelmekre tekintettel – amelyek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében biztosított jogokra vonatkozóan tartalmaztak indokolást – az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt egyéb tartalmi feltételeit is megvizsgálta az Abtv. 56. § (2) bekezdésének megfelelően.
- [12] Az Abtv. 29. §-ában foglalt követelmények szerint az alkotmányjogi panasz csak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. Ezért az Alkotmánybíróság az egyes, indokolással ellátott alapjogi sérelmeikre való hivatkozásokat az említett befogadási feltételek fennállása szempontjából megvizsgálta.
- [13] Ennek során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt, a befogadás feltételül állított követelményeknek, mert az indítványozó valójában az ügyében eljáró bíróság tényállás-megállapítását és a bizonyítékok értékelését kifogásolta, illetve a bíróság jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [14] A tényállás megállapítása és a bizonyítékok értékelése kapcsán az Alkotmánybíróság következetesen, így jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető az általános hatáskörű bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Az Alkotmánybíróság feladata az igazságszolgáltatással összefüggésben az alkotmányossági jogviták eldöntése, mely során értelmezi az Alaptörvény rendelkezéseit, és ezen értelmezéssel veti össze azt, hogy a bíróság jogértelmezése megfelelt-e ennek, illetve az alkalmazott jogszabályi rendelkezés teret engedett-e az Alaptörvény szerinti értelmezésnek. Alkotmányjogi, nem pedig szakjogi kérdésekben dönt tehát, vagyis a konkrét ügy elbírálása a bíróság feladata. Ezzel áll összhangban az is, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíró, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {lásd pl. 7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]; 3343/2018. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [11]; 3110/2019. (V. 17.) AB végzés, Indokolás [40]–[42]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság ismételten hangsúlyozza, hogy az indítványozó által hivatkozott jogállamiság elvont elve, a tisztességes eljárás alapjoga, valamint a diszkrimináció tilalma nem teremthetnek alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíró” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság ebből következően ezt az indítványi elemet sem vonhatta érdemi vizsgálatának körébe.

- [17] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjaira tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pókol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/290/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3046/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.1112/2017/29. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 2.Bpkf.581/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következő volt: az indítványozó fogvatartott kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. június 8. napján a Szegedi Fegyház és Börtön parancsnokához. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül, korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2015. április 3-i dátummal, amelyet 2015. április 30. napján nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt kell benyújtani a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezés folytán került az ügy másodfokra, ahol az eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 2.Bpkf.581/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az indítványozó a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] Az indítványozó hangsúlyozta indokolásában az elsőfokú eljárás megállapítását, miszerint a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2016. december 31. napjáig nem szabadult, azóta is folyamatosan tölti szabadságvesztését, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg, azt az EJEB-hez előterjesztett kérelem nem váltja ki.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.1112/2017/29. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.581/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék, azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló véleménye szerint az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő ügyben, jelen esetben viszont érdemi vizsgálat nélkül

elutasították. Ennek folyományaként a korábbi kérelmezők és jelen panasz indítványozója a törvény előtt nem minősült egyenlőnek. Az ügyben a bíróság végzésével hátrányos helyzetbe hozta az indítványozót, azzal, hogy a kérelmét elutasította, holott az EJEB-hez is benyújtotta azt [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont], ami eddig elegendő volt a kártalanítási kérelem elbírálásához.

- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy az eljáró bíróság hibásan értelmezte a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) rendelkezéseit, amelynek a célja a megfelelő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni.
- [10] Álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyományaként az elítéltek Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEB-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [11] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEB-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [12] A szerinte okszerűtlen értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásául több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [13] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [14] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [17] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [18] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor

{3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [21] Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó tehát a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [22] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdéseire is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pókol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1226/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3047/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.38.115/2018/3., Kfv.IV.38.116/2018/6. és Kfv.IV.38.117/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Dr. Vázsonyi Miklós indítványozó (az indítványra okot adó ügyekben felperes) – kiegészített indítványában – önkormányzati ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított három perében született bírósági döntések alaptörvény-ellenességének vizsgálatát kezdeményezte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLl. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján.
- [2] Utalt arra, hogy mindhárom ügy azonos, így összevontan, egyetlen alkotmányjogi panaszban támadja őket. A három ügyben három ingatlan adásvételét illetően elővásárlási jog gyakorlásáról szóló, azonos nyilatkozatot tett; nyilatkozatait a helyi földbizottsághoz állásfoglalás kiadására nem továbbították. A bírósági felülvizsgálat tárgya mindhárom ügyben a földbizottság állásfoglalása ellen benyújtott kifogást elbíráló határozat volt.
- [3] Az alkotmányjogi panasz szerint
 - a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.654/2017/12. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 11.Kf.650.148/2018/9. számú ítélete, a Kúria Kfv.IV.38.115/2018/3. számú ítélete,
 - a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.679/2017/11. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 11.Kf.650.153/2018/9. számú ítélete, a Kúria Kfv.IV.38.116/2018/6. számú ítélete,
 - a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.655/2017/10. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 11.Kf.650.152/2018/9. számú ítélete, a Kúria Kfv.IV.38.117/2018/5. számú ítéletesérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését, vagyis a jogorvoslathoz való alapvető jogot, a tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jogot [XXIV. cikk (1) bekezdés], valamint a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot [XXVIII. cikk (1) bekezdés].
- [4] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság az ügyeket összevontan kezelje. Az Alkotmánybíróság tárgyi összefüggés miatt az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján az ügyeket egyesítette.
- [5] 1.1. Az indítványra okot adó, termőföld adásvételével kapcsolatban indult ügyekben alkalmazott, a mező- és erdőgazdálkodási földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) 24. §-a szerint a hatóság megkeresi a helyi földbizottságot, amely az adásvételi szerződés megkötését megtagadó vagy a jóváhagyást megadó állásfoglalást bocsáthat ki. A Földforgalmi tv.-nyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.) 103/A. § (1) és a Földforgalmi tv. 68. § (5) bekezdése szerint a bizottság állásfoglalásával szemben az eladó, a vevő, illetve a határidőben elfogadó nyilatkozatot tevő elővásárlásra jogosult kifogást terjeszthet elő a települési önkormányzat képviselő-testületénél. E hatáskörében a Fétv. 103/A. § (2) bekezdése szerint a képviselő-testület megváltoztatja a kifogással érintett állásfoglalást, ha annak kiadására a Földforgalmi tv. 23–25. §-a megsértésével került sor, egyébként a kifogást elutasítja.
- [6] Az indítványra okot adó ügyekben a bírói döntésekben megállapítottak szerint magánszemélyek adásvételi szerződést kötöttek termőföld tulajdonjogának megszerzésére. Mindhárom ügyben a szerződésnek a Kecskeméti Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalában történő kifüggesztésének tartama alatt az indítványozó elfogadó jognyilatkozatot tett, amelyben a Földforgalmi tv. 13. §-ára utalással kijelentette, hogy a föld használatát másnak nem engedi át, azt maga használja és ennek során eleget tesz a földhasznosítási kötelezettségének, továbbá vállalja, hogy a földet a tulajdonszerzés (vagy, ha a birtokba lépés később következik be, akkor annak) időpontjától számított 5 évig a (3) bekezdésben meghatározott esetek kivételével más célra nem hasznosítja;

ha a föld harmadik személy használatában van, akkor a fennálló földhasználati jogviszonyt nem hosszabbítja meg, továbbá nyilatkozott arról is, hogy a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tfv.) 21. § (3) bekezdésében és a 21. § (3a) bekezdés a) pontjában foglaltak kivételével a földet más célra nem hasznosítja.

- [7] A nyilatkozaton az indítványozó aláírása előtt szerepelt a tanúk aláírása és azonosító adatai. A nyilatkozattétel dátumát az okiraton nem tüntették fel. A jegyző mindhárom ügyben az elővásárlási jognyilatkozatot és az adásvételi szerződést megküldte a Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: mezőgazdasági igazgatási szerv) részére, amely megállapította, hogy az indítványozó elővásárlási jognyilatkozata nem felel meg a Földforgalmi tv.-ben írt feltételeknek, mert a Földforgalmi tv. 13. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozatot az indítványozó kibővítette a Tfv. rendelkezéseire történő utalással és mivel a Földforgalmi tv. 13. § (3) bekezdése meghatározza, hogy az (1) bekezdés alkalmazásában mely tevékenységek nem minősülnek más célú hasznosításnak, a Tfv. megjelölt rendelkezései nem tartoznak ezen kivételek alá.
- [8] A mezőgazdasági igazgatási szerv észlelése szerint ezen túlmenően az elfogadó jognyilatkozat egyik esetben sem tartalmazza a keltezés pontos idejét; a nyilatkozat keltezésének ismeretében állapítható csak meg utólag, hogy a teljes bizonyító erejű magánokirat tanúi az adott időpontban tanúzási képességgel rendelkeztek-e vagy sem. Az okirat a nyilatkozatok megtételének sorrendjét illetően sem felel meg a teljes bizonyító erejű magánokirat formai követelményeinek, mivel a tanúk aláírása megelőzi a nyilatkozattevő aláírását.
- [9] Ezen hiányosságok alapján a mezőgazdasági igazgatási szerv a Földforgalmi tv. 21. § (9) bekezdése alapján úgy tekintette, hogy az indítványozó elővásárlási jogát egyik esetben sem gyakorolta, ezért csak a szerződés szerinti vevők tekintetében kereste meg a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Megyei Igazgatóságát (a helyi földbizottság), amely állásfoglalásában mindhárom ügyben a szerződés szerinti vevők tulajdonszerzését támogatta.
- [10] Az indítványozó mindhárom állásfoglalással szemben kifogást terjesztett elő a képviselő-testülethez, amelyet az elutasított. Döntését azzal indokolta, hogy a Földforgalmi tv. 25. § (1) bekezdése szerint a helyi földbizottság a 24. § (2) bekezdése szerinti értékelést a jegyzékben szereplő elővásárlásra jogosultak, valamint a szerződés szerinti vevő vonatkozásában kell hogy elvégezze.
- [11] A határozatok felülvizsgálata iránt az indítványozó által előterjesztett keresetet az elsőfokú bíróság mindhárom ügyben ítéletével elutasította. Indokolásában kimondta, hogy amennyiben a mezőgazdasági igazgatási szerv eljárása során a Földforgalmi tv. 23. § (4) bekezdés szerinti akadályt észlel, jegyzék készítésének mellőzésével köteles a földbizottságot megkeresni az állásfoglalás beszerzése céljából. [E szabály értelmében a mezőgazdasági igazgatási szerv nem készít az elővásárlásra jogosultak rangsoráról szóló jegyzéket, ha megállapítja, hogy a hirdetményi úton közölt adásvételi szerződésre beérkezett valamennyi elfogadó jognyilatkozat hiányos vagy valótlan tartalmú, és ezáltal egyik sem felel meg a törvény a 23. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt feltételeknek.] A mezőgazdasági igazgatási szerv nem készített jegyzéket az indítványozóról, így a helyi földbizottság az indítványozó tulajdonszerzése vonatkozásában állásfoglalást nem tehetett. A bíróság hangsúlyozta, hogy a helyi földbizottság kizárólag a mezőgazdasági igazgatási szerv megkeresésében szereplő szerződéses vevő és az elővásárlásra jogosultak rangsoráról szóló jegyzékben szereplő személyek tulajdonszerzését véleményezheti, az állásfoglalásának körét nem terjesztheti ki a szerződésben, illetve a jegyzéken nem szereplő személyekre.
- [12] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét mindhárom ügyben helybenhagyta. A Kúria a törvényszék ítéletét mindhárom ügyben hatályában fenntartotta.
- [13] 1.2. Az alkotmányjogi panasz a felhívott alapvető jogok (tisztességes hatósági eljáráshoz, tisztességes bírósági tárgyaláshoz, jogorvoslathoz való jog) sérelmét a lényege szerint abban látja, hogy „a jogorvoslathoz fűződő alapjog hatékony érvényesüléséhez nem elegendő pusztán a jogorvoslati lehetőség tényére utalni (pl. egy később indítható eljárásbeli jogorvoslati lehetőségként), hanem ügydöntő fontosságú lehet a jogorvoslati lehetőség időzítése, és adott időpontbeli érvényesíthetősége. A jogorvoslati jog idődimenziótól való megfosztása történt a felperes ügyeiben. A rendes bíróságok csak egy később igénybe vehető jogorvoslati jog tényére utaltak, de elmulasztották felismerni, hogy a jogorvoslat érvényesítésének időszerúsége is ügydöntő lehet, mivel az eljárás egyéb sajátosságai következtében a felperes jogos érdekét sérti, hogy jogorvoslati lehetőséggel nem az eljárás aktuális szakaszában, hanem csak később élhet. Addig ugyanis bekövetkeztek olyan események, amik a felperes jogos érdekét sértik, hiszen a meg nem támadható határozatnak joghatásai voltak. Azért alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mert semmilyen jogterületen, és semmilyen körülmények között nem fosztható meg a jogorvoslati jog az időzítésére nyitva álló lehetőségek körültekintő meghatározásától. A jelen ügyben nem került megnyugtatóan tisztázásra, hogy miért nem sérti a felperes jogos érdekét, hogy jogorvoslati

lehetőségét csak ez eljárás későbbi szakaszában teheti meg. [...] A földügyi eljárás részleteinek ismeretében akkor lett volna helyes a rendes bíróságok érvelése, ha logikailag zárt láncban levezetik, hogy miért nem sérti a felperes érdekét az, ha illetéktelen és jogosulatlan személyek tulajdona kerül az ingatlan-nyilvántartásba, és ezek a személyek az ingatlanokat birtokba is veszik. Ilyen indokolás nem történt.”

- [14] Más megfogalmazásban ez azt jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz értelmében az okoz alaptörvény-ellenességet, hogy az indítványozó értelmezése szerint orvosolhatatlan joghátrány éri, ha a földbizottság a mezőgazdasági igazgatási szerv utóbb hibásnak bizonyuló eljárása (jegyzék készítésének elmaradása) következtében nem foglal nyomban állást a vitatott tartalmú, az elővásárlási jog gyakorlásáról szóló nyilatkozatát illetően, hanem erre csak később, a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát és az ez elleni bírói jogorvoslatot követően kerülhet sor, mert ez azzal a következménnyel járhat, hogy az adásvételi szerződést az eredeti felek között hagyja jóvá (vagy tagadja meg a jóváhagyását) a mezőgazdasági igazgatási szerv, az indítványozó szerint hiányos földbizottsági állásfoglalás alapján.
- [15] 1.3. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyekben az indítványokból megállapíthatóan a mezőgazdasági igazgatási szerv – az indítványozó által vitatott tartalmú földbizottsági állásfoglalás alapján – az adásvételi szerződéseket az eredeti felek között jóváhagyó határozatokat hozott. Az alkotmányjogi panasz tartalmazza, hogy az indítványozó a mezőgazdasági igazgatási szerv adásvételi szerződéseket jóváhagyó határozatai ellen a Földforgalmi tv. 30. § (5) szerinti jogorvoslati eljárásokat (közigazgatási pereket) is elindította, amelyekben másodfokon jogerősen megállapította a bíróság, hogy az indítványozó elővásárlási elfogadó nyilatkozatai érvényesek. A panasz szerint „ennek ellenére a földhivatali folyamat sajátossága miatt a szerződéses vevők már mind bejegyeztették tulajdonjogukat az ingatlan-nyilvántartásba, mivel a mezőgazdasági igazgatási szerv jogerőre nem emelkedett határozata az ahhoz csatolt jóváhagyott adásvételi szerződések birtokában ez megtehető a szerződéses vevők által”. Ez, a panasz szerint, az indítványozó nyilvánvaló érdekeit sérti, ugyanis jelen állás szerint illetéktelen és jogosulatlan személyek birtokába és tulajdonába kerültek az ingatlanok, és ezek az illetéktelen és jogosulatlan személyek az ingatlanokon olyan beavatkozásokat végezhetnek, amelyeket az indítványozó elnevez, az állagát rongálhatják, szennyezhetik. A panasz mindezeket túl tartalmazza azt is, hogy a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletei (11.Kf.650.018/2019/4., 11.Kf.650.015/2019/5., 11.Kf.650.016/2019/4.) hatására „a mezőgazdasági igazgatási szerv megismételt eljárásaiban már szerepelt az indítványozó a földbizottsági állásfoglalásokon, ám a földbizottság nem támogatta” az indítványozó tulajdonszerzését az újabb, most már az indítványozóra is kiterjedő állásfoglalásában. A panasz utal arra, hogy az indítványozó mindhárom ügyben ezt követően ismét közigazgatási pert indított a mezőgazdasági igazgatási szerv által hozott újabb határozatok ellen a földbizottsági állásfoglalások jogsértésére hivatkozva, a Földforgalmi tv. 30. § (5) bekezdése alapján. A panasz szerint ezek a perek folyamatban vannak az illetékes Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt.
- [16] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben befogadhatósági feltételeknek.
- [17] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [18] 2.1. Az Alkotmánybíróság a 17/2005. (VI. 5.) AB határozatban foglalkozott a Földforgalmi tv. egyes rendelkezéseivel. Határozatában megállapította, hogy a bizottság számára biztosított jogosultságok nem ellentétesek a Földforgalmi tv. szerinti speciális ingatlanok tekintetében korlátozott tulajdonhoz való joggal. Ugyanakkor a határozat rendelkező részének 2. pontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikke szerinti jogorvoslatihoz való jognak a Földforgalmi tv. szabályozása abban az esetben felel meg, ha egyrészt a bizottságok állásfoglalása a törvényben megkövetelt értékelést olyan részletességgel tartalmazza, hogy annak okszerűsége érdemben is elbírálnak a hatósági eljárásban, a hatósági döntés ténybeli megalapozottsága és jogszerűsége pedig nemcsak formai szempontból, hanem érdemben is felülbírálnak a bírósági felülvizsgálat során. Emellett pedig a helyi önkormányzat képviselő-testületének a földbizottság állásfoglalása ellen benyújtott kifogást elbíráló határozata mint közbenső érdemi döntés ellen bírói felülvizsgálat igénybe vehető.

- [19] Az indítványra okot adó ügyekben alkalmazott jogszabályok 2019. január 11-től részben megváltoztak. A földbizottsági állásfoglalás közvetlen vitatását lehetővé tevő kifogás jogintézménye megszűnt. A helyi földbizottság az állásfoglalását közvetlenül a megyei kormányhivatal részére küldi vissza, ahol a végleges és formális döntést is meghozzák. A mezőgazdasági igazgatási szerv a helyi földbizottság állásfoglalását az adásvételi szerződést, csereszerződést jóváhagyó vagy azt megtagadó határozata meghozatalakor mint ügyféli nyilatkozatot veszi figyelembe, és ennek megfelelő alkalmazásával dönt az abban foglaltak figyelembevételéről. A mezőgazdasági igazgatási szerv határozata ellen benyújtható jogorvoslat teljes körű felülvizsgálatot biztosít {3224/2019. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [57]; 3297/2019. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [25]–[29]}.
- [20] 2.2. Az Alkotmánybíróság emlékeztet állandósult gyakorlatára, amely szerint az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3117/2017. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [23]}. Az Alkotmánybíróság tehát a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a következetes felfogása értelmében nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és e körben megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], legutóbb megerősítette: 3130/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [21] 2.3. Az ügyben eljáró bíróságok mindhárom ügyben a földbizottság állásfoglalása ellen benyújtott kifogás nyomán hozott határozat törvényességét vizsgálták felül.
- [22] A bíróságok érvelésének lényeges tartalma szerint a mezőgazdasági igazgatási szerv az előzetes vizsgálat eredményeként nem hoz közbenső döntést az elfogadó jognyilatkozatról, hanem az eljárás végén hozott ügydöntő határozatával rendelkezik az érvénytelen elfogadó jognyilatkozatokat benyújtó elővásárlásra jogosultakról – annak részeként, hogy kijelöli a szerződés szerinti vevőt –, akik a mezőgazdasági igazgatási szerv döntésével szemben bírósági felülvizsgálatot kezdeményezhetnek (mint ahogyan az az alkotmányjogi panasz szerint is megtörtént mindhárom ügyben). A képviselő-testület – a földbizottság állásfoglalása ellen benyújtott kifogás alapján – az elfogadó nyilatkozat érvénytelenségéről nem foglalhat állást. Vizsgálata a rendelkezésére álló iratok alapján kizárólag az állásfoglalás jogszerűségére szorítkozik. Rámutatott a törvényszék arra, hogy hatáskör hiányában az alperes a megismételt eljárás során sem foglalhatna állást az indítványozó felperes elfogadó jognyilatkozatának érvényességéről, az erről való döntés a Földforgalmi tv. 23. § (1) bekezdése értelmében nem a földbizottság, nem is a képviselő-testület, hanem a mezőgazdasági igazgatási szerv hatáskörébe tartozik.
- [23] Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvelés alapján nem állapítható meg, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés lenne az, hogy a Földforgalmi tv. és Fétv. szabályozási környezetében milyen eljárások mentén érvényesítheti az elővásárlásra jogosult ezt a jogát, feltéve, hogy a szabályozás összességében a jogérvényesítést ténylegesen lehetővé teszi. A jelen esetben, az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján, nem állapítható meg, hogy a szabályozás nem teszi lehetővé az elővásárlási jog érvényesítését, és az sem állapítható meg, hogy a Földforgalmi tv. és a Fétv. konkrét ügyekben még alkalmazott, azóta megváltozott szabályozása, vagy ennek a bírói értelmezése vagy a szabályozás esetleges hiányossága olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, amely a panasz befogadását indokolná.
- [24] A bíróságok a Földforgalmi tv. és a Fétv. egyes rendelkezéseit [Földforgalmi tv. 13. § (1) bekezdését, 21. § (9) bekezdését, 23. § (4) bekezdését, 24. § (2) bekezdését, 25. § (1) bekezdését, 30. § (5) bekezdését, Fétv. 103/A. § (1)–(2) bekezdéseit] alkalmazták és értelmezték, megindokolva, hogy döntéseikben miért az indítványozó által vitatott eredményre jutottak. E szabályok határozzák meg azt, hogy az elővásárlási jog gyakorlásáról szóló nyilatkozattal kapcsolatban a mezőgazdasági igazgatási szervnek, a földbizottságnak és a képviselő-testületnek a jóváhagyásra irányuló eljárás melyik szakaszában milyen feladatai vannak, továbbá milyen jogorvoslat (kifogás, kereset) áll az ügyfelek rendelkezésére és az egyes fórumok a jóváhagyási eljárás melyik szakaszában, miről dönthetnek.
- [25] A 30/2014. (IX. 30.) AB határozat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása (Indokolás [89]). Az eljárásban szereplő

feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kell a bíróságoknak kellő alaposággal megvizsgálniuk, és ennek értékeléséről határozataikban számot adniuk [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]].

- [26] A bíróságok értelmezése nem tartalmazott az Alaptörvénnyel ellentétes okfejtéseket. Megindokolták azt is, hogy miért csak az eljárás későbbi szakaszában [2/2018. (IX. 17.) KMK vélemény] van lehetőség a törvény alapján az indítványozó jognyilatkozatának érvényességéről állást foglalni a mezőgazdasági igazgatási szerv előzetes vizsgálatával kapcsolatban. Az indokolt bírói döntések nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog [XXVIII. cikk (1) bekezdése] és a jogorvoslathoz való alapvető jog [XXVIII. cikk (7) bekezdése] állított sérelmét illetően.
- [27] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1353/2019.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Papp Tibor ügyvezető
HU ISSN 2062–9273